

Dolenjski utrip za Korošce

Učitelji s koroških dvojezičnih šol na nekajdnevem seminarju dobili tudi vpogled v kulturna snovanja in delež Dolenjske

Domov na Koroško se je včeraj vrnila skupina učiteljev z dvojezičnih šol, ki je bila od minule nedelje na študijskem seminarju na Dolenjskem. V ponedeljek so si gostje v Novem mestu ogledali nekatere kulturne ustanove in druge zanimivosti ter v enem od gimnazijskih razredov sledili besedi književnika Jožeta Dularja iz Metlike o Župančiču in Beli krajini. Zvečer so v Kostanjevici prisluhnili interpretacijam pesmi dolenjskih avtorjev, v torek pa so se na osnovni šoli v Šmarjeti udeležili hospitacijskih ur in nato s tamkašnjimi učitelji in drugimi udeleženci srečanja izmenjali mnenja o pedagoško-didaktičnih problemih dvojezičnega pouka na osnovnih šolah.

Na literarnem večeru v Lamutovem likovnem salonu so koroški učitelji (po ogledu kostanjeviške šole in galerij) spoznali mozaično kulturno in literarno podobo iz obširne uvodne besede prof. Jožeta

Skučec in iz pesmi sedmerice sodobnih ustvarjalcev Jožeta Dularja, Avgusta Gregorčiča Janeza Kolenca, Milana Marklja, Franceta Režuna, Lada Smrekarja in Ivana Zorana, ki so jih avtorji delno sami prebrali, druge pa so obiskovalci slišali v umetniški interpretaciji slovenskih dramskih igralcev Ive Zupančič in

Mihe Baloha. Enournno srečanje z avtorji je bilo najbrž premalo, da bi koroški učitelji lahko dobili globlji vpogled v besedno pesniško tvornost Dolenjske.

To srečanje s koroškimi Slovenci sta pripravila republiški komite za vzgojo in izobraževanje in novomeška organizacijska enota Zavoda SRS za šolstvo, medtem ko je bil literarni večer v Kostanjevici organiziran v sodelovanju z Dolenjskim kulturnim festivalom.

V TOREK NA ŠMARJESKI ŠOLI – Koroški učitelji pozorno sledijo hospitacijskemu nastopu v enem od razredov šmarješke osemletke.

Kratek stik v Iskri Bršljin

Delavci zahtevali pojasnila glede osebnih dohodkov

V tovarni Iskra-tozd Napa-janja Bršljin so v petek, 17. marca, zjutraj ob prihodu na delo zahtevali najprej sestanek. Izvedelo se je, da je prejšnji dan delavski svet odklonil predlog strokovnih služb o povišanju vrednosti točke in tudi ni pristal na to, da bi izplačali več onim, ki manj zaslužijo.

Res so osebni dohodki v Iskri majhni in težko čakajo uveljavitve novega sistema nagrajevanja. Novi sistem pa ne more v praksi takoj zaživeti, ker manjka še nekaj vmesnih členov, ki jih izdelujejo strokovnjaki inženiringa.

Delavci so na sestanku, ki je trajal do 9. ure, dobili vrsto pojasnil, potem pa je na njihovo zahtevo delavski svet vnovič zasedal, vendar ni spremenil odločitve. Še isti dan so imeli zbor delovnih ljudi, kjer pa so zaposleni potrdili odločitev delavskega sveta. Proti je glasovalo manj kot 15 odstotkov zaposlenih.

Brežice: odmev v vseh okoljih

Knjižna darila jubilarom za članstvo v ZK

Seji občinske konference ZK v Brežicah je v ponedeljek, 21. 3. prisostvovalo 45 slavlencev, ki letos dopolnjujejo trideseto leto članstva v ZK. Svečani nagovor je imel sekretar MSZK Mirko Kambič. V znak priznanja in zahvale za dolgoletno delo v ZK so jubilarom poklonili knjigo Heroj Tito. Konferenca je nato obravnavala in ocenila predkongresne aktivnosti v občini, ter potrdila kandidatno listo za organe ZKS in ZKJ. Seje se je udeležil tudi član IK predsedstva ZKS Franc Šali in se s tehtnim prispevkom pridružil razpravi. Uvodno besedo je imela sekretarka komiteja Božena Ostrovšnikova. Iz razprave lahko povzamemo, da so kongresni dokumenti našli odmev v vseh sredinah, kjer komunisti delajo in živijo.

SVET JE IZVOLJEN

Posavsko medobčinsko študijsko središče politične šole CK ZKS je dobilo svoj svet, v katerem so zastopani člani iz vseh treh občin. Iz Brežic sta v njem Bojan Gričar in Franc Pakec ter Miha Haler kot predstojnik. Tov. Halerja je MS ZKS izvolil tudi za namestnika sekretarja medobčinskega sveta. Iz Krškega so v svetu študijskega središča Željko Kolar, Slavko Šribar in Alojz Štih, iz Sevnice pa Jože Bogovič, Stane Krajc in Maks Popelar.

J. PRLIČ

Pomladitev pred kongresom ZK

V Posavju so v razgibani predkongresni dejavnosti dali poudarek izobraževanju članov ZK – Mirko Kambič znova izvoljen za sekretarja medobčinskega sveta ZK za Posavje

Za predkongresno obdobje je v Posavju značilen živahen utrip v vseh organizacijah Zveze komunistov. O aktivnosti članstva v posameznih občinah so minuli teden na seji medobčinskega sveta ZKS v Brežicah z zadovoljstvom poročali sekretarji občinskih konferenc ZK.

V vseh treh občinah so začeli predkongresno aktivnost z akcijami Komunistična in študijem Kardeljeve knjige, ki so ji posvetili veliko časa tako v združenem delu kot v krajevnih skupnostih.

Čas do kongresa izpolnjujejo sprejemi novih članov v organizaciji, razprave o resolucijskih dokumentih, izobraževanju

komunistov, itd.

V brežiški občini so v vrste ZK sprejeli 26 mladih, posameznike pa osnovne organizacije še vedno sprejemajo. V krški občini so pomnožili število članstva za 88, število osnovnih organizacij pa za 33. Tudi tam so dali poudarek izobraževanju, razprave v krajevnih skupnostih pa so pripeljale do

odločitve, da je število KS treba povečati.

Mirko Kambič, ki so ga na seji ponovno izvolili za sekretarja MS ZKS, je iz predstavitev posavskih razmer opredelil izhodišča za bodoči delovni program tega medobčinskega organa. Poudaril je, kje je bil dosežen napredek in kje Posavje še vedno zaostaja. „To ne sme biti dogmatski program, ampak mora biti dovolj odprt, da ne bo vlek el nase operativnih nalog, je dejal Franc Šali, član IK predsedstva CKZKS.

Le sodelovanje rodi sadove

S prve seje novega medobčinskega sveta ZK Ljubljana – Sodeloval M. Prosenč

Na prvi seji novega Medobčinskega sveta ZK Ljubljana, ki je bila 15. marca, so izvolili za sekretarja Marjana Jelena, za njegovega namestnika pa Jožeta Novaka (Kočevje). Oba sta to dolžnost opravljala tudi že doslej.

Na seji so razpravljali tudi o poročilu o delu sveta v minulem štiri-letnem obdobju in bodoči programski usmeritvi. Pri tem so ugotovili, da je medobčinski svet opravil pomembno delo na več področjih, predvsem pri uveljavljanju socialističnih samoupravnih odnosov.

Tudi v bodoče bo ta svet pomagal, oziroma usklajeval delo pri reševanju zadev, ki jih bo nakazala baza, se pravi osnovne in občinske organizacije ZK. Seveda velja to le za zadeve, ki so pomembne za več občin, za vso ljubljansko regijo ali celo za še širšo skupnost. Že v poročilu, osnutku programske usmeritve

in razpravi so poudarili kje so taki skupni interesi. Pri tem so nekateri posebno poudarili, da na področju kmetijstva ni treba posvečati posebno pozornost le večji proizvodnji, ampak tudi varovanju kmetijskih zemljišč. Opozorili so še, da je treba storiti več za varstvo narave oz. okolja.

V razpravi je sodeloval tudi član IK CK ZKS Miloš Prosenč, ki je med drugim poudaril, da je tudi pri delu medobčinskega sveta treba preprečevati vsakršno zaprtost, tozdrovsko ali občinsko, ki izhaja iz ozkih interesov. Delo je vedno najuspešnejše tem, kjer je dobro sodelovanje. Tako sodelovanje je potrebno tudi med občinami. Vendar je posebno pomembno, da pri takem sodelovanju nobena občina oziroma partner nima že v naprej neke zagotovljene prednosti.

DITZINGENČANI NA SUTJESKI

Konec prejšnjega tedna je Novo mesto obiskala petčlanska mladinska delegacija zahodno-nemškega Ditzingena. V Sloveniji je ostala do 20. marca, v štirih dneh pa se je dogovorila za nadaljnje sodelovanje obeh mest. Tako bodo poslednje čvrste sodelovali predstavniki obeh glasbenih šol, Rdečega križa, novomeška Zveza prijateljev mladine bo omogočila petčlanski pionirski delegaciji iz Ditzingena, da se bo udeležila tradicionalnega tabora Sutjeska itd. Nemci so obiskali tudi predsednika občine, se dogovorili, da bodo sodelovali na „zdomskem“ področju itd.

OBISCITE

BAR

v novem hotelu „SREMIC“ v Krškem

- strip tease
- mednarodni artistični program
- moderna magija
- ansambel
- „Univerzal selekcion 77“

odprto od 22. do 03. ure vsak dan razen nedelje

ZEMlja JE „ODKLENJENA“ – Trinideset minut po polnoči se je v torek, 21. marca, začela pomlad. Astronomom pomeni začetek točno izračunan položaj Zemlje na poti okoli Sonca, v ljudskem izročilu pa v prvem pomladanskem dnevu zmagajo dobre sile nad zlemi. Zima je pregnana in dobrotna nedra zemlje so „odklenjena“, da iz njih požene bujno rastlinstvo. Za mnoge se s tem dnem začne prastari posel – obdelovanje zemlje. Njive so željne človekovih rok, v vinogradih mlado trtje potrebuje novih opor.

NOVI DEL RIBNICE – Ribničani so posebno ponosni na novo stanovanjsko sosesko na Trgu Veljka Vlahovića, kjer je samo v zadnjem letu dni dobilo stanovanje nad 40 družin. (Foto: Drago Mohar)

Praznik Ribnice

Otvoritev mostu v Sodražici in televizijskega pretvornika – Svečana seja bo v Loškem potoku

Občina Ribnica bo letos, 26. marca praznovala občinski praznik v znamenju 35-letnice bojev v Jelenovem žlebu, partijskih kongresov in volitev, ki so nadaljevanje naših prizadevanj za utrditev in uveljavitev delegatskega sistema.

Svečana seja občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij bo v soboto, 25. marca, v Loškem potoku. Na njej bodo zaslužnim družbenopolitičnim delavcem in organizacijam podelili občinska priznanja in nagrade. Kulturni program bodo izvedli člani KUD Ivan Vrtačnik iz Loškega potoka, domače osnovne šole in pevski zbor.

Motorizirana kolona članov AMD Ribnica, Kočevje in Ljubljana bo krenila v soboto ob 9. uri iz Ribnice skozi Loški potok v Jelenov žleb, kjer bo ob 12. uri pred spomenikom polaganje vencev. Ob tej priložnosti bo zbranim spregovoril udeleženec te bitke Ivan Pezdirc.

Jutri, 24. marca ob 9. uri, bodo osnovna šola Dolenja vas, občinsko vodstvo ZZB NOV Ribnica in KUD France Zbašnik organizirali pohod v Makoše in proslavo s kulturnim programom ob spomeniku, kjer so padli borci IX. brigade. Ob 18. uri bo v prostorih doma JLA v Ribnici otvoritev razstave, posvečene boju Cankarjeve in Gubčeve brigade.

V soboto, 25. marca, bo v prostorih doma JLA organizirano srečanje borcev Cankarjeve in Gubčeve brigade. Po sprejemu bo kulturni program, v katerem bodo sodelovali učenci osnovne šole „Dr. France Prešeren“ in glasbene šole, pevci in humoristi. V okviru tega srečanja bodo podeljene plakete „Jelenov žleb“ Šercerjevi, Cankarjevi, Gubčevi, Tomšičevi, Levstikovi in IX. brigadi, nadalje osnovnim šolam Sušje, Dolenja vas in Loški potok ter centru RSNZ na Jasnici in krajevni skupnosti Savski venec v Beogradu, kjer se imenuje ena izmed cest „Jelenov žleb“.

V soboto bo v novi športni dvorani še prijateljsko rokometno srečanje dveh zveznih ligašev, v nedeljo, na sam dan občinskega praznika, pa bo košarkarski turnir.

V okviru proslav občinskega praznika bodo predani v uporabo tudi nekateri objekti širšega družbenega pomena, kot novi most v Sodražici, pretvornik za drugi televizijski program nad Ortnekom in nova poročna dvorana v ribniškem gradu.

FRANC ŽELEZNIK

VREME

Po slabem vremenu v začetku tedna se je v sredini tedna vreme izboljšalo. Ob koncu tedna se pričakuje ponovno poslabšanje z ohladitvami.

Berite v današnji številki!

NJIM NAJ BODO TE VRSTICE V SPOMIN str.5

POGOLTNOST, KI POGUBLJA str.10

ŠE MALO, PA BI CVIČKA ZMANJKALO str.24

ZA TOVORNJAKE PREPOVEDANO str.27

POMLAJENI STARČEK str.28

Ugrabitev Alda Mora, predsednika italijanskih krščanskih demokratov, je osupnila Italijo, v zadnjih nekaj letih sicer vajeno političnega in drugega nasilja. Toda osuplost ni trajala dolgo, kajti zamenjala jo je trdna odločenost velikanske večine, da ne popusti pred tistimi silami, ki se tako očitno skrivajo za tem gnusnim zločinom.

Ugrabitev Alda Mora namreč ni sama sebi namen – in tudi izpustitev zaprtih

Spodletela namera

teroristov organizacije „Rdeče brigade“, ki so jo ugrabitelji terjali kot pogoj za osvoboditev ugledega politika, je zgolj postranski dodatek.

Pravo bistvo te ugrabitve je drugje: skriva se v očitni želji, da bi skrajne desničarske sile (tine organizacije „Rdeče brigade“, nimajo kajpak nikakršne zveze s politično naravnostjo) sprožile v sosednji deželi nemir brezvladja, ki bi ga ne bilo mogoče ukrotiti drugače kot s politično ali vojaško-policijsko prisilo. Reče no drugače: z ugrabitvijo Alda Mora in vsemi drugimi nasilnimi dejanji te vrste, ki smo jih imeli priložnost videti pred tem, so želeli skrajneži politične desnice prisiliti vojsko in varnostne sile, da bi pod krinko varovanja reda in ustavnosti prevzele oblast in uvedle diktaturo desnice.

Ta namera je spodletela. Italija, ki je bila videti v nekaj prvih kritičnih urah po ugrabitvi na robu državljanske zmede, je našla samo sebe. Zmagala je demokracija in prepričanje, da je mogoče deželo rešiti iz krize le na demokratičen način, z demokratičnim dialogom, vseh političnih smeri in prepričanj.

To je na najbolj očiten možen način potrdila tudi na ulicah skoraj vseh italijan-

stotisočglava množica, ki je skih mest javno izkazovala svojo podporo demokraciji, obsodila zločinsko ugrabitev in tiste, ki stojijo za njo.

V bistvu je Italija v nekaj minulih dneh doživela orjaški plebiscit, na katerem se je velikanska večina prebivalcev sosednje države izrekla proti političnemu terorju v vseh oblikah, zavrnila nasilna dejanja, kakršna je ugrabitev Alda Mora in najostreje obsodila sleherno misel na tisto, kar so skrajne desničarske sile želele: izjemne ukrepe, ki bi se kasneje sprevrgli v državni udar.

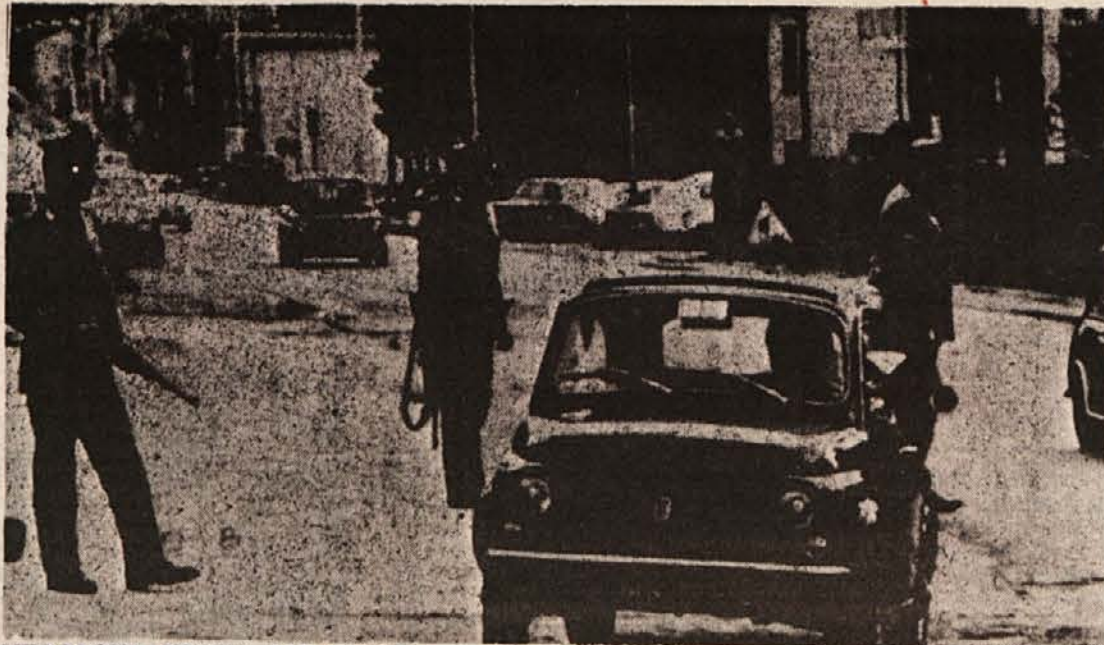
NOV NAPAD IZRAELA

Skoraj nihče ni bil pripravljen po nedavnem pobojju izraelskih civilistov v predmestju Tel Aviva priseči, da bo ta nepotrebna akcija palestinskih komandosov ostala nezakazovana – toda razmeroma redki so predvidevali, da bo „maščevanje“ prišlo v obsegu, kakršnega lahko opazujemo.

Okrog 25.000 izraelskih vojakov je namreč izvedlo doslej največji vojaški napad na eno izmed sosednjih dežel po vojni leta 1973. Letalstvo, tanki, topništvo in mornarica so praktično zasedli dobršen del suverene neuvrščenega Libanona in vsa znamenja pričajo, da se ne kanijo umakniti s svojih položajev.

Za zdaj je ostal spopad med palestinskimi komandosi in izraelsko armado sicer omejen, zakaj v boje ne posegajo (z izjemo libanonskih kristijanov, ki so izrabili priložnost za poravnavo nekaterih starih računov s Palestinci) niti sirske, niti enote katerekoli druge arabske države, toda to stanje se lahko tudi spremeni.

Izraelski vdor je nedvomna nova grožnja že tako krhkemu premirju na Bližnjem vzhodu, pri čemer nekateri opazovalci podarjajo, da so Izraelci komaj čakali na kak palestinski izziv, da so lahko udarili za povračilo. JANEZ ČUČEK

NEGOTOVA USODA ALDA MORA – Edina novost po petih dneh od ugrabitve predsednika italijanske demokratske stranke Alda Mora, je podatek, da policijski strokovnjaki v iskanju za pripadniki „Rdeče brigade“, ki so izvedli akcije, vse bolj verjamejo v to, da so teroristi v akciji uporabili najmanj šest avtomobilov. Sicer pa je, do zaključka redakcije ostalo pri starem: policija in vojska še naprej iščejo ugrabitelje, medtem ko je usoda Alda Mora – kljub temu, da so teroristi sporočili, da je živ in zdrav – še vedno negotova. Na sliki: pri iskanju ugrabiteljev Alda Mora sodelujejo tudi italijanski graničarji, ki na italijanskih mejnih prehodih preiščejo vsak avtomobil. (Telefoto: UPI)

Združevanje zemlje ni bavbav

Ne gre za nikakršen prisilni odvzem zemlje ali prisilno kolektivizacijo

Kmetom je treba omogočiti take dohodke, da bodo lahko pripevali potreben denar za svoje zdravstveno, invalidsko in pokojninsko – ne le starostno – zavarovanje. Tak cilj omenjajo vse pogostejše kot nalogo vse družbe in ne le kmetijskih organizacij; sicer je še daleč, kajti v kmetijstvu bo treba še veliko izboljšati, določeno pa je tako jasno, da ga ne bi smelo zakriti nobeno izkrivljanje.

Smerniki, ki vodijo k temu cilju, so tudi že postavljeni. Kmetije naj si samoupravno urejajo svoje gospodarjenje tako, da bodo z ustrežnejšim delom pridelali več, dohodke pa si zvečevali tudi z zmanjševanjem pridelovalnih stroškov.

Nekateri kmetje, zlasti na večjih posestvih, so s sodobnejšim gospodarjenjem napredovali že toliko, da zmorejo prispevke za lastno invalidsko in pokojninsko zavarovanje. Drugi bodo morali združevati delo na razdrobljenih parcelah, da bi laže izboljševali slabo zemljo in jo obdelovali z ustreznimi stroji. Kupovali naj bi skupne stroje, da bi izdali manj denarja. Zakaj bi sosedje kupili pet enakih strojev, če lahko vsi opravijo vsa dela enako dobro z enim? Za nakup skupnih strojev dobijo tudi laže kredit.

Tudi združevanja zemlje za skupno obdelavo se ni treba

zemljo, ki je ne obdelujejo lastniki, obdelovali drugi. Vsak kmet lahko dokupi toliko zemlje, da doseže zemljiški maksimum. Na hribovskem območju lahko dobi za tak nakup tudi kredit pri svoji hranilno-kreditni službi in banki. Na ravninskih območjih naj bi zemljo bolj odkupovale tudi kmetijske delovne organizacije, lahko tudi kmetijske zemljiške skupnosti, zlasti tako, ki bi jo dajali v obdelovanje združenim kmetom.

Združevanje kmetov ima dve razsežnosti: združevanje dela na manjših parcelah tako, da bo produktivnejše, pri tem sproščeni čas pa nameniti za obdelavo nove zemlje, kjer je ta na razpolago. Z nakupom ali tudi brez njega, če bodo tako nalogo dobro opravljale kmetijske zadruge oziroma temeljne organizacije kooperantov.

JOŽE PETEK

tedenski mozaik

LJUDJE, KI RADI ZBJERAJO REKORDE, imajo oskonca minulega tedna nekaj novega za svojo zbirko: po šestindesetih dneh sta se na zasnežena tla tundre, 265 kilometrov zahodno od mesta Celinograda, srečno spustila na tla sovjetska vesoljca Grecko in Romanenko. S tem sta potokla prejšnji ameriški rekord dolžini bivanja v vesolju. Med svojim kroženjem okoli zemlje sta opravila mnogo meritev in znanstvenih poskusov. Na tla sta se vrnila vedra in zdrava, saj zdravnik takoj po postanku (in tudi med dolgim kroženjem po vesolju) niso pri njih mogli najti nobenih slabih točk – če odštejemo rahle bolečine vesoljca Grecka v srcu in oslabeitev nožnih mišic pri obeh... Kljub trimesečnemu potovanju je bilo pre malo priložnosti za razgibanje nog v vesoljski ladji...

TACAS PA SO V ZAIRSKEM GLAVNEM MESTU Kinsasi brez usmiljenja ubili trinajst zapornikov, obtoženih, da so sodelovali v zaroti proti predsedniku Mobutuju in njegovemu režimu. Usmrtili so devet višjih častnikov in štiri civiliste, prizanesti pa neki podoficirki... Kljub trimesečnemu potovanju je bilo pre malo priložnosti za razgibanje nog v vesoljski ladji...

AMPAK KDOR POŠTE NO PLAČA mu ni treba biti v skrbeh, pa še veselo je lahko presenečen – tako bi lahko rekli za tistega Američana, ki je te dni od nek zavarovalnice v San Franciscu dobil štiri dolarje in pol. Toliko je namreč preveč vplačal pred 37 leti zavarovalne premije in napako so

odkrili šele sedaj, ter mu vrnilo odvečen denar... Poštenje brez meja ali samo kanček brezplačne reklame...?

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

„Hočem živeti v svetu, ki ne bo poznal izobčenj. Jaz nočem nikogar izobčiti. Ne morem dejati duhovniku iz El Taboe: nimate pravice, da kogarkoli krstite, ker vi ste antikomunist. Nočem reči: ne bom objavil vaše pesmi, vašega dela, ker vi ste antikomunist... Živeti hočem v svetu, ki bo poznal samo humane odnose, brez etiket in ostalih grdih reči. Nočem gledati aretacij in pregonov ljudi...“

Tako pesnik Pablo Neruda v svojih spominih. Hoče ideal? Je to, kar si želi, nerealna vizija? Morda. Toda hkrati je

Val terorizma

upanje milijonov, upanje, ki se izraža na tisoč načinov, a je vendarle en sam protest zoper naraščajoče nasilje, ki hoče obvladati svet.

Francoški pisatelj in časnikar je cinično pripomnil: „Satan je nepotreben, ker opravljajo njegovo delo ljudje...“

Ze domala celo desetletje se v Italiji stopnjuje teror ekstremistične reakcije blagozvezečih, romantičnih imen: podtaknjene bombe na vseh koncih sveta so se že zdavnaj preselile iz prvih časnikarskih strani v ozadje: politični umori, ugrabitve, izobčenja se vrstijo na tekočem traku.

Toda to nasilje ima nekaj skupnega: koncentrirano se pojavlja tedaj in v tistih družbah, ki hočejo ubežati na leva pota, ki morajo resneje prisluhniti zahtevam svojih delavskih razredov. Ni več mogoče govoriti le o popolnem skladju med človekom in naravo, o tem; da je postal človek tehnološki

gospodar narave, kajti terjatev zgodovine hoče več: hoče, da bi človek samostojno razpolagal s pogoji, sredstvi in sadovi svojega dela. In prav med to potrebo in željo, da bi kapitalizem ohranil svoj prevladujoč položaj v družbenoekonomski reprodukciji, nastajajo močne napetosti, ki se sproščajo na različne načine. Ne le, da delavskemu razredu ni treba dati njegovih pravic, celo željo po pravicah mu je treba zatreti. S silo, grozečo subverzivno propahando in tako dalje in tako naprej.

Toda naj nam nehajo prebijati ušesne bobniče vsi mogoči strategji ideologije „meščanske dobrote“ s trditvami, da sprožajo nasilje le banditi, lopovi, vandali, ekstremisti, barabe, neofašisti, ultralevičarji, desničarji in vsi ostali, ki naj bi bili družbeno in psihosomatsko moteni. Vse to je morda res, vendar ni vsa resnica, kajti ta je dosti manj osupljiva: gre za natančno vodene marionete, ki igrajo predstavo, ki jo režirajo dejanski nosilci objektivno preživelih družbeno ekonomskih odnosov, ti pa živijo na račun tujega dela, na račun nasilnega prisvajanja viškov dela. Gre za premišljeno igro zoper demokracijo ali vsaj takšne in drugačne poskuse, da bi ljudje ne obvladovali več samo narave, marveč še kaj več.

Toda še nekaj je več kot očitnega: stopnjevanje nasilja in izraz ofenzive nacionalnih in nadnacionalnih reakcij: prej gre za krčevito obrambo starih pozicij z vsemi sredstvi, kajti dovčerajšnji ideali pesnikov, delavcev, mislecev, starih in mladih, sestopajo s piedestala zgolj dovoljevanega časčenja in se pričenjajo udejanjati. To je sicer proces, ki bo dolg, vsekakor pa se je že pričel...

MILAN MEDEN

TELEGRAMI

PARIZ – Vlada večina je na nedeljskih volitvah dobila 91 poslancev več kot levica ter se tako kljub delni izgubi glasov udobno utrdila v skupščini. Opozicija je sicer na boljšem, kot je bila doslej, vendar je s svojim pozazom za nekaj let pokopala upe številnih Francozov, ki so si obetali spremembe. V nedeljo izvoljena skupščina, v kateri je četrtina novih poslancev – in med njimi sedemnajst žensk – se bo prvič sestala v ponedeljek, 3. aprila.

KARADJORDJEVO – Predsednik republike Josip Broz Tito je v Karadjordjevu sprejel predsednika ljudske skupščine Nemske demokratične republike Horsta Sindermana in se z njim prijateljsko pogovarjal. Horst Sindermann je predsednika Tita seznanil s pogovori, ki jih je imel med obiskom v naši državi, in z ugodnimi možnostmi za nadaljnji razvoj dvostranskega znanstveno-gospodarskega sodelovanja.

BEOGRAD – Delegacija Jugoslovanske ljudske armade je pod vodstvom zveznega sekretarja za ljudsko obrambo armadnega generala Hikole Ljubičića odpotovala na obisk v republiko Alžirijo, Delegacija bo zatem obiskala še Angolo in Libijo.

BONN – Po večdnevni stavki grafičnih delavcev in založniških podjetij so se na zahodnonemških cestah spet pojavili vsi dnevni časopisi. Sindikat grafičnih delavcev in lastniki založniških hiš so podpisali novo tarifno pogodbo.

TUNIS – Tu so preklicali policijsko uro, uvedeno po krvavih nemirih, ki so v Tunisu in okolici izbruhnili 26. januarja. Takrat so vpeljali tudi izjemno stanje, ki je trajalo do 25. februarja.

DELAVEC MODRUJE – Pravzaprav bi moral biti bolj vesel svojega 90-odstotnega osebnega dohodka za januar in februar, ker sedaj točno vem, zakaj sem samo toliko dobil. Prej namreč nikoli nisem bil točno informiran, kako so mi naračunali tistih 100 odstotkov.

LICITACIJA

SGP „PIONIR“ Novo mesto TOZD Gradbeni sektor Krško, Zdolska 27

razpisuje licitacijo za prodajo

POMOŽNE BETONARNE

Betonarna je razstavljena. Izklicna cena je Din 35.000,00. Ogled je možen vsak dan v Gramoznici SGP „Pionir“ Velika vas pri Krškem. Prodaja bo dne 31. 3. 1978 ob 8. uri v Krškem, Zdolska 27.

PODALJŠEK KANALIZACIJE – Ob Zagrebški cesti v Novem mestu gradbeno podjetje Gradis iz Ljubljane pripravlja veliko gradbeno jamo kot podaljšek do tu že zgrajene kanalizacije za potrebe Industrije motornih vozil. (Foto: J. Pavlin)

DIANA V GRMOVJU – Prvi pomladanski dnevi so tu, pa vendar ni pred nami nikakršen arhivski posnetek. Grojance je namreč minulo soboto dodobra pobelil sneg, kar pa je presenetilo tudi voznika ljubljanske Diane, ki je takole pristal v grmovju pri Radohovi vasi. (Foto: Braco Smrečnik)

SKUPNA RAZSTAVA – Od 8. do 20. marca je bila v galeriji „Sestre Baković“ v Zagrebu odprta skupinska razstava umetniških slik in tapiserij. Tapiserije je razstavila Cvetka Miloš iz Brežic, slike pa Gordana Milošević iz Beograda in Vita Markulin iz Zagreba. (Foto: Jaranović)

NA „INTERGRAFIKI“ – Grafični delavci Dolenjskega lista in Knjigotiska so si v želji po hitrejšem razvoju grafične dejavnosti na Dolenjskem v petek v Zagrebu ogledali zanimivo mednarodno razstavo grafične opreme Intergrafika. Na sliki: ob komandanem pultu nove reprokamere. (Foto: M. Klinec)

SVETI POTROŠNIKOV SAMO NA PAPIRJU

Od svetov potrošnikov so v metliški občini precej pričakovali. Res so konstituirani v vseh krajevnih skupnostih, vendar vpliva njihovega dela za sedaj še ni čuti. Ponekod se niso še niti prvič sestali. Premalo in benti nad slabo preskrbo in previsokimi cenami, zlasti če so na voljo organizirane oblike za dogovarjanje in vplivanje na stvari, ki žulijo vsakega in vse.

Sejmišča

NOVO MESTO: Cene pujskom so tokrat nekolikani poskočile. Naprodaj je bilo le 235 pujskov, razen teh pa še 28 nad tri mesece starih prašičev. Prodanih je bilo skupno 225. Pujski so stali 680 do 900 din, nad tri mesece stari prašiči pa 910 do 1.350 dinarjev.

BREŽICE: na sobotni redni sejem so rejci pripeljali 567 pujskov in 17 nad tri mesece starih prašičev, prodali pa so jih skupno 427. Prvi so veljali od 35 do 37 dinarjev, drugi pa od 23 do 24 dinarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Tudi gnoj potrebuje nego

Nič ne more povsem nadomestiti hlevskega gnoja in drugih organskih gnojil. Ob vsem nenehnem napredovanju kemije in izdelovanju umetnih gnojil je treba pribiti, da samo organska gnojila ustvarjajo zemljo godno, rodovitno, z obiljem drobnoživ in deževnikov, ki imajo posebno blagodejen vpliv.

Torej: gnoj, kompost, zeleno gnojilo, šota in humusna gnojila imajo tudi v prihodnje v gnojenju svoje pomembno mesto. Zato se jim je treba primerno posvetiti na vsaki kmetiji, na vsakem kmetijskem obratu. Med organskimi gnojili gre ponavadi prvo mesto hlevskemu gnoju in danes naj gre pozornost njemu.

Kmetovalci ponavadi, zlasti zdaj, ko že orjejo s traktorji, s hlevskim gnojem pognojijo jeseni. To je najbolje; izjema je le gnojenje na lahkih, peščenih tleh in v planinskih predelih. Gnoj naj dobijo predvsem okopavine, vrtnine, vinogradi in sadovnjaki. Krompir, koruza in pesa ga prenesejo celo do 800 stotov na hektar, običajno pa zadošča že 200 stotov. Upoštevati je treba tudi, da je hlevski gnoj marsikje dragoceno gnojilo, s katerim ne gre razmetavati. Seveda je treba ob uporabi gnoja zmanjšati odmerke umetnih gnojil.

Tudi hlevski gnoj zahteva primerno nego in pripravo. Svoj čas, ko še ni bilo v široki rabi trosenje umetnih gnojil, se je o tem razvila prava zbirka receptov. Danes velja, da je treba gnoj pripraviti do tega, da bo hitro, vendar enakomerno zorel. V ta namen ga je treba vkladati na gnojišče, pa tudi tlačiti, če je mnogo slame v njem, in polivati z razredčeno gnojnico. Ugotovili so, da je 30 do 40 stopinj najbolj primerna toplota za zorenje.

Če je hlevski gnoj preveč moker in s tem preveč hladen, ga je najbolje navoziti na njivo, na kup. Premetavanje pospeši zorenje. Gnoj je zelo koristno izboljšati z dodajanjem fosfornih gnojil, zlasti superfosfata. Računa se, da ga je treba dodati pol kilograma na veliko žival na dan. Tako obogaten hlevski gnoj je zares odlično gnojilo.

Inž. M. L.

Abeceda se začne pri kadrih

Razvoj IMV ogrožen zaradi prepočasne stanovanjske gradnje – V zadnjih dveh letih je tovarna lahko kupila samo 25 družbenih stanovanj!

Petkova predkongresna razprava o stanovanjski problematiki v novomeški občini, ki jo je organizirala delovna skupina občinskega komiteja ZK v tovarni IMV (le prostor je bil drugje), ni izvenela v pranje umazanega perila, marveč v iskanje rešitev, kako bi čimprej presekali staro prakso.

Glede na velike nadaljnje razvojne načrte tovarne IMV so planirali od leta 1976 do 1980 izgradnjo 532 družbenih stanovanj in pomoč pri gradnji zaposlenim za okrog 600 starovanjskih hiš ter gradnjo vsaj dveh samskih blokov z 250 ležišči.

Rezultat doslej: kupili so lahko le 25 družbenih stanovanj in pomagali delavcem pri gradnji manj kot 50 hiš. Vsega drugega ni, pač pa imajo danes na razpolago okrog 40 milijonov dinarjev za stanovanjsko izgradnjo. Kaj z njimi? Denarja ni moč vložiti v gradnjo, porabiti za druge namene ga ne smejo in ne morejo.

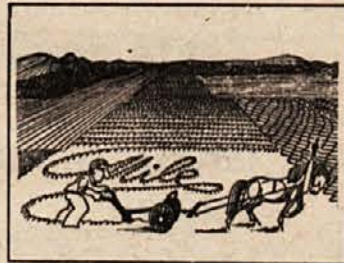
Medtem so po časopisih razpisovali mesta za strokovni kader. S težko muko so zbrali okrog 800 ponudb od ljudi iz vse Jugoslavije. Iz Slovenije se je javilo le 20 kandidatov, iz Dolenjske niti eden. Jasno

je, da strokovnjakov od drugod ne bo, če jim ni mogoče nuditi stanovanj.

Ob kričečem primeru IMV, ki je predvsem posledica pomanjkanja lokacij in dokumentacije za gradnjo, so ugotovili, da je razen te rakave rane kriva še birokracija. Za malo zahtevnejšo družbeno gradnjo je potrebnih 65 (!) soglasij pred izdajo lokacije, medtem ko mora občan sodelovati v 11 upravnih postopkih, preden dobi vse veljavne „papirje“ za gradnjo hiše!

Ker so potrebe po hitrejšem planiranju in zbiranju osnovne dokumentacije (zazidalni načrti itd) osnova za razmah vseh vrst gradenj, Dominvest pa je v reorganizaciji in jo kadrovsko šibko zaseden, bi bilo zaman pričakovati, da bo nekaj posameznikov v kratkem času rešilo to, kar je šlo več let narobe. Obveljalo je stališče, da je edini možni izhod iz sedanjega položaja v tem, da se osnuje skupina sposobnih strokovnjakov iz raznih kolektivov in da ta prevzame planersko delo, dokler se na novo organizirana ustrežna služba v Dominvestu ne postavi na noge ter zaživi.

R. BAČER

Škoda je dvojna

Posavska kmetijska inšpekcija je lani odkrila 162 nepriz-

nanih plemenjakov (95 bikov, 66 merjascev in enega žrebca), pod katere je bilo pripuščenih 1.898 plemenic (997 krav in telic, 918 svinj, 3 kobile). Po vsej verjetnosti to ni niti polovica vseh nepriznanih plemenjakov. Po oceni naj bi bilo samo v krški občini pripuščenih k nepriznanim bikom nad 1.000 krav in telic, v sevniški občini pa 600. V brežiški občini je celo padlo število umetno osemenjenih živali.

Zaskrbljuje, ker inšpektorji od lanskega novembra niso dobili niti odgovora na pisma, ki so jih o tem nezavidljivem stanju poslali na vrsto odgovornih naslovov v regiji in celo v Ljubljani. Med drugim je še februarja manjkal odgovor samoupravne delavske kontrole posavskega Veterinarskega zavoda in krškega Agrokombinata. Po mnenju kmetijske inšpekcije mreži umetnega osemenjevanja in naravnega pripusta nista usklajeni. Število umetnih osemenjevalcev je premajhno. Koder ni mogoče potegniti umetnih osemenjevalnih prog, bi morale tudi občine zagotoviti več denarja za odbrane plemenjake v naravnem pripustu. Živinorejci pričakujejo več glede oplojevanja živine od novega republiškega zakona o živinoreji.

A. Ž.

Berite

»Dolenjski list«

– Tale trta slabo kaže, ker ne skrbimo zanjo: pač pa onale samorodnica vedno bolj uspeva... (Marjan Bregar)

Tovarna celuloze in papirja „Djuro Salaj“ Krško – TOZD VZDRŽEVANJE

Objavlja prosta dela in naloge za

2 NEKVALIFICIRANA DELAVCA ZA GRADBENO VZDRŽEVANJE

Pogoji:

- delo v dopoldanski izmeni
- lahko začetnik

Pismene prijave sprejema kadrovska služba podjetja 15 dni po objavi. Kandidati bodo o izidu izbire pismeno obveščeni najpozneje v 30 dneh po preteku roka za sprejemanje prijav.

METEOROLOŠKI ZAVOD SR SLOVENIJE

LJUBLJANA – VOJKOVA 1/b vabi k sodelovanju sodelavca na Meteorološki postaji v Novem mestu, Maistrova 18, za opravljanje naslednjih nalog:

- meteorološka opazovanja in merjenja
- obdelava meteoroloških podatkov

Delo se opravlja v 2 izmenah v skladu s poslovnikom o organizaciji dela meteorološke postaje. Za uspešno opravljanje navedenih nalog se od kandidata zahteva, da ima končano srednjo meteorološko šolo ali gimnazijo ter eno leto delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 3 mesece. Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom sprejema kadrovska služba Zavoda, Ljubljana, Vojkova 1/b, 15 dni po dnevu objave.

ZAVAROVALNA SKUPNOST „TRIGLAV“, Območna skupnost Krško,

posreduje prodajo karamboliranega osebnega avtomobila Lada, letnik 1973. Izključna cena 15.000,00 din.

Pravico do licitacije imajo vse pravne in fizične osebe, ki so do začetka licitacije vplačale 10-odst. kavicijo od izključne cene v gotovini ali s čekom. Vozilo si lahko ogledate pri avtokleparski delavnici Staneta Pustavrha, Leskovec. Licitacija bo v četrtek, 23. 3. 1978, ob 10. uri v prostorih Območne skupnosti Krško.

vsak četrtek

DOLENJSKI LIST

„KRKA“, FARMACEVTIKA, KEMIJA, KOZMETIKA, ZDRAVILIŠČA IN GOSTINSTVO NOVO MESTO, n.sol.o., Novo mesto Kadrovska splošna služba

IŠČE

delavce z odsluženim kadrovskim rokom in končano osemletko ali najmanj dokončanimi sedmimi razredi osnovne šole za delo v proizvodnji. Delo je dvo- in troimensko.

Kandidati naj pošljejo prijave v kadrovski oddelek Krke v roku 15 dni po objavi.

Razumevajoče združeno delo

Pobudo za minulo ponedeljkovo regijsko razpravo o vzgoji in izobraževanju je dal medobčinski svet ZKS za Dolenjsko. Sestavil je delovno skupino, ki je za razpravo v Novem mestu o tem družbeno pomembnem področju sestavila obširno in dobro poročilo. Okoli 40 udeležencev je delo skupine po triurnem posvetu nekoliko dopolnilo.

Posveta o vzgoji in izobraževanju se je razen prosvetnih delavcev, predstavnikov organizacij združenega dela in gostov iz štirih dolenjskih občin udeležil tudi član IK predsedstva CK ZKS Emil Rojc. Ugotovili so, da je regija v medkongresni aktivnosti lepo napredovala, tudi po zaslugi razumevajočega združenega dela. Opozorili pa so na nekatere napake, ki se navzlic temu, da so o njih veliko govorili, še vedno pojavljajo. Nekateri se namreč še vedno sprašujejo o umestnosti celodnevnih šol, čeravno smo njihovo koristnost že ugotovili, prve celodnevne šole pa so dokazale veliko prednost. Tako je novomeška občina v regiji še vedno zadnja, saj jo je prehitela (Mokronog) tudi trebanjska. Tako je prva naloga v novomeški občini, da do jeseni pripravi sodoben pouk, saj imajo zanj možnosti kar na štirih šolah.

Veliko besed so namenili tudi usmerjenemu izobraževanju. Poudarili so, da to mora postati funkcija združenega dela, obenem pa so združeno delo kritizirali, ker sodeluje le pri „menjavi“ sredstev, ne da bi od šolstva zahtevala določene kadre.

J. PEZELJ

PUHARJEVI NASLEDNIKI – Nad 150 črno-belih fotografij razstavljajo člani FKK iz vse Slovenije v novomeškem Domu JLA. Razstava bo odprta do 26. marca. (Foto: J. Pavlin)

Mik umetniške fotografije

V Novem mestu druga republiška razstava umetniških fotografij mladih avtorjev – Med nagrajenci tudi Dolenjci

V avli Doma JLA je novomeški Foto-kino klub 18. marca odprl II. republiško razstavo mladinske črno-bele fotografije na temo: „Mladi in SLO ter družbeno samozaščita“.

Razstava pod pokroviteljstvom ZOTK Novo mesto je bila dobro pripravljena, saj je svoja dela poslalo kar 14 slovenskih klubov z 38 razstavljalci. Med 151 razstavljenimi deli se je strokovna komisija odločila, da za prvo temo: Mladina in SLO ter DSZ, podeli le tretjo nagrado, ki si jo je s fotografijo „Zaseda“

pristil Igor Adlešič, član fotokrožka osnovne šole Črnomelj.

Pri svobodni izbiri teme je Zdravko Kramar, član FK Mirna, prejel 3. nagrado za fotografijo „Čila korenina“. Tretjo nagrado za kolekcijo pa je prejel Novomešan Sašo Fuis za kolekcijo z naslovom „Prošnja“. Ostale nagrade so prejeli člani FKK iz Pirana, Maribora, Gorenje vasi in Koprca.

Razstava je dokaz uspešnega dela slovenskih klubov, ki jim tudi Novomeščani ne stojijo ob strani, temveč uspešno nadaljujejo tradicijo nekdanjega zelo aktivnega kluba.

J. PAVLIN

Pozorni do stiske sočloveka

Predkongresne razprave v Posavju tudi o socialnem delu

Posavsko posvetovanje o socialnih vprašanjih v okviru predkongresnih razprav 15. marca v Sevnici je opozorilo na vso obsežnost in zahtevnost te problematike. Izkazalo se je, da je konferenca ZKS o socialnem razlikovanju – zasedala je pred VII. kongresom – v marsičem še vedno aktualna.

Socialnim vprašanjem so v sevniciški občini pred nedavnim posvetili posebno zasedanje občinske konference. Takšen pristop pomeni tudi prelom z obrobni obravnavami, vse preveč značilnimi za ta vprašanja. Med dosedanjimi zgledi je treba vsekakor navesti gradnjo domov upokoencev. V posavskih občinah je izpolnila pričakovanja tudi zidava družbenih stanovanj. Poslej bo treba skrbeti za to, da bodo solidarnostna stanovanja še naprej upravičevala namen. ZK ne bo smela ostati neprizadeta ob neaktivnosti neposredne samouprave stanovalcev.

Razstava v Sevnici je tudi pokazala, da bi delegat iz Posavja na kongresu slovenskih komunistov lahko marsikaj prispeval v razpravi pomankljivostih sedanega študija medicine, kjer se posebno stažiranje kaže kot neustrezno, obstajajo pomisleki o ustreznosti izbiri bolnišničnih postelj v Sloveniji ipd.

Cepprav je potekala konferenca slovenskih komunistov še pred zadnjim kongresom, temeljitost tedanjih obravnjav pomeni dobro

izhodišče za akcijo v tem trenutku. Članica CK ZKS Majda Gaspari je na posvetovanju v Sevnici zato na to konferenco še posebej opozorila. V obdobju med kongresom je bilo narejenega precej. Ponovno kaže ovrednotiti učinke raznih socialnih prejemkov, predvsem s stališča, da ne bi jemali spodbude za zavzetost delavcev pri delu.

A. ŽELEZNIK

SEVNICANI GOSTUJEJO

Sevniciški Oder mladih namerava nastopiti s Torkarjevo dramo Zlata mladina še vso pomlad. Do konca minulega tedna so igrali že šestkrat. Doslej so imeli izredno pičel odziv med občinstvom le v Brežicah. V soboto ob 18. uri bodo gostovali v Krmelju, v nedeljo ob 15. uri pa na Blanci. Konec minulega tedna so igrali na Bučki in v Loki. Oder mladih želi prerasti v stalno amatersko gledališče v mestu.

NOVOMEŠKA OCENA: MNOŽIČNO IN ZAVZETO

Komite občinske konference ZK v Novem mestu je 20. marca med drugim ocenjeval predkongresne aktivnosti v domači občini. Menili so, da je predkongresna dejavnost zelo živahna, da je zajela širok krog ljudi in da je zato dana dobra osnova za mobilizacijo vseh komunistov pri uresničevanju akcijskega programa.

Problemske razprave potekajo zadnje dni tudi po kolektivih. Tako so imeli v IMV razpravo o stanovanjski problematiki, v tovarni Krka o informiranju, v Labodu pa o otroškem varstvu. Še posebej so namreč delovne skupine pri komiteju pripravile gradivo s področja stanovanjske problematike, informiranja in otroškega varstva, kar je treba trenutno šteti kot najbolj problematična področja.

R. BAČER

PRAZNIK DOMSKIH GOJENCEV

V spomin na narodnega heroja Majda Šilc praznujemo učenci doma vsako leto 17. marca, na njen rojstni dan, svoj praznik. Letos smo učenci in predstavniki ZB Novo mesto položili venec na spominsko obeležje nad Težko vodo, kjer je Majda Šilc leta 1944 padla. Kot običajno smo na srečanje povabili tudi borce X. ljubljanske brigade, Majdine soborce in družbenopolitične delavce iz Novega mesta. V kulturnem programu so sodelovali: Sentjernejski oktet, operni pevki Bogdana Stritarjeva in Vida Gelc, pevski zbor in folklorna skupina doma. Izmenjali smo si priložnostna darila. Borcem smo podarili izdelke prebivalcev Sentjernejskega polja. Ob tej priložnosti smo podelili tudi knjižne nagrade najboljšim učencem doma, ki se odlikujejo v različnih dejavnostih in pri pomoči součencem. Nagrade je prejelo 31 učencev.

JOŽICA BREZNIKAR
Dijaški dom Majde Šilc
Novo mesto

PRIPRAVE NA SEJO

Člani novomeškega Planinskega društva bodo imeli v kratkem sejo upravnega odbora. Na njej bodo razpravljali o sodelovanju s člani novomeškega Jamarskega kluba, pripravili se bodo na društveni občni zbor, ki bo v začetku aprila, pogovorili pa se bodo tudi o predavanju ob 200-letnici pohoda na Triglav, ki bo 30. aprila. Vodstvo društva obvešča člane, da članarino lahko plačajo v novomeški Mladinski turistični poslovalnici.

POPRAVEK

V Dolenjskem listu št. 11 z dne 16. marca 1978 je v razpisu SGP Pionir na 4. strani prišlo do napake. V pogojih za sprejem pod točko 10 bi namesto „končana gradbena fakulteta in 5 let delovnih izkušenj“ moralo pisati: „končana ekonomska fakulteta in 5 let delovnih izkušenj“.

Tudi zdravstvo kroničen bolnik

„Komunisti v zdravstvu bodo morali voditi akcijo za spreminjanje razmer do kongresa in po njem.“ je rekla na novomeškem posvetu Majda Gaspari, članica izvršnega komiteja CK ZK Slovenije. V razpravi so poudarili, da bi bilo potrebno doseči novi odnos med združenim delom in medicinsko fakulteto v Ljubljani.

V času med obema kongresoma je zdravstvo na Dolenjskem doživljalo burne spremembe. Občinske zdravstvene skupnosti so začele delati, vendar pa je bilo tako v Novem mestu kot v Črnomlju, Metliki, Trebnjem in Krškem potrebno posamezne skupščine zaradi nesklepnosti ponovno sklicevati. Posebno slabo so se v pre-

teklosti na zasedanjih odrezali delegati zbora uporabnikov.

Ugotovljeno je, da se družbenoekonomske odnosi niso odvijali skladno z družbenimi cilji, saj je regionalna zdravstvena skupnost vsa leta izkazovala primanjkljaj, ki ga je bilo potrebno reševati z dodatnimi prispevki. Prav tako na današnji razvojni stopnji samoupravnih odnosov ni sprejemljivi način dela, da izvršilni odbori zdravstvenih skupščin odločajo o menjavi dela, namesto da bi se o tem dogovorila oba zbora skupščine.

Pri regionalni zdravstveni skupnosti je leta 1975 začel delati aktiv komunistov. Vpliv aktiva je bilo čutiti na terenu posebno v tem, ker se je razkorak med razvitimi in nerazvitimi občinami naše regije zmanjševal. To je bila posledica sporazumevanja o solidarnosti in združevanju sredstev. Leta 1976 so se zdravstvene organizacije Dolenjske združile v SOZD Zdravstveni center Novo mesto, ki ga sestavlja 9 tozdvov s 1157 zaposlenimi, med katerimi pa je samo 97 komunistov.

Glavna problematika, ki jo občutijo delovni ljudje, se kaže v tem, da področje osnovnega zdravstva zaostaja v kadrovskem, strokovnem in prostorskem pogledu. Zlasti pa je to očitno v Novem mestu. Predvsem manjka zdravnikov splošne prakse in zobozdravnikov.

Na razpise ni bilo odziva ali pa ga je bilo zelo malo, ker pri nas ni mogoče nuditi stanovanj in drugih ugodnosti, ki jih strokovnjaki drugod dobijo.

Trenutno je na podiplomskem študiju in specializaciji 20 zdravnikov in zobozdravnikov iz zdravstvenih domov in 23 iz hospitalne službe. Žal pa praksa kaže, da po končanem študiju in obvezni dobi službovanja veliko teh strokovnjakov gre drugam. Kadrovska problematika postaja iz dneva v dan bolj pereča in bati se je le tega, da bomo zgradili lepe stavbe, nabavili drago opremo, pa ne bo zdravnikov in drugih strokovnjakov. Zdajšnjemu stanju pa je precej krivo tudi nagrajevanje, ki doslej ni bilo dovolj spodbudno.

Medtem ko so v ostalih občinah dolenjske regije že zgradili

OBNOVA ŽUPANČICEVE ROJSTNE HIŠE

Od začetka marca je Župančičeva rojstna hiša na Vinici zaradi obnovitvenih del zaprta za obiskovalce. Hiša bo dobila novo ostrešje, popravili bodo gornje nadstropje, ojačili stene in opravili druga dela. Vse skupaj bo veljalo več kot milijon dinarjev, obnovo pa financirata republiška in občinska kulturna skupnost. Računajo, da bo delo končano do 25. maja, ko bodo zopet odprli Župančičevo spominsko zbirko.

Delegatom v zvezi dobra ocena

Vrsto pobud za stike z občinami so dajali predvsem sami delegati zveznega zbora

Delo delegatov v zveznem zboru skupščine SFRJ je bilo v minulem obdobju že marsikje ocenjeno kot dobro. Mimo take ugodne ocene tudi niso mogli ob obravnavi poročila te delegacije delegati vseh treh zborov sevniske občine skupščine na seji 7. marca.

Že sam pregled zakonodajnega dela v minulem obdobju vpliva spoštovanje. Ob določenih rešitvah tudi ne manjka negotovanja, vendar kot so menili delegati sevniske skupščine, je treba vendarle samokritično priznati, da je prihajalo do stikov predvsem na pobudo samih delegatov v zveznem zboru. Le-ti imajo

poleg odgovornih delegatskih nalog kot drugi delavci prvenstvene obveznosti v svojih delavnih sredinah. Vprašanje iskanja načina čim učinkovitejše povezave zato ni obrobno vprašanje. Zato je vredna premisleka zamisel, da bi pri občinskih skupščinah ali še političnih organizacijah zadolžili skupino ljudi za dogovore. Negovanje stikov v vodjem delegacije na sedežu republiške skupščine naj bi bil most za stike z delegacijo. Širše akcije, kot npr. razprava o družbenem načrtu države, ki jo je delegatom zveznega zbora omogočala tudi SZDL je bila razprava, ki je imela precejšen odmev. Navsezadnje omogočajo dopolnitve poslovnika zveznega zbora več časa razprav tu di na terenu.

A. ŽELEZNIK

sodobne zdravstvene domove, kjer so ugodni delovni pogoji, pa novomeški zdravstveni dom še vedno posluje v stavbi, ki je bila do zadnje vojne vojašnica, poprej pa stara gimnazija.

Na posvetu so se dogovorili, da bo potrebno sile združiti in jih usmeriti v postopno reševanje zadev, začenši pri najbolj perečih.

rek velenje
efe šoštanj
proizvodnja gradbenega materiala

Želite graditi hitreje, ceneje in kakovostno?
Gradbeni material EFE ustreza vašim željam!

Za vaše potrebe smo pripravili:

- **NOVO MALTO EFELIT**
za strojno ometavanje vseh vrst zidov
- **ZIDAKE EFE**
– modularni blok M 1, M 100, M 150 in M 200
– blok za predelne stene M 2, M 100, M 150 in M 200
- **MALTE EFE**
– M 100, M 150 in M 200

Rudarsko elektroenergetski kombinat
Velenje,
DO Elektrofilitrski elementi ERE Šoštanj,
tel. št. (063) 851 100

POSOJILA ZA KREDITIRANJE STANOVANJSKE GRADITVE

**SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST
OBČINE NOVO MESTO**

Novo mesto, Prešernov trg št. 8

Na podlagi 2. člena statutarnega sklepa o oblikovanju, nalogah in pristojnostih odbora za kreditiranje stanovanjske graditve (Skupščinski Dolenjski list št. 15/75) ter v skladu z določili pravilnika o kreditiranju stanovanjske graditve (Skupščinski Dolenjski list št. 14/74 in 9/77) in finančnega načrta sklada združenih sredstev za stanovanjsko graditev v letu 1978 razpisuje odbor za kreditiranje

V. NATEČAJ

za odobritev posojil iz sredstev za kreditiranje stanovanjske graditve, ki jih delovne in druge organizacije združujejo v skladu z določili samoupravnega sporazuma o izločanju sredstev v sklade skupne porabe in namenskem združevanju za obdobje 1977-1980 pri LB Temeljni dolenski ban ki - poslovni enoti za stanovanjsko in komunalno kreditiranje Novo mesto.

Razpisuje se naslednja posojila:

- posojila organizacijam združenega dela in drugim organizacijam za nakup ali gradnjo družbenih najemnih stanovanj v okviru družbeno usmerjene stanovanjske graditve do vsote 31.000.000 din
- posojila delavcem za nakup etažnih stanovanj v okviru družbeno usmerjene stanovanjske graditve do vsote 1.000.000 din
- posojila delavcem za gradnjo zasebnih individualnih stanovanjskih hiš do vsote 9.000.000 din
- posojila organizaciji za pridobitev in opremo stavbnih zemljišč ter za gradnjo komunalnih naprav na zemljiščih, kjer se bo izvajala družbeno usmerjena stanovanjska gradnja do vsote 3.000.000 din
- posojila delavcem za rekonstrukcijo obstoječih zasebnih stanovanjskih hiš do vsote 800.000 din
- posojila skladu stanovanjskih hiš za rekonstrukcijo obstoječih družbeno najemnih stanovanjskih hiš in stanovanj do vsote 1.000.000 din

Razpisni pogoji

Ad 1) Posojila za nakup ali gradnjo družbeno najemnih stanovanj v okviru družbeno usmerjene stanovanjske graditve lahko najamejo organizacije združenega dela in druge organizacije (v nadaljnjem besedilu: organizacije), če združujejo sredstva za stanovanjsko graditev v skladu z določili samoupravnega sporazuma o izločanju sredstev v sklade skupne porabe in namenskem združevanju za obdobje 1977-1980 pri LB Temeljni dolenski banki - poslovni enoti za stanovanjsko in komunalno kreditiranje Novo mesto.

Organizacija ima pravico do posojila na podlagi tega natečaja, če izpolnjuje še naslednje pogoje:

- da ima srednjeročni program za obdobje 1976-1980 in letni program za leto 1978 za reševanje stanovanjskega vprašanja svojih delavcev;
- da gradi ali kupuje stanovanja v okviru sprejetega stanovanjskega standarda v občini;
- da je sposobna vračati posojilo;
- da sodeluje z lastno udeležbo, ki znaša:

za organizacijo, v kateri je bil poprečni osebni dohodek na zaposlenega v primerjavi s poprečnim mesečnim dohodkom na zaposlenega v SRS v letu 1977:

do 90 %	50 %
nad 90 % do 100 %	55 %
nad 100 % do 115 %	60 %
nad 115 %	65 %

Vzgojnovarstvene in izobraževalne organizacije sodelujejo ne glede na doseženi poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v letu 1977 z lastno udeležbo najmanj v višini 25 %. Višina lastne udeležbe se računa od kupoprodajne vrednosti standardnega stanovanja, vendar največ do višine cene za 1 m² površine standardnega stanovanja, ki jo je potrdil pristojni organ.

Organizacija, ki ponudi večji odstotek lastne udeležbe, kot se zahteva v natečajnih pogojih, ima prednost pri odobranju posojila.

Za lastno udeležbo organizacije šteje tudi posojilo, ki ga dobi organizacija pri banki na podlagi vezave sredstev, in razpoložljivi znesek amortizacije od vloženih stanovanj v sklad stanovanjskih hiš pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Novo mesto.

Organizacija mora vlogi na natečaj za najem posojila priložiti:

- izjavo o izločanju sredstev za stanovanjsko graditev in o združevanju sredstev po samoupravnem sporazumu pri LB - Temeljni dolenski banki Novo mesto (obrazec 1);
 - srednjeročni program za obdobje 1976-1980 (kolikor še ni bil dostavljen!) in letni program za leto 1978 reševanja stanovanjskih vprašanj svojih delavcev;
 - izračun poprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v organizaciji za leto 1977 (obrazec 2);
 - zaključni list, bilanco uspeha in bilanco sredstev iz zaključnega računa za leto 1977;
 - sklep samoupravnega organa o nakupu oz. gradnji stanovanj, o najetu posojila, o zagotovitvi sredstev za plačilo lastne udeležbe in sredstev za odplačevanje posojila;
 - kupoprodajno pogodbo o nakupu družbeno najemnih stanovanj pri proizvajalcu z navedbo števila in vrste stanovanj, ki jih kupuje, ter ceno za posamezno stanovanje z navedbo neto stanovanjske površine in skupno predvideno ceno za kupljena stanovanja.
- Prednost pri odobranju posojil po tem natečaju imajo organizacije, ki so imele v letu 1977 nižji poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega.
- Odplačilna doba za posojila bo določena po kreditni sposobnosti posojilojemalca, vendar ne more biti daljša kot 20 let.

Obrestna mera za posojila je 3,5 % na leto. Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se obrestna mera za neodplačani del posojila poveča na 5,5 % na leto. Posojilo vrača organizacija v polletnih anuitetah.

Organizacija začne vračati posojilo takoj po porabi oz. najkasneje po dvanajstih mesecih od dneva podpisa posojilne pogodbe.

Organizacija lahko iz združenih sredstev najame samo enkrat posojilo za nakup ali gradnjo istih družbeno najemnih stanovanj.

Ad 2) Posojilo za nakup standardnega stanovanja v etažni lastnini v okviru družbeno usmerjene gradnje lahko dobi: - delavec organizacije, ki združuje svoja sredstva pri LB - Temeljni dolenski banki Novo mesto, in delavec, zaposlen pri občani, ki pri opravljanju samostojne dejavnosti uporablja dopolnilno delo drugih oseb in plačuje prispevek v sklad sredstev za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Novo mesto, in ki namensko varčuje za stanovanjsko posojilo pri banki.

Delavec ima pravico do posojila na podlagi tega natečaja, če izpolnjuje še naslednje pogoje:

- da nima stanovanja ali
- da ima neustrezno stanovanje ali
- da prebiva v družbeno najemnem stanovanju, katerega bo sprostil in predal Samoupravni stanovanjski skupnosti;
- da kupuje stanovanje v okviru sprejetega stanovanjskega standarda v občini;
- da sodeluje z lastno udeležbo:

Če je znašal poprečni mesečni dohodek na člana družine v primerjavi s poprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v SRS v letu 1977	je najmanjša lastna soudeležba delavca v znesku vrednosti standardnega stanovanja	potem lahko dobi delavec posojilo v znesku vrednosti standardnega stanovanja največ do
do 50 %	30 %	35 %
nad 50 % do 75 %	35 %	25 %
nad 75 % do 100 %	40 %	20 %
nad 100 % do 120 %	45 %	15 %
nad 120 %	50 %	10 %

Za lastno udeležbo delavca šteje tudi namensko privarčevani denar pri banki in posojilo, ki ga dobi delavec na podlagi tega namenskega varčevanja oz. namenske vezave sredstev. Posojilo, ki ga dobi delavec pri organizaciji, ne šteje za delavčevo lastno udeležbo.

Za ceno standardnega stanovanja se upošteva znesek, določen v kupoprodajni pogodbi, vendar ta ne sme presežati cene za 1 m², ki jo je odobril pristojni organ za standardno stanovanje v okviru družbeno usmerjene stanovanjske graditve.

Delavec mora vlogi na natečaj za posojilo (obrazec 3) priložiti:

- izjavo organizacije o izločanju sredstev za stanovanjsko graditev in o združevanju sredstev po samoupravnem sporazumu pri LB - Temeljni dolenski banki Novo mesto (obrazec 1/a);
 - potrdilo organizacije o prosilčevem osebnem dohodku v letu 1977 in njegovem poprečnem osebnem dohodku za zadnje tri mesece ter o njegovih obveznostih (obrazec 4) in enako potrdilo za zaposlenega zakonca oz. člana družine (obrazec 4/a);
 - izjavo prosilca o njegovih stanovanjskih razmerah (obrazec 5);
 - izjavo prosilca o članih skupnega gospodinjstva (obrazec 6);
 - izjavo prosilca o izpraznitvi družbeno najemnega stanovanja (obrazec 7);
 - kupoprodajno pogodbo o nakupu stanovanja v etažni lastnini z navedbo stanovanjskega objekta, v katerem kupuje stanovanje, neto stanovanjsko površino, ceno za 1 m² stanovanjske površine, ceno stanovanja in rok dograditve oz. vselitve v kupljeno stanovanje;
 - fotokopijo pogodb o namenskem varčevanju pri banki za stanovanjsko posojilo, če še niso na podlagi teh pogodb dobili stanovanjskega posojila;
 - fotokopijo posojilnih pogodb za vsa posojila, ki so bila porabljena za nakup stanovanja.
- Posojila bodo odobrena do določene neto stanovanjske površine standardnega stanovanja, upoštevajoč število družinskih članov.

Presežek med standardno in prekomerno stanovanjsko površino se ne kreditira.

Prednost pri dodelitvi posojila po tem natečaju ima delavec, ki:

- je imel v preteklem letu nižji poprečni mesečni dohodek na družinskega člana;
- kupuje standardno stanovanje.

Odplačilna doba za posojilo bo določena po kreditni sposobnosti posojilojemalca, pri tem pa bodo upoštevana tudi posojila, ki jih je ali bo delavec dobil na podlagi namenskega varčevanja, ali ki ga je dobil pri svoji organizaciji za nakup standardnega stanovanja; v nobenem primeru pa odplačilna doba ne more biti daljša od 20 let.

Obrestna mera za posojila je 3,5 % na leto. Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se obrestna mera za neodplačani del posojila poveča na 5,5 % letno. Posojilo vrača delavec v mesečnih obrokih, ki znašajo šestino polletne anuitete.

Delavec začne vračati posojilo takoj po porabi oz. najkasneje po dvanajstih mesecih od dneva podpisa posojilne pogodbe.

Delavec lahko dobi po natečaju samo enkrat posojilo iz združenih sredstev za nakup istega stanovanja v etažni lastnini.

Ad 3) Posojilo za izgradnjo zasebne individualne stanovanjske hiše lahko dobi delavec organizacije, ki združuje svoja sredstva pri LB - Temeljni dolenski banki Novo mesto, in delavec, zaposlen pri občani, ki pri opravljanju samostojne dejavnosti uporablja dopolnilno delo drugih oseb in plačuje prispevek v sklad sredstev za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Novo mesto.

Delavec ima pravico do posojila na podlagi tega natečaja, če izpolnjuje še naslednje pogoje:

- da nima stanovanja ali
- ima premajhno ali neustrezno stanovanje ali
- da prebiva v družbeno najemnem stanovanju, katerega bo sprostil in predal Samoupravni stanovanjski skupnosti;
- da še ne prebiva v stanovanjski hiši, za katero prosi posojilo;
- da gradi zasebno stanovanjsko hišo s standardno velikostjo;
- da ima do dneva razpisa tega natečaja zgrajeno stanovanjsko hišo najmanj do zaključene III. gradbene faze, oz. zgrajeno betonsko ploščo za postavitev montažne stanovanjske hiše;
- da se gradnja stanovanjske hiše izvaja v celoti z odobreno gradbeno-tehnično dokumentacijo;
- da bo stanovanjska hiša dograjena in sposobna za vselitev najkasneje do 31. 12. 1979;
- da sodeluje z lastno soudeležbo:

Če je znašal poprečni mesečni dohodek na družinskega člana v primerjavi s poprečnim mesečnim dohodkom v SRS v letu 1977	je najmanjša lastna udeležba delavca v znesku vrednosti druž. stan. hiše	potem lahko dobi delavec posojilo v odstotku od vrednosti stand. druž. stan. hiše največ do
do 50 %	40 %	30 %
nad 50 % do 75 %	45 %	20 %
nad 75 % do 100 %	50 %	15 %
nad 100 % do 120 %	55 %	10 %
nad 120 %	60 %	5 %

Za lastno udeležbo delavca šteje tudi namensko privarčevani denar pri banki in posojilo, ki ga dobi delavec na podlagi tega namenskega varčevanja oz. namenske vezave sredstev. Posojilo, ki ga dobi delavec, ne šteje za delavčevo lastno udeležbo.

Za izračun vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše služi kupoprodajna vrednost standardnega stanovanja v okviru družbeno usmerjene stanovanjske graditve v občini Novo mesto, vendar ne sme presežati cene za 1 m² stanovanjske površine standardnega stanovanja, katero je odobril pristojni organ. Če gradi delavec individualno družinsko stanovanjsko hišo na zemljišču izven okvira družbeno usmerjene ali organizirane stanovanjske graditve, se uporablja cena za 1 m² standardnega stanovanja, zmanjšana za 20 %.

Delavec, ki gradi individualno družinsko stanovanjsko hišo izven okvira občinskega programa organizirane stanovanjske graditve, lahko dobi posojilo, izračunano po določilih v prejšnjem odstavku, zmanjšano za 20 %.

Delavec mora vlogi na natečaj za posojilo (obrazec 3/a) priložiti:

- izjavo organizacije o izločanju sredstev za stanovanjsko graditev in o združevanju sredstev po samoupravnem sporazumu pri LB – Temeljni dolenski banki Novo mesto (obrazec 1/a);
- potrdilo organizacije o prosilčevem osebnem dohodku v letu 1977 in njegovem povprečnem osebnem dohodku za zadnje tri mesece ter o njegovih obveznostih (obrazec 4) in enako potrdilo za zaposlenega zakonca oz. člana družine (obrazec 4/a);
- izjavo prosilca o njegovih stanovanjskih razmerah (obrazec 5);
- izjavo prosilca o članih skupnega gospodinjstva (obrazec 6);
- izjavo prosilca o izpraznitvi družbeno najemnega stanovanja (obrazec 7);
- izjavo prosilca o preselitvi v novozgrajeno stanovanjsko hišo do 31. 12. 1979 (obrazec 8);
- gradbeno dovoljenje za gradnjo individualne družinske stanovanjske hiše z vso gradbeno-tehnično dokumentacijo;
- predračun stroškov in virov sredstev za gradnjo individualne družinske stanovanjske hiše;
- fotokopijo pogodb o namenskem varčevanju pri banki za stanovanjsko posojilo, če še niso na podlagi teh pogodb dobili stanovanjskega posojila;
- fotokopijo posojilnih pogodb za vsa posojila, ki so bila porabljena za gradnjo individualne družinske stanovanjske hiše;
- zemljiškoknjižni izpisek o lastništvu oz. solastništvu stavbne parcele, na kateri gradi stanovanjsko hišo.

Posojila bodo odobrena do določene neto stanovanjske površine standardnega stanovanja, upoštevajoč število družinskih članov.

Presežek med standardno in prekomerno stanovanjsko površino se ne kreditira.

Prednost pri dodelitvi posojila po tem natečaju ima ob enakih pogojih delavec, ki:

- je imel v preteklem letu nižji mesečni dohodek na družinskega člana;
- nima stanovanja oz. ima neprimerno ali neustrezno stanovanje;
- prebiva v družbenem najemnem stanovanju, katerega bo sprostil in predal Samoupravni stanovanjski skupnosti;
- gradi stanovanjsko hišo v okviru občinskega programa družbeno usmerjene ali organizirane gradnje;
- gradi stanovanjsko hišo ob upoštevanju elementov za standardno stanovanjsko hišo;
- gradi stanovanjsko hišo v okviru določenega stanovanjskega standarda;
- ima stanovanjsko hišo, ki je zgrajena do višje gradbene faze;
- namensko varčuje pri banki za stanovanjsko posojilo.

Odplačilna doba za posojilo bo določena po kreditni sposobnosti posojilojemalca, pri tem pa bodo upoštevana tudi posojila, ki jih je ali bo delavec dobil na podlagi namenskega varčevanja ali ki ga je dobil pri svoji organizaciji za gradnjo individualne družinske stanovanjske hiše, vendar v nobenem primeru ne more biti daljša od 20 let.

Obrestna mera je 3,5 % na leto. Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se obrestna mera za neodplačani del posojila poveča na 5,5 % letno. Posojilo vrača delavec v mesečnih obrokih, ki znašajo šestino polletne anuitete.

Delavec začne vračati posojilo takoj po porabi oz. najkasneje po dvanajstih mesecih od dneva podpisa posojilne pogodbe.

Delavec lahko dobi po natečaju samo enkrat posojilo iz sklada združenih sredstev za gradnjo iste individualne družinske stanovanjske hiše.

Ad 4a) Posojila za pridobitev in opremo stavbnih zemljišč za družbeno usmerjeno stanovanjsko graditev lahko najame organizacija, ki je pooblaščenca za to dejavnost.

Organizacija lahko dobi posojilo po tem natečaju, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- da pridobiva in komunalno ureja stavbno zemljišče, ki je po občinskem programu določeno za etapno družbeno usmerjeno stanovanjsko graditev v občini Novo mesto;
- da je sposobna vračati posojilo;
- da zagotovi lastno udeležbo najmanj v višini 20 % od predračunske vrednosti investicije.

Organizacija mora vlogi na natečaj za najem posojila priložiti:

- sklep, s katerim pristojni samoupravni organ organizacije dovoljuje najem posojila ter zagotavlja sredstva za lastno soudeležbo in sredstva za odplačevanje posojila;
- zaključni list, bilanco uspeha in bilanco sredstev iz zaključnega računa za leto 1977;
- investicijsko-tehnično dokumentacijo s predračunom stroškov za pridobitev in komunalno urejanje stavbnega zemljišča, ki ga namerava pripraviti s posojilom ter lokacijsko odločbo;
- soglasje koordinacijskega odbora za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo v občini Novo mesto, da je investicija, za katero prosi organizacija posojilo, nujno potrebna za etapno in programirano družbeno usmerjeno stanovanjsko graditev v občini Novo mesto. Odplačilna doba za posojila bo določena za vsak objekt ločeno, vendar ne more biti daljša od 5 let.

Obrestna mera za posojila je 3,5 % na leto.

Organizacija začne vračati posojilo takoj po porabi oz. najkasneje po dvanajstih mesecih od dneva podpisa posojilne pogodbe.

Organizacija vrača posojilo v polletnih anuitetah.

b) Posojila za gradnjo komunalnih naprav za individualno in skupno porabo, med katere šteje: kanalizacijsko, električno, vodovodno in telefonsko omrežje do priključka, lahko dobe komunalne organizacije, ki te naprave oz. napeljave grade in so le-te knjižene kot njihova osnovna sredstva.

Organizacija lahko dobi posojila po tem natečaju, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- da gradi komunalne naprave oz. napeljave za individualno in skupno porabo na stavbnem zemljišču, ki je po občinskem programu določeno za etapno družbeno usmerjeno stanovanjsko graditev v občini Novo mesto;
- da je sposobna vračati posojilo;
- da zagotovi lastno udeležbo najmanj v višini 20 % od predračunske vrednosti investicije.

Organizacija mora vlogi na natečaj za najem posojila priložiti:

- sklep, s katerim organ samoupravljanja organizacije dovoljuje najem posojila ter zagotavlja sredstva za plačilo lastne udeležbe in sredstva za odplačevanje posojila;

– zaključni list, bilanco uspeha in bilanco sredstev iz zaključnega računa za leto 1977;

- investicijsko-tehnično dokumentacijo s predračunom stroškov za investicijo, ki jo namerava zgraditi s posojilom, ter lokacijsko odločbo;
- soglasje koordinacijskega odbora za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo v občini Novo mesto, da je investicija, za katero prosi organizacija posojilo, nujno potrebna za etapno in programirano družbeno usmerjeno stanovanjsko graditev v občini Novo mesto. Odplačilna doba bo določena po kreditni sposobnosti posojilojemalca za vsak objekt ločeno, vendar ne more biti daljša od 15 let.

Obrestna mera za posojilo je 3,5 % na leto. Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se obrestna mera za neodplačani del posojila poveča na 5,5 % na leto.

Posojilojemalec začne vračati posojilo takoj po porabi oz. najkasneje po dvanajstih mesecih od dneva podpisa posojilne pogodbe.

Organizacija vrača posojilo v polletnih anuitetah.

Ad 5) Posojilo za rekonstrukcijo obstoječe zasebne stanovanjske hiše ali stanovanja lahko dobi delavec organizacije, ki združuje svoja sredstva pri LB – Temeljni dolenski banki Novo mesto, in delavec, zaposlen pri občani, ki pri opravljanju samostojne dejavnosti uporablja dopolnilno delo drugih oseb in plačuje prispevek v sklad za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Novo mesto:

- a. za rekonstrukcije, s katerimi se poveča stanovanjska površina oz. število stanovanjskih prostorov, vendar samo v okviru standardnega stanovanja;
- b. za ureditev ali modernizacijo sanitarnih naprav;
- c. za ureditev ali modernizacijo ogrevalnih naprav.

Delavec ima pravico do posojila na podlagi tega natečaja, če izpolnjuje še naslednje pogoje:

- da ima premajhno ali neustrezno stanovanje ali
- da nima sanitarnih naprav, oz. ima neustrezne sanitarne naprave ali
- da nima ogrevalnih naprav, oz. ima neustrezne ogrevalne naprave;
- da je lastnik oz. solastnik stanovanjske hiše ali stanovanja, ki se bo s posojilom rekonstruiralo;
- da sodeluje z lastno soudeležbo:

Če delavec izvaja:	mora zagotoviti lastno udeležbo od predračunske vrednosti investicije najmanj	lahko delavec dobi posojilo največ do
a. rekonstrukcijo stanovanjske hiše	40 %	40.000 din
b. ureja sanitarne naprave	40 %	12.000 din
c. ureja ogrevalne naprave	40 %	25.000 din

Delavec mora vlogi na natečaj za posojilo (obrazec 9) priložiti:

- izjavo organizacije o izločanju sredstev za stanovanjsko graditev in o združevanju sredstev po samoupravnem sporazumu pri LB – Temeljni dolenski banki Novo mesto (obrazec 1/a);
- potrdilo organizacije o prosilčevem osebnem dohodku v letu 1977 in njegovem povprečnem osebnem dohodku za zadnje tri mesece ter njegovih obveznostih (obrazec 4) ter enako potrdilo za zaposlenega zakonca oz. člana družine (obrazec 4/a);
- izjavo prosilca o njegovih stanovanjskih razmerah (obrazec 10);
- izjavo prosilca o članih skupnega gospodinjstva (obrazec 11);
- zemljiškoknjižni izpisek o lastništvu oz. solastništvu stanovanjske hiše oz. stanovanja, v katerem bo opravljena rekonstrukcija;
- gradbeni načrt s predračunom in gradbenim dovoljenjem za rekonstrukcijo stanovanjske hiše, za ureditev sanitarij in ogrevalnih naprav oz. potrdilo upravnega organa skupščine občine Novo mesto, da za manjše preureditve ni potrebno gradbeno dovoljenje. Posojila za rekonstrukcijo stanovanjskih hiš in stanovanj bodo odobrena do določene neto stanovanjske površine standardnega stanovanja, upoštevajoč število družinskih članov, ki v njej prebivajo.

Prednost pri dodelitvi posojila po tem natečaju ima ob enakih pogojih prosilec, ki:

- ima nižji osebni dohodek na družinskega člana;
 - ima premajhno ali neustrezno stanovanje.
- Odplačilna doba bo določena po kreditni sposobnosti posojilojemalca, vendar ne more biti

- za posojila do 30.000.– din daljša kot 5 let,
- za posojila do 60.000.– din daljša kot 7 let,
- za posojila nad 60.000.– din daljša kot 10 let.

Obrestna mera za posojilo je 4 % na leto.

Posojilojemalec začne vračati posojilo takoj po porabi oz. najkasneje po dvanajstih mesecih od dneva podpisa posojilne pogodbe.

Delavec lahko dobi po natečaju samo enkrat posojilo iz sklada združenih sredstev za rekonstrukcijo iste stanovanjske hiše oz. stanovanja.

Druga določila:

- Natečaj za posojila traja:
- za posojila pod zap. št. 1 in 4 do 30. 9. 1978
- za posojila pod zap. št. 2, 3 in 5 do 30. 4. 1978

Vloge za posojila, dospelje po tem datumu, in nepopolne vloge ne bodo obravnavane.

Vloge za prigrasitev na natečaj sprejema strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto – Novo mesto, Prešernov trg št. 8/1, soba št. 23, vsak ponedeljek in petek od 8. do 13. ure ter vsako sredo od 8. do 15. ure, kjer zainteresirani tudi prejmejo podrobnejša pojasnila in vse potrebne obrazce.

Sklep o odobritvi posojila ali zavrnitvi vloge bo sprejel odbor za kreditiranje stanovanjske graditve. Zoper sklep odbora je dopustna pritožba v roku petnajst dni po prejemu na skupščino Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto; sklep skupščine je dokončen in zoper njega ni pritožbe.

Udeleženci, ki bodo uspeli na natečaju, bodo sklepali posojilne pogodbe pri LB – Temeljni dolenski banki – poslovni enoti za stanovanjsko in komunalno kreditiranje Novo mesto, ki bo zahtevala od posojilojemalcev zavarovanje za posojila in kontrolirala namensko porabo posojila.

Številka: 271/5
Novo mesto: 23. 3. 1978

Samoupravna stanovanjska skupnost
občine Novo mesto
Odbor
za kreditiranje stanovanjske graditve

Srečanje „peres“

Letos tudi v Crnomlju in Kočevju, osrednje 7. srečanje pisateljev in pesnikov začetnikov pa bo na Gradišču v Slovenskih goricah

Na slovenskem literarnem nebu je vsekakor več zvezd, kot jih moremo videti s prostim očesom. Poleg najsvetlejših in komaj vidnih je to nebo posejano šele porajajočih se zvezd, ki bodo močneje zasvetile in dosegle naše oko kdaj v prihodnosti. Mednje lahko uvrstimo tudi pesnike in pisatelje začetnike. To so tisti med nami, ki sicer sukajo pero, a se jim še ni posrečilo prebiti se do samostojne knjige, razen izdane v samozaložbi. Njim so tudi namenjena tradicionalna srečanja, ki jih organizira Zveza kulturnih organizacij Slovenije v sodelovanju z najrazličnejšimi družbenopolitičnimi in kulturnimi dejavniki ter pripravi zaključno prireditev na Gradišču sredi Slovenskih goric, torej tam, kjer se je svoje čase mudil bard slovenske moderne Ivan Cankar. Dodatni pogoj za sodelovanje na zadnjih srečanjih je bil tudi ta, da kandidat na njih še ni bil uvrščen med najboljših, lahko pa je kajpak že sodeloval.

Vse to bodo morali upoštevati tudi interesi za pravkar razpisano sedmo srečanje, sestavljeno iz osmih območnih in zaključnega glavnega srečanja, ki bo po tradiciji spet na Gradišču, in sicer 10. in 11. februarja prihodnje leto. Ker so območna srečanja vsaj za Dolenjsko novost, se velja pri njih ponuditi nekoliko dlje. Najprej povejmo, da bosta pri nas dve območni srečanja: v Crnomlju 15. in 16. julija, v Kočevju pa 7. in 8. oktobra. Sicer se bodo območna srečanja zvrstila med 9. junijem in 13. oktobrom. Pričakujejo, da kandidatorjev ne bo manjkalo, saj so se piščiči Dolenjci, Belokranjci in Posavci na dosedanjih srečanjih na Gradišču in zadnja leta tudi v kolonijah nekajkrat že uspešno predstavili, njihove proizvode pa so priobčile publikacije, ki izhajajo v južnoslovenskih regijah, čeprav bolj poredkoma.

Posamezni kandidati bodo na srečanju lahko sodelovali z največ tremi prispevki v slovenskem jeziku, napisanimi s pisalnim strojem v treh izvodih. Organizatorji so določili omejitve, tako da črtica lahko obsega le tri strani, esej deset, novela petnajst, gledališki tekst šestdeset in roman največ sto tipkanih strani. Pesniški teksti pa tudi ne smejo presegati dveh strani. Prispevke bo treba poslati pod šifro v zapeteni ovojnici (na njej naj bo ime občine), v tej pa manjša ovojnica (seveda zaprta) z naslovom kandidata, šifro prispevkov ter z njegovimi podatki o izobrazbi, poklicem in starostjo (sodelovati smejo le kandidati, starejši od petnajst let). S pravim imenom podpisanih prispevkov organizacijski odbor ne bo upošteval. Pravilno opremljene pošiljke bo treba do 20. maja letos poslati na naslov: Zveza kulturnih organizacij Slovenije (za 7. srečanje), Ljubljana, Dalmati nova 4/II.

Po deset najboljših avtorjev za nastope na območnih srečanjih bodo tričlanske žirije izbrale po pravočasno prispelih prispevkih. Osrednja žirija, ki jo bo imenoval odbor za literarno dejavnost pri ZKOS, bo z vsakega območnega srečanja izbrala dva kandidata, pet avtorjev, ki bodo izbrani za območna srečanja, in do pet tistih avtorjev, ki se sicer ne bodo uvrstili na območna srečanja, bodo pa dosegli raven, ustrezno temu srečanju.

Območne žirije bodo končale delo do 10. junija in najkasneje pet dni za tem objavile imena izbranih avtorjev. Osrednja žirija naj bi delo zaključila do 1. decembra, spisak izbranih za nastop na Gradišču pa objavila do 10. decembra. Organizacijski odbor se bo poleg tega potrudil, da bo dela izbranih avtorjev objavil do 15. januarja prihodnjega leta. I. Z.

Kako sveti krško žarišče

V sredo – po premieri filmov o Krškem – pogovor o programski politiki Delavskega doma

Delavski dom v Krškem je začel z natisnjenimi zloženkami obveščati obiskovalce o kultur-

Uporni Gubec na večni straži pred Delavskim domom v Krškem.

nih in drugih prireditvah v svoji veliki dvorani in drugih prostorih. V marcu se je poleg rednih filmskih predstav zvrstilo nekaj gostovanj in nastopov domačih skupin, več pa jih je na sporedu do konca meseca.

Do zdaj so si Krščani med drugim lahko ogledali Partljičev komedijo „Oskušite jastreba“ v uprizoritvi celjskega gledališča, nastop svojih malčkov, učencev glasbene in osnovne šole, folklorne skupine „Tine Rožanc“ s sodelovanjem Zlatka Sugmana iz Ljubljane na akademiji ob dnevu žena, prisluhnili recitalu članov ljubljanske Drame in si ogledali razstavo „Oton Zupančič v slovenskem gledališču“ ob počastitvi Zupančičeve stoletnice; prejšnji teden pa so si ogledali

premiero „Modre vrtnice“, s katero se je predstavila dramska skupina krške osnovne šole „Jurij Dalmatin“.

Gledališki spored se bo nadaljeval jutri, 24. marca, ob 19.30, ko bo v Delavskem domu gostovalo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice z domačim delom „Balada o trobenti in oblaku“. 31. marca pa bodo Krščani imeli v gosteh ljubljansko Opero, ki bo uprizorila znano Verdijevo delo „Traviata“.

V sredo, 29. marca, bodo v Delavskem domu prikazali dokumentarna filma „Vlaki vozijo mimo“ in „Gremo v Krško“, ki sta bila posneta za 500-letnico Krškega. Po predvajanju bo pogovor o programski politiki Delavskega doma, kakor jo je zasnoval programski svet.

Violina in klavir

V Kočevju koncertirala domači violinist in japonska pianistka, ki študirata na koelnski glasbeni šoli

Domači violinist Volodja Balžalorsky in japonska pianistka Yukuo Sakai sta se pred-

stavila kočevskemu občinstvu 14. marca. Najprej sta imela koncert za mladino, zvečer pa še za ostale poslušalce. Igrala sta dela Vitalija, Debussyja, Brahmsa, Paganinija in Blocha. Volodja Balžalorsky je domačin iz Kočevja, ki se sedaj šola na visoki glasbeni šoli v Koelnu pri profesorju Igorju Ozimu, našem priznanem violinskem virtuozu in pedagogu. Študij violine je začel z devetimi leti, leta 1975 je prejel na slovenskem tekmovanju violinistov prvo nagrado, na zveznem tekmovanju pa tretjo. Danes je star 21 let.

Yukuo Sakai je končala konservatorij doma na Japonskem, zdaj pa se izpopolnjuje na koelnski visoki glasbeni šoli. J. P.

Režiserjev bo dovolj

Trideseturnega režiserskega seminarja se je udeležilo veliko število bodočih snovalcev gledališkega življenja

V novomeški občini je že dalj časa opaziti premajhno aktivnost gledaliških odrov in veliko pomanjkanje režiserskih kadrov za vodenje gledaliških skupin v kulturnih društvih.

Za spodbuditev nekaj aktivnih odrov je ZKPO v mali dvorani Doma JLA pripravila šestdnevni osnovni režiserski tečaj, ki se ga je udeležilo 34 obiskovalcev predvsem mladih iz skoraj vseh kulturnih društev novomeške občine, ki delujejo v KS, šolah in delovnih organizacijah.

Predavatelji iz Zveze gledaliških skupin Slovenije so slušatelje sezna-

nili z nekaterimi gledališkimi besedili, „opremo“ gledaliških del in jim dali napotke za reševanje problemov s katerimi se srečujejo gledališke skupine pri svojem delu.

Zal pa je bil po mnenju slušateljev seminar le preveč strokoven in je bilo premalo navodil za delo na slabo opremljenih domačih odrih. Če bo dovolj prijav, bo ZKPO že v jeseni pripravila nadaljevalni seminar. J. P.

NOVE IDEJE IN SNOVANJA – Predavatelj Sergej Verč seznanja „novopečene“ režiserje na nedavno končanem seminarju s sceno obdelavo gledaliških del. (Foto: J. Pavlin)

Kultura osvaja šole

V počastitev Zupančičeve stoletnice ustanovljajo v novomeški občini šolska kulturna društva

Dvanajst osnovnošolskih in srednješolskih kulturnih društev v novomeški občini že deluje, za devet pa pripravljajo ustanovne občne zbornice. Več društev je zaživelo prav v tem šolskem letu, saj so se odločili, da bodo stoletnico Zupančičevega rojstva počastili tudi z ustanavljanjem novih kulturnih žarišč. Šole oziroma društva pa to nedvomno so. Temu pripisuje Zveza kulturnih organizacij velik pomen, kar se vidi po tem, da deluje pri njenem izvršnem odboru poseben odbor za šolska kulturna društva.

jajo tudi glasila, ki jih pišejo in urejajo učenci pod vodstvom učiteljev.

Posebno pozornost je treba posvetiti šolskim knjižnicam, kjer dobijo učenci knjige za domače čtivo, bralno značko in sploh za duhovno bogatitev iz knjig v prostem času. Bralska vnaema je zlasti na osnovnih šolah zavidljiva, kar dokazujejo naslednji podatki z grmske šole v Novem mestu: učenci preberejo na leto kar 60.000 knjig, bralcev pa je celo več kot vseh vpisanih učencev.

Življenje v objektivu

Jutri v Trebnjem otvoritev razstave umetniške fotografije Zdravka Kramarja, člana Ljudske tehnike z Mirne

Vlastja Simončič, mojster fotografije iz Ljubljane, bo jutri ob 18. uri v Galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem odprl samostojno razstavo umetniške fotografije mirenškega srednješolca Zdravka Kramarja, člana Ljudske tehnike z Mirne.

Kramar šteje med tiste mlade avtorje, ki se pri iskanju motivov ne zadovoljuje s površnim opazovanjem in s tehnično brezhibnim izdelkom. Njegovo fotografsko oko poišče vselej tudi pravno vsebino. Kot samorastnika ga zanima življenje okrog njega, zato ni naključno, da

kultura in izobraževanje

Kaže, da bo ukaželjna Slovenija svoja dolgoletna prizadevanja za preobrazbo srednjega in visokega šolstva že čez nekaj mesecev okronala z zakonom o usmerjenem izobraževanju. Optimizem ni neutemeljen, potrjujejo pa ga tudi ugodne vesti iz republikanskih delegatskih omizij. Tako sta prejšnji teden zbor občin in zbor združenega dela slovenske skupščine dokončno sprejela predlog za izdajo takega zakona, in ko bo slednji naposled sprejet, bodo odpadle še zadnje proceduralne formalnosti za uzakonitev učenja ob delu in za delo. Isti viri nadalje sporočajo, da se bo v oblikovanju zakonskega osnutka o usmerjenem izobraževanju vpregel izvršni svet.

Ta temeljni sistemski predpis, ki ga narekujejo zakon o združenem delu,

Zakon bo krona

partijski, sindikalni in drugi družbenopolitični dokumenti, bo radikalno in celovito urejal samoupravne odnose delavcev pri zadovoljevanju njihovih interesov in potreb po izobraževanju. Po besedah predsednice republikanskega komiteja za vzgojo in izobraževanje Ele Ulih – Atene, bo opredelil razpon usmerjenega izobraževanja, ki se bo začelo z opravljenim osemletko in končalo z doktorskimi disertacijami. To bo posebej izbrusen sistem načrtnega izobraževanja in usposabljanja mladine in odraslih za delo in samoupravljanje, za pridobitev poklica in izpopolnjevanje v njem.

V usmerjenem izobraževanju bodo doživele preobrazbo vse srednje, višje in visoke šole ter specializirane organizacije za izobraževanje odraslih. Hrbtenica usmeritev v tem sistemu bodo programi, na podlagi katerih bo moč razviti svobodno menjavo dela in dohodkovne odnose. Uresničitev novega zakona ob izrinilu z dnevnega reda razprave s kritičnimi pripombami, kakršne je bilo do zdaj slišati in so dobile krila tudi v predkongresnih diskusijah na Dolenjskem. Pripombe namreč trdijo, da se združeno delo še vedno raje zateka k uvozu tujega znanja, kot da bi pokazalo posluš in razumevanje za lastno načrtovanje in vzgojo kadrov, potrebnih za opravljanje v proizvodnji. Prav tako čaka močan odmik od togosti tudi obravnavanje poklicev, češ da je izobraževanje slednjih še preveč odmaknjeno od potreb človeka prihodnjih desetletij. I. ZORAN

Šest tisoč „pojočih“ ur

Lani je imel moški pevski zbor „Dušan Jereb“ 72 nastopov, letos pa jih načrtuje 42

Moški pevski zbor „Dušan Jereb“ sodi med najmarljivejše amaterske kulturne skupine v novomeški občini. Lani je imel 62 vaj in kar 72 nastopov. Vseh 35 pevcev, kolikor jih šteje zbor, je za to dejavnost porabilo 6.045 ur, posamezniki pa povprečno 173 ur. Iz tega ni težko izluščiti, da je lani sleherni jerebovec (pretežno so še vsi zaposleni, nekaj pa je že upokojenih) dvanajstim delovnim mesecem dodal še izrednega pevskega. Za ta nadštevilni mesec ni kajpak nihče dobil dodatnega plačila, če ne upoštevamo povračila nekaterih najnujnejših (materialnih) stroškov.

Letos bo zbor, ki ga že peto leto vodi pevovodja France Milek, s svojo vneto aktivnostjo nadaljeval, kar lahko razberemo tudi iz njegovega na februarjem obnem zboru sprejetega delovnega načrta.

REKORDNI „KRIKI“

Italijanski barvni dokumentarni film „Zadnji krik iz savane“, ki ga je režiral Anotnio Climatti, komentir pa napisal znani pisatelj Alberto Moravia, si je v novomeškem Domu JLA ogledalo okoli 3.500 obiskovalcev, kar je svojevrsten rekord.

Potrebno je povedati, da deluje zbor kot samostojna sekcija pri istoimenskem novomeškem kulturnem društvu in ima tudi svoja upravna telesa. Njegova nenehna skrb velja za kvaliteto, dal pa si je še posebno nalogo, da bo naštudiral predvsem pesmi, ki ustrezajo današnjemu času in se tudi z vsebino lahko vključijo v sporede, kakor si jih zamišljajo prireditelji nastopov.

Vseh zborovih nastopov bo letos 46, seveda pa bo sodeloval tudi izredno, česar v svojem načrtu ni mogel predvideti. Tako ga bomo slišali na dveh samostojnih koncertih, enkrat na radiu, za katerega bo posnel šest do osem pesmi, sodelo-

val bo na tradicionalnem pevskem taboru v Šentvidu pri Stični, na reviji pevskih zborov občine Novo mesto, na prireditvi „Bela krajina poje“, na akademijah itd. Vse to pa tudi kaže, da je delež, ki ga v sodobno kulturo Dolenjske prispevajo jerebovci, nepogrešljiv in za ohranitev pevske tradicije v Novem mestu neprecenljiv. I. Z.

SEDMERICA MLADIH

Marko Butina, Franci Gruđen, Zdenko Huzjan, Mladen Jernejec, Erik Lovko, Lujo Vodopivec in Žarko Vrezec, likovniki mlade generacije, bodo razstavljali svoja slikarska dela in skulpture v Dolenjski galeriji v Novem mestu od otvoritve 30. marca ob 18. uri do 17. aprila. Umetniki, združeni v priložnostno skupino, so v dogovoru s slovenskimi galerijami sklenili pokazati svoja likovna prizadevanja kar največjemu številu obiskovalcev.

učitelj ne more osvoboditi s svojim delom drugih.“ – „Moti me ‚invazija‘ inšpektorjev, ki je zadnje čase moderna. To je nezaupanje! Najraje nudijo pomoč! Zakaj ni več svetovalcev? Učitelj je že tako izpostavljen javnosti in mora biti angažiran. Učitelj še ni samoupravljalec; odvisen je od drugih, ne glede na rezultate svojega dela. Ni napredovanja.“ – „Nezadovoljstvo, ki zaradi mnogih, neurejenih (svobodna menjava dela) pogojev dela včasih bolj, včasih manj preveča naše vrste, ‚podpihujejo‘ tudi načini pedagoškega nadzora ali inspekcije. Najbrž noben poklic ni tako izpostavljen!“ ...

Kako naivno je misliti, zlasti v naših samoupravnih pogojih, da se bodo učitelji z navdušenjem lotevali nečesa, pri čemer niso sodelovali in soodločali, da je možno ločevati zadolževanje in uresničevanje, pravice in dolžnosti! V tem in pa v miselnosti, da je v šoli treba krepiti nadzor, da je možno obvladati učitelja in njegovo tako subtilno, intelektualno in zavestno tako zahtevno delo z inšpiciranjem in s sankcioniranjem, se kažejo močne prvine etastične in birokratske miselnosti v šolstvu.

Dr. F. Strmčnik v Sodobni pedagogiki 1977, str. 284–285

PEDAGOŠKI KOTIČEK

UČITELJ ŠE NI SAMOUPRAVLJALEC

Mislím, da bi učitelji mnogo laže prenašali vse tegobe svojega poklica, če bi imeli vanje več zaupanja, če se donjih ne bi tako birokratsko vedli, če bi lahko več samoodločali in če bi bili deležni več vestranske pomoči. Spet bo najbolje, če pedagoški delavci kar sami spregovorijo. „Stalno diriganje z vrha navzdol hromi mojo voljo do dela.“ – „Vznemirja me, imenovala ga bom ‚politični pritisk‘ na posamezne negativne ocene, pa premalo skrbi vodilnih, (tu ne mislim na ravnatelja, ampak na pedagoško službo, komiteja za izobraževanje, zavod za šolstvo), da bi nam pomagali delati dobro.“ – „Ko moram poklanjati pozitivne ocene, da ne visi nad menoj ravnatelj, starši in pedagoška služba, bi šla takoj izprosvete.“ – „Nenehno moram dokazovati, da delamo.“ – „Mislim, da doživljamo polno pritiskov od vsepovsod in da nesvoboden

Regijski ne za 'jade'

Na regijskem posvetu o problemih v telesni kulturi preresali vrsto težav - V krajevnih skupnostih šport še ni zaživel - Popraviti statute

V Metliki je imela 15. marca sejo delovna skupina za pripravo razprave o telesni kulturi, ki dela v okviru Medobčinskega sveta ZKS za Dolenjsko. Člani komisije so najprej poslušali poročilo o dejavnosti TKS iz Črnomlajske, metliške, trebanjske in metliške občine, nato pa razpravljali o programu tekmovalnosti v organizaciji območne skupnosti za vrhunski šport.

Zrimšek drugi

V petek gresta Zrimšek in Antončič v Braunschweig, kjer bosta prevozila 1181 km

Minulo nedeljo se je s kolesarsko dirko Poreč - Pulj - Poreč tudi uradno začela letošnja tekmovalna kolesarska sezona. Na 112 km dolgi progi sta med najboljšimi jugoslovanskimi kolesarji vozila tudi člana novomeškega Novoteksa Antončič in Zrimšek. Slednji je vozil odlično in prišel na cilj drugi z dvesekundnim zaostankom za zmagovalcem Grajerjem. Zrimšek je tako prehitel vrsto bolj znanih tekmovalcev (Ropreta, Bobovčana, Zanoškarija itd.). Solidno je vozil tudi Antončič in prišel na cilj dvajseti.

Skupaj s člani so vozili mladinci, v dokaj močni konkurenci pa sta vozila Stih in Papež. V konkurenci starejših je bil Stih deveti, med mlajšimi mladinci pa je Papež osvojil dvajseto mesto.

Ta čas najboljša novomeška kolesarja Zrimšek in Antončič sta trenirala v Poreču tri tedne in se udeležila kar petih mednarodnih dirk. Tako sta bila na prvo dirko dobro pripravljena in sta poskrbela za prijetno presenečenje. Zapisati pa moramo, da sta za njun uspeh zaslužni tudi njihovi delovni organizaciji Kovinarstvo in Novoteks, ki sta omogočila trening pa tudi desetdnevno gostovanje v nemškem Braunschweigu, kamor bosta kolesarja odšla jutri in v mednarodni konkurenci prevozila 1181 km.

Na sestanku so poudarili, da so se 1975 začeli za telesno kulturo boljše časi. V vseh štirih občinah so vpejali sistematično delo, povečalo se je število organizatorjev, šolskih športnih društev, za rekreacijo se je ogledlo vse več zaposlenih. Člani delovne skupine pa so opozorili na kampanjsko delo v času priprav na delavske športne igre, bili pa so tudi proti tako imenovanim 'jadam', na račun katerih delovne organizacije porabijo preveč denarja. Proračuni za take športne igre nemalokrat presegajo proračune tradicionalnih mednarodnih tekmovalnosti v Sloveniji in Jugoslaviji.

Ko so govorili o športni dejavnosti v krajevnih skupnostih, so ugotovili, da so jih odgovorni v minulih letih precej zanemarili. Poslej naj bi imela vsaka krajevna skupnost športno društvo s številnimi športnimi sekcijami. V nekaterih občinah je uspelo organizirati rekreacijske lige. Več pozornosti bodo telesnokulturni delavci morali poslej posvetiti akcijam, kot so množični teki, kolesarjenje, hoja, plavanje itd.

Ko so ocenjevali delegatske odnose, so potrdili staro ugotovitev: v naši regiji se še vedno niso uveljavili tako, kot bi se morali. Moti tudi resnica, da so statuti, ki so jih TKS sprejele ob ustanavljanju, še vedno v enakem besedilu in niso usklajeni z zakonom in s portoroškimi sklepi.

„POLET“ IZSEL

Pred kratkim je šolsko športno društvo „Polet“ šentjernejske osnovne šole izdalo bilten „Polet“, ki prinaša podrobne rezultate in dosežke članov šolskega športnega društva. Glasilo je dobro urejeno in mikavno ravno zaradi preglednosti in pestrosti. Natisnili so ga v 150 izvodih.

NOGOMET: V SOBOTO SESTANEK

Odbor novomeške občinske nogometne lige sporoča, da se b. liga začela 1. aprila. Zato bodo še pred pričetkom sklicali sestanek predstavnikov klubov, ki bodo igrali v A in B ligi. Zbrali se bodo v soboto, 25. marca, ob 10. uri v prostorih kegljišča Pri vodnjaku. Do sestanka morajo klubi poravnati vse obveznosti, urediti registracijo igralcev, prijavit kandidata za nogometnega sodnika itd.

TESNA IN ZASLUŽENA ZMAGA - Novomeške odbojkarice, članice II. zvezne lige, so se minulo soboto v prvenstvenem srečanju pomerile z vrstnicami Jesenic. V izenačenem in dokaj zanimivem srečanju so bile domače igralke boljše. Največ zasluga za zmago domačih ima Zdenka Rajer, ob njej pa so se izkazale tudi mlajše igralke. Na sliki: Rajerjeva po udarcu.

LEPA TEKMA - V soboto zvečer sta se v novomeški športni dvorani pomerili vrsti Industromontaže (po novem Monting) in Novega mesta. Domači igralci so bili doberšen del tekme kos Plečarjevi vrsti. Šele pred koncem, ko so morali zaradi petih osebnih napak kar štirje zapustiti igrišče, so Zagrebčani dosegli zanesljivo zmago. (Foto: Janez Pezelj)

„Zeleni“ sosedje bili boljši

V sobotni tekmi z Industromontažo sta obe vrsti dosegli kar 211 košev - Nikola Plešaš (41 zadetkov) poskrbel za dobro košarko, z obnašanjem pa se ni izkazal

Tekmo med novomeškimi košarkarji in Plečaševu Industromontažo je prišlo zadnjo soboto gledat nekaj več kot 500 občanov. Bili so priča tipični prvenstveni tekmi, ki se je odlikovala s številnimi zadetki, lepimi podajami in borbeno igro obeh vrst. Kakovostno košarkarsko prireditev sta nekoliko pokvarila neobjektivna sodnika. V soboto zvečer se je zdelo, da sta piskala tako, kot je želela zagrebška vrsta.

NOVO MESTO - INDUSTROMONTAŽA 93:118 (45:54)

Le malokdo v dvorani je pred srečanjem računal na izenačeno tekmo. Zlasti zato, ker je trener gostujoče vrste (igrala je v zelenih dresih) poslal na igrišče najboljšo peterko. Navzlic temu so domači, ki v tem srečanju niso imeli kaj izgubiti in so zato igrali sproščeno, bili v prvih minutah uspešnejši. Vodili so 14:10, 19:18 in v nadaljevanju igrali presenetljivo dobro. Gostje Novomeščanov niso podcenjevali, igrali so na vso moč, zlasti Plešaš, ki je z igro (ne pa tudi obnašanjem) dokazal, da je še vedno stari mojster. Gledalci so videli eno lepših košarkarskih tekem, zlasti zato, ker so odlično igrali, kar po svoje dokazuje rezultat, tudi domači: Ivančič, brata Seničar, Munih, Plantan, S. Kovačević, Bajt in drugi. Če bi sodnika svojo nalogo bolje opravila (sodila sta samo pod novomeškim košem), bi bilo srečanje še zanimivejše, zakaj zaradi petih osebnih napak so morali z igrišča kar štirje domači igralci.

Novo mesto: Plantan 8, Ž. Kovačević 6, S. Kovačević 14, Munih 11, Ivančič 19, Zupevc 2, Bajt 6, S. Seničar 4, P. Seničar 20, Beg 3.

NOVOMEŠČANI V KOŠARKARSKIH REPREZENTANCAH

Zadnji ponedeljek so se v Ljubljani zbrali najboljši slovenski košarkarji in z močnim turnirjem počastili tradicionalni dan košarke. Nastopile so ekipe mlade reprezentance slovenskih klubov iz II. zvezne lige (igrala sta tudi Zupevc in Plantan), mlada reprezentanca Slovenije (nastopil je Slavko Seničar), mlada reprezentanca slovenske lige in članska reprezentanca Slovenije, za katero je nastopil Munih. Trenerja ekipe iz II. zvezne lige sta bila Splichal in Vaupotič.

Namiznoteniški preporod

Minulo soboto je bilo v Ljubljani namiznoteniško regijsko prvenstvo za mladinke in mladince, in sicer za posameznike ter dvojice. Udeležili so se ga tudi novomeški igralci in igralke, ki so dosegli precej spodbudne uspehe.

Pri mladincih je bil najboljši Guštin. Začel je dobro, saj je brez težav premagal nosilca druge skupine, izgubil pa je s kasnejšim zmagovalcem 2:1. Pri izenačenem rezultatu je Novomeščan vodil že 20:18, imel servis, a je srečanje vseeno izgubil in se uvrstil na dobro 5. do 8. mesto. Ostali Novomeščani so igrali solidno, zmagali v 1. kolu, v naslednjem pa podlegli bolj izkušenim igralcem.

Za prijetno presenečenje je poskrbela Janja Glavan: uvrstila se je med šestnajst najboljših, iz nadaljnjega tekmovalja pa jo je po izenačenem boju izločila kasnejša zmagovalka. Glavanova je izgubila 2:1. Dobro je igrala tudi Jegličeva in se ravno tako uvrstila med šestnajstercico.

Tudi v parih so mladi dokazali, da raste v Novem mestu nov rod dobrih igralcev in igralk. Jegličeva in Glavanova sta se uvrstili med osem najboljših parov, iz nadaljnjega tekmovalja pa ju je izločil kasnejši zmagovalni par po izenačenem boju z 2:1. Brata Guštin in par Švent-Kump so se uvrstili med šestnajst najboljših.

Gimnazija in ICTS

Minulo soboto dopoldan je bilo v telovadnici novomeških osnovnih šol v Bršljinu in na Grmu občinsko srednješolsko prvenstvo v košarki za dekleta in fante. V Bršljinu, kjer so igrala dekleta, so bili doseženi naslednji rezultati: Kmetijska - Tehnična 5:15, Kmetijska - Gimnazija 0:20, Tehnična - Gimnazija 0:22, Kmetijska - Ekonomska 19:28, Gimnazija - Ekonomska 20:19 in Ekonomska - Tehnična 16:8. Vrstni red: 1. Gimnazija, 2. Ekonomska, 3. Tehnična in 4. Kmetijska.

V reprezentanco novomeških srednjih šol, ki se bo v kratkem pomerila na območnem prvenstvu, so se uvrstile: Zura, Hrovat (Ekonomska), Kure, Žagar, Senica, Tomšič, Bilobrč, Galič, Grivec, Znidaršič in Oberč (Gimnazija), Hacc (Kmetijska) in Mežan ter Šrebernjak (Tehnična).

Srednješolci so igrali na Grmu. Rezultati: Kmetijska - Gimnazija 23:43, ICTS - Kmetijska 48:21 in Gimnazija - ICTS 30:40. Vrstni red: 1. ICTS, 2. Gimnazija, 3. Kmetijska. V reprezentanco so se uvrstili: Zupevc, Kren, Kramar, Janežič in Nemanjič (ICTS), Fuis, Marn, Zupanc, Lekšec, Silvester, Cerkovnik in Jerman (Gimnazija).

RIBNICA: DO PRVENSTVA „LJAO“ VSE NARED

Navzlic neugodnim vremenskim razmeram dela pri gradnji novih ribniških športnih objektov, na katerih bo letošnje prvenstvo pripadnikov ljubljanskega armadnega področja, lepo napredujejo. Izravnavali so teren, položili več kot 16.000 kubičnih metrov kamnitega materiala, opravili drenažo itd. Veliko zaslug za uspehe gre prizadevnim vojakom pa tudi mladinci, ki bo s svojim delom pripomogli, da bodo športni objekti sad mladih rok.

S. N.

NOVA ZMAGA „KRKE“

V 10. kolu II. zvezne odbojkarke lige zahod za ženske igrajo Novomeščanke v Pulju. V zadnji tekmi z Jesenicami so dokazale, da so v dokaj dobri formi, pa tudi sicer bi morale z morja priti z novimi točkami. Novomeščanke igrajo z Bovecem. V gosteh imajo malo možnosti za novo zmago, čeravno v drugem delu lige igrajo precej bolje kot v jesenskem delu.

KRKA - JESENICE 3:2 (-13, 11, -4, 9, 10)

Prvenstvena tekma 9. kola II. zvezne odbojkarke lige - ogledalo si jo je okoli 30 gledalcev - je bila

ves čas izenačena. Prvi niz so z veliko srečo dobile gostje, v drugem pa so domače, predvsem po dobri igri na mreži, strle odpor borbenih Gorenjk in set tudi dobile. Nadaljevale so zelo slabo in po vodstvu gostij z 2:1 je kazalo, da bo načrtovana zmaga splavala po vodi. Vendar je trenerju Mohorčiču uspelo najti pravo 'taktiko', razigrala se je Rajerjeva in zmaga je po dveh setih lepe odbojke ostala doma. Razen najbolj izkušene igralke so se izkazale še Zevnikova, Piličeva in Urbančičeva.

„Krka“: Rajer, Pilič, Zevnik, Boh, Adamčič, Gorjanec, Urbančič, Brajer, Galeša in Bregar.

NOVO MESTO - MISLINJA 3:0 (10, 6, 9)

Pomlajena vrsta „Mislinje“ v Novem mestu ni imela „sreče“, zakaj domačini so bili v soboto zvečer, morebiti tudi zaradi številnih gledalcev, za igro razpoloženi. Začeli so dokaj dobro in neizkušeni gostje niso znali zaustaviti močni h udarcev novomeških tolkačev. Srečanje so domači dobili v dobrih petdesetih minutah, če bi igrali malo pozorneje, pa bi ga lahko še prej.

Novo mesto: Vernig, Cotič, Goleš, Babnik, Cotič, Graberski, Novo mesto: Vernig, Cotič, Goleš, Barnik, Cotič, Graberski, Pavlenič.

Trojni sekretar

Ko so na novomeški območni rokometni zvezi za Dolenjsko razmišljali o kandidatu za sekretarja območne rokometne lige, so odgovorno delo ponudili dolgoletnemu športnemu delavcu Marjanu Gregorčiču. Menda je bilo še nekaj zainteresiranih za sekretarsko delo, vendar so rokometni delavci menili, da je Gregorčič najbolj primeren pa tudi izkušen. Vse vrsto let se namreč ukvarja z rokometom, vodil je eno prvih pionirskih rokometnih šol za dekleta, delal v klubiški upravi novomeških rokometnih klubov, povrh vsega pa je še rokometni sodnik. O zaupani nalogi je 34-letni Novomeščan povedal naslednje: „Za sekretarsko mesto se ne bi odločil, če mi ne bi rokomet

tako prirasel k srcu. Ko sem prišel v Novo mesto, sem bil nogometar, v novem okolju pa sem se navdušil za „moško“ igro. Sicer nikoli nisem oblekel novomeškega dresa, zato pa sem toliko raje sodeloval v upravi. Bil sem zapisnikar, časomerilec, organizator, raznašal sem plakate... Še danes mi ni žal žrtvovanja časa. Kmalu sem ugotovil, da klubu lahko izdatneje pomagam: začel sem se zanimati za trenerstvo in se vključil v delo. Pod vodstvom izkušenega Janeza Štruklja sem kar dobro napredoval, prav tako moje gojenke. Opravil sem sodniški izpit in še letos bom, če bo šlo po sreči, delil pravico v najkvalitetnejši slovenski rokometni ligi. Navzlic temu nisem odklonil sodelovanja v območni rokometni organizaciji. Rad bi namreč, da bi rokomet na Dolenjskem kar najbolj zaživel. In sekretarjeva naloga območne rokometne lige je tudi po mojem mnenju dokaj zahtevna. Paziti bom moral, da se bo pravkar rojeno tekmovalje, ki povezuje ekipe iz črnomlajske, metliške, novomeške in trebanjske občine, postavilo na noge in postalo čim bolj množično.“

Prvo leto bo Gregorčič „dirigiral“ šestim ekipam: z Doba, iz Semic, Sentjerneje, Novega mesta (veterani in IMV) in Črnomlja. Rokometarji bodo začeli nastopiti 31. marca, med sabo pa se bodo pomerili kar

štirikrat. Gregorčič je v pogovoru nekajkrat poudaril, da je to na rokometnem področju prva liga, ki bo tekla v okviru širih občin, da pa ne bo med tekmovaljem zastojev, ima zasluge tudi tovariš Kolarič.

„Prepričan sem,“ je nadaljeval trojni sekretar (sekretar novoustanovljenega sodniškega zbora v Novem mestu in sekretar zimske lige za pionirke) Gregorčič, „da bo liga v medobčinskem merilu uspešna. Dokaz za to je tudi košarkarsko tekmovalje, ki poteka že tretje leto in se zanj zanima vse več ekip. Tako bo tudi z rokometom: že naslednje leto se bo prijavilo še nekaj novih ekip, tako da bomo morali počasi večkratnost odpraviti in ustanoviti raje dve ligi. Sicer pa so to zamenkrat le načrti. Že sedaj lahko povem, da bomo ustanovili tudi občinsko rokometno ligo. V medobčinski oziroma občinski ligi bo igrala tudi sindikalna rokometna vrsta iz IMV. Z mano so se pogovarjali tudi organizatorji rekreacije iz nekaterih drugih podjetij, tako da lahko pričakujemo, da bo v občinski ligi nastopilo precej delavcev iz nekaterih večjih organizacij združenega dela v novomeški občini. Na ta način bomo rokometni delavci poskrbeli, da bomo uspešno uresničili eno izmed stališč portoroških sklepov - množičnost.“

J. PEZELJ

J. P.

V petek odpotujeta Zrimšek in Antončič v Nemčijo, kjer se bosta udeležila desetdnevne mednarodne dirke in prevozila 1181 km. Na sliki je Zrimšek, ki je na 'uvodni' dirki dokazal, da je v dobri formi.

ŠPORTNI KOMENTAR

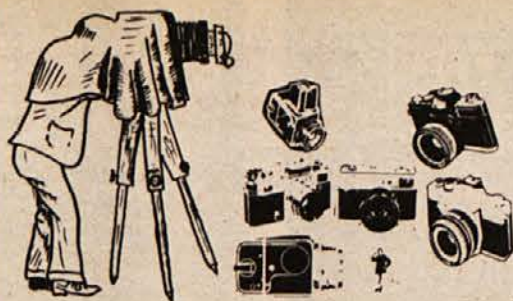
Košarkarska uspešnica

Pred kratkim je brez večje reklame izšel priročnik o vsebini in metodah treniranja košarkarjev v osnovnih in srednjih šolah. Avtorji knjige „Košarka“, ki je nad vse pomemben prispevek k razvoju te igre v naši republik, so znani slovenski košarkarski strokovnjaki: prof. dr. Mik Pavlovič, prof. Brane Dežman in trener selekcije Ilirija-Slovan prof. Janez Drvarič.

Za novi priročnik smo na Dolenjskem vedeli že pred dobrim letom. Takrat so odgovorni novomeški košarkarski delavci obljubili na enem izmed sestankov košarkarskih trenerjev, da bodo za vsako ekipo v dolenjski ligi poskrbeli po en izvod. Zato, ker so se že iz pogovorov z avtorji pričeli, da bo knjiga, opremljena s številnimi skicami, namenjena predvsem najmlajšim. „Košarka“ je pisana v razumljivem jeziku in zagotavlja trenerjem, vaditeljem in začetnikom, ki bodo delali po njej, načrtno, tekoče in uspešno delo. Povrh vsega priročnik uresničuje izvajanja učnega načrta za usmerjevalne selekcije v osnovnih šolah. Zato bi ga z veseljem vzeli v roke tudi trenerji iz dolenjske košarkarske lige, saj je v njem obenem združena košarkarska teorija s sodobnimi dognanji s področja igre pod koši, obogatena z dognanji iz drugih področij telesne kulture. Po njem najbolj sprašujejo mladi košarkarski aktivisti, ki se na trenerskem področju šele uveljavljajo. Najpogosteje delajo na osnovnih šolah kot zunanji sodelavci in pri treningih si pomagajo z lastnim znanjem. In ravno tu je bil najpogosteje vzrok za počasno napredovanje. Zato je zadnji čas, da novomeška medobčinska košarkarska zveza poskrbi za pošiljko „Košarke“, ki zagotovo ne bo obležala na njihovih policah.

J. P.

tisti hip

STARO ODHAJA – Tistih hiš, ki so hišice, in oken, ki so okenca, kakor je pel Župančič, skoraj ni več mogoče najti v naši deželi; zamenjale so jih zidane hiše, bloki, moderne zgradbe. Če so nove hiše tako prijetne za pogled in če se tako lepo vključujejo v pokrajino, je vprašanje, o katerem ne bomo govorili, a za našo rubriko je predvsem zanimivo, da je Anton Medved iz Boštanja s fotografsko kamero zabeležil trenutek, ko so štiri stene stare kmečke hišice podrl. Na ruševinah stoje odrasli, ki so zazrti v podrti stene, medtem ko mladina pogumno zre v kamero – nič ali zelo malo jo povezuje z razbitinami. Sam posnetek sicer ni nič izrednega, vendar pa ponovno potrjuje dokumentarno moč fotografije, hkrati pa svetuje vsem, ki se s fotografijo ukvarjajo, naj pridno beležijo, kar vidijo, saj se v hitrih spremembah vse več stvari izgublja v spomin.

PO SVETU OKOLI

SPOMIN IN POL – Mohamed Ali Helik iz Ankare je bil nedolgo tega proglašen za Turka z najboljšim spominom. Zakaj? Pred šestlansko komisijo poznavalcev Korana je v času šestih ur odrecital 6666 (šest tisoč šeststo šestinšestdeset!) verzov iz te svete muslimanske knjige. Kajpak brez napake!

MIMO NJIH – Nekaj tisoč levičarjev je na nedavnem mednarodnem srečanju s kancem zaskrbljenosti ugotovilo, da gre razvoj tehnike in še česa mimo njih. Orodje in... – pa kaj bi naštevali, vse je izdelano za desničarje. Statistika pa je nezprosna: levičarjev je iz dneva v dan več! No, v tolažbo levičarjem zapišimo, da so žlice, vilice, noži in celo skodelice za kavo narejeni tudi zanje.

ČEK S PRIPISOM – Jacka Nicholsona, ki je tako dobro zaigral norca v filmu „Let nad kukavičjim gnezdom“, da je za vlogo dobil celo „oskarja“, je inštitut za duševno zdravje države Oregon proglasil za svojega častnega člana. Za izkazano čast je Nicholson poslal inštitutu ček za 25.000 dolarjev s pripisom, naj ga za to ne imajo za – norca!

ZOPER STRAH – Porod brez bolečin je pravzaprav porod brez strahu. Zato so vse knjige in tečaji za bodoče mame namenjeni odpravljanju strahu. V Franciji nosečnice že lahko kupijo tudi kaseto, s katere ob spremljavi prijetne glasbe izvejo vse o nosečnosti in porodu. Da bi se ženske, ki poslušajo omenjeno kaseto, kaj manj bale roditi, še ni dokazano z otipljivimi podatki.

PREMALO NASILJA – Iz t.i. črnih časopisnih kronik, filmov, šund literature in tako dalje kar pljuskuje valovi nasilja. Povsod si prizadevajo, da bi omejili to zlo, Johnny Rotten pa je drugačnega mnenja. Na vprašanje, zakaj je razpustil svojo rock punk skupino „Sest pištol“, je odgovoril: „V tej glasbi je premalo nasilja.“ Če bi ga kdo od razočaranih poslušalcev lopnil s kitaro po buči, bi imel nasilja najbrž dovolj za vse večne čase.

Z aspirinom nad infarkt

Presenetljivi uspehi

Med zdravili je aspirin gotovo najbolj razširjena tableta. To je postala kmalu zatem, ko so leta 1899 odkrili, da salicilna kislina, osnovna sestavina aspirina, zbija povišano telesno toploto in blaži bolečine. Do začetka sedemdesetih let ni nihče pomislil na to, da ima ta dokaj preprosta kemična tvarina lahko tudi druge zdravilne učinke. Raziskovanja pa so postregla s presenetljivimi ugotovitvami.

Po večletnih proučevanjih so znanstveniki in zdravniki na Zahodu prišli do spoznanja, da aspirin lahko preprečuje trombozo in opravlja motnje pri preskrbovanju venčnih žil na srcu in možganov s krvjo. Raziskave pri več ko tisoč bolnikih so pokazale, da salicilna kislina ne razkrajja že obstoječih krvnih strdkov, toda primerna količina te kisline lahko prepreči nastajanje novih trombusov.

Klinična uporaba aspirina pri zdravljenju boleznih srca in ožilja je že dala pritriljen odgovor na vprašanje, ali salicilna kislina lahko ublaži usodne posledice koronarnih obolenj. Prof. P. C. Elwood iz Cardiffa je dognal, da zdravljenje z aspirinom zmanjšuje smrtnost po srčnem napadu. Elwood je dve leti zdravil 635 srčnih bolnikov, eno skupino s po 300 mg aspirina trikrat na dan, drugo pa z zdravili, ki jih običajno dajejo bolnikom po srčnem napadu. Pri prvi skupini je bila smrtnost skoraj za 6 odst. manjša.

Pri podobnem zdravljenju je imel prof. C. R. Klint iz Baltimora še večji uspeh, ker je dajal bolnikom po 1.500 mg aspirina na dan. Nemški zdravniki iz sedmih klinik pa poročajo, da z aspirinom več ko zadovoljivo preprečujejo ponavljanje srčnih napadov, ki so navadno usodni za večino srčnih bolnikov.

Reševanje živali s potapljačih se „otočkov“ sredi umetnega jezera v Panami ni le težko, ampak tudi nevarno.

Pogoltnost, ki pogublja

Preden je ogromno umetno jezero preplavilo neznanske površine pred asuanskim jezom na Nilu, so Egipčani z mednarodno pomočjo rešili na suho arhitekturne spomenike starega Egipta. To seveda ni edini primer, da so ljudje najprej poskrbeli za okolje in šele nato začeli pridobivati energijo. So pa tudi primeri, ko je energija na prvem mestu, življenjski pogoji živali in celo ljudi pa so docela zanemarljivi. Denimo v Panami.

Že pred začetkom gradnje hidroelektrarne na reki Bayano River so odgovorni vedeli, da bo umetno jezero preplavilo petsto tisoč kvadratnih metrov tropskih gozdov in veliko polj, ki so si jih izkrcili Indijanci. Kje najti drugo rodovitno zemljo? O tem si namesto rdečepolnih prebivalcev ni nihče belil glave. Ko je voda začela vdirati v domove, so bili ljudje že daleč na varnem, v boju s tekočim sovražnikom pa je imelo manj sreče na tisoče živali. Veliko jih je sicer zbežalo v više ležeče predele, toda na začasnih „otočkih“ sredi prostranega, sedem metrov globokega jezera je ostalo nad šest tisoč živali. Kako jih rešiti?

Na (zapoznelo!) pobudo panamske vlade in mednarodne organizacije za zaščito živali se je zahtevnega posla lotil John Walsh. Slednjemu vlada ni mogla zagotoviti dovolj denarja, zato so mu priskočili na pomoč šolarji, ki so prostovoljno zbrali okoli 60.000 dolarjev, na številne prošnje pa mu je blizu tisoč ameriških podjetij, ki so udeležena pri gradnji elektrarne, poslalo – samo 240 konzerv mleka v prahu.

Reševalna akcija je kljub pomanjkanju denarja stekla in

skupine spretnih indijanskih lovcev s čolni, mrežami, kletami, skatlami in še čim dan danem rešujejo živali. Lovijo in prevažajo na kopno. Delo je nevarno, kajti živali so lačne, so besno otepljeje ljudi. Dopolnijo oteli vodi že okoli 2.000 opic, risov, jaguarjev, ptic, kajti voda narašča, na „otočkih“ pa je še blizu 4.000 živali, ki jih je človeška kratkovidnost in pogoltnost po energiji pustila vodni stihiji.

Nihče ne ve

Čeprav sta znanost in tehnika dandanes že dosegli mejo razvoja, je navadnemu smrtniku tako redko nedoumljiva, še zmeraj nista štivilnim skrivnostim narave. Njima jih nekaj:

Visoko v Alpah naletimo na rastline, ki, preden raztrosijo seme, na povsem nerazumljiv način stisnejo sneg okoli stebela. Tako seme pada na zemljo, kako pa rastlina oddaja toploto, ni pojasnjeno.

Znano je, da se mnogi imajo postavijo na ravni površini tako, da je os njihovega telesa obrnjena smeri vzhod-zahod ali sever-jug, pa znano, s katerim organom občutijo zemeljski magnetizem in električno polje.

Orhideja ofris, ki je daljna sosednica tropskih orhidej, ni znana po svoji lepoti, ampak tudi po izjemnem načinu opravevanja. Po izvajanju in „krznu“, ki ga pokriva cvet te orhideje nadvse podoben samici divje čebele. Čeprav v cvetu ni nektarja, čebeli samci letijo na Prevaro takoj opazijo, toda doje, da se cveta le dotaknejo, pa do opravitve. Po kakšnem ključu narave je orhidejin cvet podobno čebeli samice?

Američani niso nikoli razvedrili skrivnosti mačke Damenit. Zadnje vojno jo je na Salomonovih otokih pretihotapil neki vojak. Žival je takoj postala ljubljena. Kajti: ko se je Damenit razdražila, je začela udarjati z repom po tleh, ter se nato skrila v najbližji buki. So vsi vedeli, da so blizu japonskega letala. Damenit se ni nikoli zmožila najbolj nerazumljivo pa je to, da omenjenimi znaki ni napovedovala približevanja ameriških avionov. Narava – še zmeraj velika neznanost!

Dolenjski list pred 20 leti

Nove določnejše oblike

SPOMNIMO SE prvih volitev ljudskih skupščin. Spomnimo se velikih naporov, ko smo z dolenjskim lesom in s hrano pomagali graditi temelje nove države in kako smo od domače industrije začeli dobivati prvo blago. Takrat smo si zaželeli napredka, industrije, podjetij, zaslužka in večji kos kruha tudi v naših krajih. Stoletna nerazvitost Dolenjske nas je začela dušiti. Da zaostajamo za naprednejšimi kraji, smo občutili v nizkem narodnem dohodku. Številne želje in načrti, da bi šla tudi naša pokrajina v korak z drugimi področji nove Jugoslavije, so začeli dobivati nove določnejše oblike.

NAPAKE, KI JIH DELAJO KOMUNISTI, izvirajo v glavnem iz nizke ideološke ravni kadrov v okraju. Tudi tu je treba iskati vzroke v zapostavljanju nenehnega osebnega izobraževanja. Sprejem članstvo Zveze komunistov v okraju ne odgovarja delovnemu poletu množic, zlasti pa mladine.

VSE DO LETOŠNJEGA februarja so prebivalci vasi pod Gorjanci pri Kostanjevici preživljali svoje delovne večere in razvedrilo ob zakajenih starih petrolejkah. Kadarkoli se je razbilo steklo, kadarkoli je zmanjkalo petroleja, je ta in oni z nejevoljnimi in kislim glasom vzdihnil: „Ko bi že enkrat dobili tudi v naš kraj tisto luč, ki se nič ne kadi, pa ni treba nobenega cilindra, ne petroleja...“ In kar so tako dolgo želeli, se jim je te dni izpolnilo. Zsvetila je elektrika.

IZ KRASINCA V BELI KRAJINI poročajo, da je krava sivka posestnika Jožeta Sladiča povrgla dve telički. Telički sta normalno razviti. Sladič bi ju bil rad redil, toda nima krme in ju je zato oddal mesarju.

V ČRNOMLJU IN OKOLICI dobivajo kmetje vedno večje zaupanje v umetno osemenjevanje krav. Mnoge krave so se obrežile, precej tudi takih, ki se z naravnim skokom niso. V kratkem bodo dobili tudi osemenjevalca, ki bo to delo uspešno nadaljeval.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA 19. marca 1958)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Tobak bo uspeval na Dolenjskem

(V mojej) službi mi je dana prilika, da sem se spoznal s sajenjem tobaka. Večkrat sem vže mislil: tako dober tobak kakor tukaj, bi mogel tudi pri nas doma rasti – v tistih krajih, kjer vino dobro zori – na reki Kolpi in dolnji Krki v okrajih Novo mesto, Krško, Kostanjevica, Črnomelj, Metlika – posebno v Metliki bi se mogla pridelovati jedna najboljših vrst tobaka za cigarete. V obsegu mojega okroga v Bosni nahaja se okraj, katerega podnebje do cela novomeškemu odgovarja. Pridelalo bi se lahko v tem okraju še več tobaka, ali tukaj v Bosni je lenoba doma. Mislim, da bi bilo mogoče za našo Dolenjsko pridobiti dovoljenje za sajenje tobaka in da bi se moglo s tem uspešno zaprečiti izseljevanje v Ameriko.

(V Krškem) nahajaš veliko novih in prenovljenih poslopj, ki so nastala po znani dobrotni hiši; pa tudi okolica je v novo obleko zavita. Bližnji Videm ima novo župno cerkev, ki je večinoma tudi po znani dobrotnici sezidana.

(Pomlad se) bliža, ki vzbuja kmetiču veselje in upanje. Od državnega zbora pa, ki se sedaj snide, kmet nima dosti pričakovati. Se že najdejo ljudje, ki so vsegdar pripravljeni zavirati vsako resno, kmetu in sploh nižjim stanovom koristno delovanje.

(Prošlo leto) bilo je v Zedinjenih državah linčanih 166 oseb, leto popred pa 131. Od imenovanega števila pripade jih 146 na južne, 20 pa na severne države. 122 izmed teh žrtev je bilo zamorcev, 39 je bilo belih in 5 Indijanov. Samoumorov je bilo naznanjenih 6600, 80 več nego prejšnje leto.

(Socijalni) demokratje delajo ogerski vladi veliko preglavico. Povsodi šuntajo kmete. In zapeljanci so se v mnogih krajih res že vzdignili tudi proti vladnim komisijam. Vlada lovi hujskače, kaznuje kmete ostro.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC 15. marca 1898)

ZG – PODJETJE ZA TURIZEM, TRANSPORT IN GOSTINSTVO LJUBLJANA, MOŠA PIJADEJEVA ULICA 39

Za prvi maj vas vabimo z vlakom na izlete

PO DOMOVINI:

Po novi progi BAR – BEOGRAD, 2.020 din
TJENTIŠTE, 1.225 din
DJERDAP, 1.655 din
LIPICA, 243 din

V TUJINO:

CAPRI, 2.550 din
MUENCHEN, 1.925 din
PARIZ, 3.430 din
HOLANDIJA, 5.385 din
ŠVICA, 5.300 din
SICILIJA, 4.450 din
FERRARA, 850 din
BENETKE, 279 din

LETOVANJA V DOMOVINI: Rabac, Poreč, Malinska, Orebič, Postira, Primošten, Pohorje in Atomske Toplice. Prijave in rezervacije sprejemajo turistične poslovalnice TTG: v LJUBLJANI, Titova 40, tel. (061) 311-851 v CELJU, Titov trg 1, tel. (063) 23-448

SOLSKI CENTER KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE (za nedoločen čas).

Pogoji: končana ustrežna srednja šola. Zaželena nekajletna praksa.

Kandidati naj vložijo prošnjo z ustrežno dokumentacijo na tajništvo ŠC Krško v 15 dneh po objavi. Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 10 dneh po odločanju pristojnega organa.

Ko so Indijanci spredel od brega in da se ga ne bi sedovanje naglo prekinilo. Ostrostrelec pa je odvesljal Tam je v temi srečno našel privezal k svojemu. Sam pa dno, da bi se vsej nekaj moči za naloge, ki so ga v Tomovo domačijo se ni V Tomovo domačijo se ni preden si ne bi pripravil

PRAZNIK RIBNIŠKE OBČINE

NOVA ŠPORTNA DVORANA V RIBNICI

NOVO STANOVANJSKO NASELJE V RIBNICI

SKUPŠČINA OBČINE

- IZVRŠNI SVET OBČINE
- OBČINSKA KONFERENCA ZKS
- OBČINSKA KONFERENCA SZDL
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET
- OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
- OBČINSKA KONFERENCA ZSMS
- TER VODSTVA OSTALIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV V OBČINI

ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

ZA PRAZNIK BODO V SODRAŽICI IZROČILI PROMETU NOV MOST.

KMETIJSKA ZADRUGA

KZ RIBNICA

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

PRAZNIK RIBNIŠKE OBČINE

RIBNIŠKA KOVINSKA INDUSTRIJA RIBNICA

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

mednarodni transport EUROTRANS

RIBNICA

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

**OKNA
VRATA**

**ZAHTEVAJTE
PROSPEKTE**

INFORMACIJE:
maloprodaja
61310 Ribnica
tel.: (061) 87 - 125

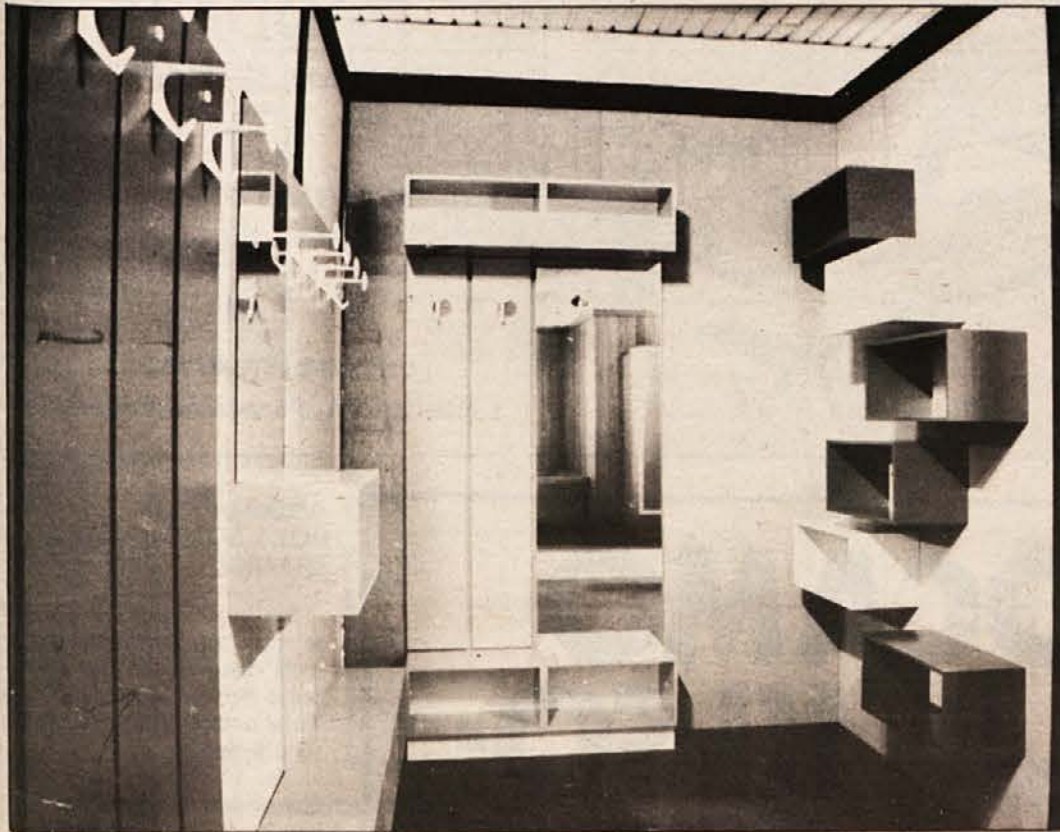
inles industrija
stavbnega pohištva

**ČESTITA ZA
OBČINSKI PRAZNIK**

**VSEM OBČANOM
IN POSLOVNIM
PARTNERJEM**

NOVO NA TRŽIŠČU!

Predstavljamo vam nove predsobne elemente iz programa PIKO.

— GARDEROBNA STENA dimenzije 1500 x 230 mm

cena 156,50 din

— BOKS, dimenzije 500 x 250 x 250 mm.

cena 167,30 din.

Več teh elementov lahko poljubno sestavljate po svojem okusu in po potrebi v knjižne omarice, nosilne police za telefon in za ostale potrebe v hodnikih, predsobah in otroških sobah. Iz teh elementov lahko „zgradite“ tudi predelno steno, ki je uporabna in dostopna z obeh strani kot knjižna omara, regal in podobno.

— OGLEDALO vam je na voljo v dveh dimenzijah: 1500 x 500 in 750 x 500.

Predsobni program PIKO je izdelan iz plastificirane iverice, trenutno pa je na voljo kupcem v petih barvah: krem, oker, čokoladno rjava, rumena in rdeča.

Montaža teh elementov je zelo enostavna in ne potrebuje strokovne pomoči, na posebno kupčevo željo pa vam elemente lahko sestavi in montira tudi naš strokovnjak.

OGLEDALNE OMARICE

Obenem vam predstavljamo ogledalne omarice iz novega programa kopalniške opreme „KOLPA“, ki imajo vrsto dobrih lastnosti in prednosti. Izdelane so iz kvalitetne plastificirane iverice. Omarice imajo vgrajeno fluorescentno luč, ki je popolnoma zavarovana pred vplivi vlage, imajo tudi varnostno vtičnico z vgrajeno varovalko.

Ogledalne omarice izdelujemo v treh dimenzijah (700 x 600 x 150, 1050 x 600 x 150 in 1400 x 600 x 150 mm).

Ti trije osnovni tipi so izdelani v desetih različnih variantah, pri katerih smo upoštevali potrebe in različne okuse potrošnikov.

Vse našete proizvode si lahko ogledate in kupite v naši prodajalni v Straži, informacije pa lahko dobite tudi po telefonu 84-530.

PRODAJALNA JE ODPRTA VSAK DAN OD 6,30 – 17,30 IN OB SOBOTAH OD 8,00 DO 12,00.

prodajna razstava pohištva lesnina

v gradu Brežice od 15. do 30. marca 1978

Bogat prikaz pohištva in stanovanjske opreme:

- spalnice
- dnevne sobe
- sedežne garniture
- kuhinjsko pohištvo in jedilnice
- kosovno pohištvo
- dopolnilno pohištvo

Ob nakupu odobrimo tudi kmetovalcem kredit v višini 50.000.— din pod normalnimi kreditnimi pogoji.

Za kupljeno blago nad 10.000.— din vrednosti opravimo brezplačen prevoz do kupčeve hiše na razdalji do 30 km.

lesnina Poslovalnica Zagreb — Palmotičeva 26, Vlaška 121

SOLIDARNOSTNA STANOVANJA V OBČINI METLIKA

Upoštevač vloge in kriterije za dodelitev stanovanj iz solidarnostnega sklada pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Metlika je skupščina enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu na svoji seji dne 16. 3. 1978 obravnavala predlog komisije in sprejela naslednji

SKLEP

o objavi prioritete liste prosilcev za stanovanje iz solidarnostnega sklada in sicer:

Zap. št.	Priimek in ime	Št. čl.	Ustanova	Naslov	Št. točk
SOCIALNE DRUŽINE:					
1.	Starešinič Ljubica	4	Beti, Belt	Ul. Belokranj. odreda 13, Metlika	651
2.	Per Branka	4	Lekarna, Novotehna	Mestni trg 14, Metlika	581
3.	Ribarič Anton	3	Beti, Komet	CBE 130, Metlika	530
4.	Vujčić Nikola	3	TGP, Komet	Župančičeva 10, Metlika	528
5.	Štefanič Jože	4	Novoteks, Komet	Gor. Dobravice 5	504
6.	Vinovrški Milka	3	Komet, Novoteks	Šestova 1, Metlika	498
7.	Čečelič Sonja	3	Mercator, Beti	Stara c. 7, Metlika	492
8.	Bulič Vida	1	Beti	Ul. XV. brigade 19, Metlika	464
9.	Milič Bernarda	4	Beti, privat.	CBE 21, Metlika	463
MLADE DRUŽINE:					
1.	Ovniček Milena	3	Beti, IMV	Župančičeva 7, Metlika	521
2.	Jaklič Rade	3	Beti, Beti	Ul. 1. maja 1, Metlika	518
3.	Smukovič Ivan	3	Beti, Novoteks	Ganglova 14, Metlika	508
4.	Pavič Ilija	3	Beti, Beti	Ganglova 18, Metlika	508

Pritožbe je potrebno dostaviti na Samoupravno stanovanjsko skupnost občine Metlika najkasneje v desetih dneh po objavi v Dolenjskem listu.

PRESEDNIK ENOTE:
Bajc Milan, I. r.

CARINARNICA LJUBLJANA

razpisuje prosta dela in naloge

STROKOVNEGA SODELAVCA ZA CARINJENJE BLAGA V CARINSKI IZPOSTAVI NOVO MESTO

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev po odloku zveznega izvršnega sveta o sprejemu delavcev na delo v carinsko službo (Ur. list SFRJ št. 64/74) izpolnjevati še naslednje pogoje:

- diplomirani inženir strojništva,
- popolno znanje slovenskega jezika,
- znanje enega tujega jezika,
- starost največ do 35 let,
- urejena vojaščina

Poskusna doba je 3 mesece.

Pred sprejemom bodo kandidati testirani. Osebni dohodek znaša do 10600 din, brez upoštevanja dodatka za minulo delo. Prošnje s kratkim življenjepisom pošljite Carinarnici Ljubljana, Šmartinska cesta 152a, do vključno 10. 4. 1978.

TOZD ELEKTRO NOVO MESTO

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. vodenje knjigovodstva osebnih dohodkov
2. inkaso denarja, marksenziranje kartic, odvajanje denarja in sporočanje sprememb.

Delo se združuje za nedoločen čas.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod 1. srednja šola, 2 leti delovnih izkušenj,
- pod 2. kvalifikacija trgovske ali obrtne stroke.

Kandidati naj pismene vloge z dokazili o strokovni usposobljenosti in kratkim življenjepisom pošljejo v 15 dneh na naslov: TOZD Elektro Novo mesto, Novo mesto, Ljubljanska 7. O izidu bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po izbiri.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA PRI MERCATOR — Velepreskrba n.sub.o. Ljubljana TOZD STANDARD n.sub.o. NOVO MESTO

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. SALDAKONTISTA
2. POSLOVNEGA ADMINISTRATORJA v skladišču v Novem mestu
3. PRODAJALCA v prodajalni Otočec

Pogoji:

- pod 1: srednja strokovnost z obvladanjem strojnega knjiženja,
- pod 2: srednja strokovnost,
- pod 3: kvalificirani trgovski delavec živilske ali mešane stroke.

Nastop: TAKOJ ALI PO DOGOVORU!

Pismene prošnje pošljite v 15 dneh po objavi splošni službi TOZD Standard Novo mesto, Glavni trg 3.

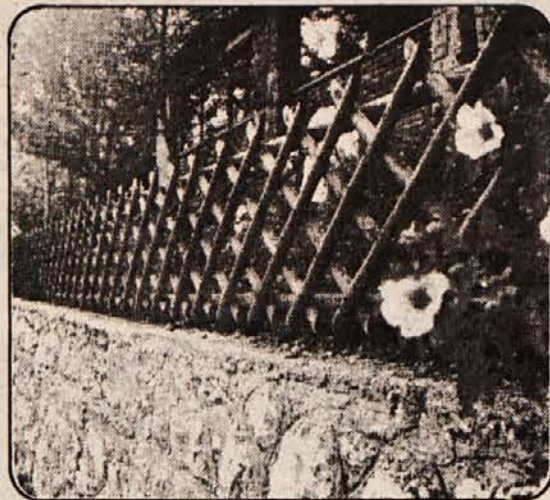
okras vašega okolja

naredite sami

IMONT

lesene
ograje

ter drugi elementi
iz lesa

PRODAJA
INFORMACIJE-RAZSTAVA

trgovska hiša maximarket

LJUBLJANA, Trg revolucije 1

supermarket

LJUBLJANA, Pasaža na Ajdovščini

PRIPOROČAMO VAM LEPILA, KI SO:

- preprosta za uporabo
- poceni
- niso vnetljiva
- niso škodljiva zdravju

Mekol
Parketolit
Parketolit L
Tapisol
Keramikol
Keramit 6
Vinikol

MITOL

Tovarna lepil
66210 Sežana

ANDALUZIJA – NAJBOLJ SONČNA DEŽELA ŠPANIJE

Na jugu Iberskega polotoka se vzpenjajo Kordiljere, naravna meja med vročo celinsko in blago mediteransko Andaluzijo. To je najbolj sončni del že tako sončne Španije.

Za to trditev so „krivi“ vremenoslovci, ki trdijo, da je v letu kar 320 sončnih dni.

Andaluzijski življenjski utrip je prisoten tudi na 120 kilometrov dolgi sončni plaži (Costa del Sol). Temperament in gostota južnost sta glavni odliki prebivalcev te čudovite dežele.

Spoznati je treba stare vijugaste uličice s skrbno urejenimi dvorišči (patii), ki so skrita pred soncem in radovednimi očmi.

Če ne bi videli fieste, koride, temperamentnega plesa gitanov, flamenca, bi težko rekli, da smo spoznali Andaluzijo.

Bogate zakladnice umetnosti, ki so jih ustvarila stoletja, bomo spoznali, če se bomo sprehodili po veliki mošeji nekdanjega kalifa Cordobe – Mazquite, skozi dvorane Alhambre in po višjih vrtovih Generalife.

Preteklost nam bo pomagala spoznati sedanost.

Sodobna paša z električnim pastirjem „Kekec“

ISKRA AVTOMATIKA
– TOZD TOVARNA
NAPAJALNIH NAPRAV
NOVO MESTO,
BRŠLIN 63, telefon
(068) 21-050

Novomeška Iskra je dala na tržišče sodobni pripomoček za pašo goveje živine, ovac, konj in ograjevanje lovskih revirjev: električni pastir „Kekec“. Ta sodobno oblikovana naprava, ki je izdelana iz najkvalitetnejših materialov, je že takoj na začetku proizvodnje pokazala neizpodbitne kvalitete.

Zasluga za proizvodnjo „Kekca“ gre Iskrinim tehnologom, ki so to napravo konstruirali tako, da je rokovanje z njo preprosto in varno. Plastično ohišje pa varuje pred morebitnim prebojem električnega toka. Pastirja napaja 9-voltna baterija, ki lahko obratuje približno 2000 ur. Poleg pastirja prodaja Iskra še stebričke z izolatorji ter vodnike (žice). Moč električnega pastirja „Kekec“ omogoča napeljavo do treh kilometrov dolge ograde.

Proizvodnja „Kekca“ je sorazmerno mlada. Toda to ni ovira, da ne bi že sedaj slišali pohvalnih besed uporabnikov.

Lovci Lovske družine Padež iz Novega mesta so nam povedali, da so s pomočjo Iskrinih strokovnjakov tovarne napajalnih naprav iz Novega mesta postavili za preskus deset pastirjev „Kekec“ na vseh tistih predelih v svojem revirju, kjer je bilo možno z njimi zavarovati poljščine pred divjadjo. Zadolžili so tudi po enega svojega člana, da je nadzoroval ograjena mesta skladno z navodili proizvajalca. Po končanem petmesečnem preskusu so ugotovili, da se električni pastirji „Kekec“ zelo obnesejo. Divjad ni zahajala izven ograde, kar je

občutno zmanjšalo lovsko škodo. Vsi, ki so sodelovali v tej akciji, pa Iskri – Tovarni napajalnih naprav v Novem mestu izrekajo priznanje.

Na osnovi rezultatov preskusa bodo lovci izdelali načrt montaže pastirjev povsod tam, kjer je divjad do sedaj povzročala škodo. O koristnosti „Kekca“ so se prepričali tudi kmetje, člani lovske družine. Ogrelji so se za to, da bodo tudi oni pričeli uporabljati ta sodoben pripomoček.

Brezhibno delovanje pa zagotavlja tudi natančna montaža brez površnosti in pravilna višina žic.

Zaradi vseh naštetih kvalitet bo Lovska družina Padež priporočila montažo „Kekca“ vsem lovskim družinam v Sloveniji.

Naslednji preskus so opravili na Veterinarskem zavodu Slovenije za pašo ovac. Na podlagi eno in polmesečnega preskusa so ugotovili, da je „Kekec“ primeren tudi za pašo drobnice. Mnenja pa so, da morajo biti stebrički postavljeni v razdalji vsaj petih metrov in z dvema vodnikoma. Spodnji vodnik naj bo montiran v višini 25 centimetrov od tal, da se ne bi dotikal trave in tal.

Ovce se privajajo električnemu pastirju približno pet dni. Privaditi pa se mora tudi ostala živina. Sprva sili čez ogrado. Kasneje pa, ko ugotovi, da se ob dotiku z vodnikom dogaja zanje nekaj nenavadnega, se mirno pasejo v ogradi.

Zaradi pomanjkanja delovne sile vse več živinorejcev uporablja električni pastir „Kekec“. Eden izmed njih – Ivan Babič iz Velike vasi pri Leskovcu – nam je povedal, da več let živine sploh ni pasel, ker ni imel človeka za to delo. Ko pa je zvedel od sosedov, da Iskra v Novem mestu izdeluje električne pastirje, ga je takoj kupil. Ogradil je 25 arov pašnika. Živina se je kmalu privadila, tako da jo je lahko puščal samo. Babič in še mnogi drugi menijo, da električni pastir „Kekec“ odtehta delo več kot enega človeka.

K posodobitvi našega kmetijstva prav gotovo sodi tudi taka naprava kot je električni pastir „Kekec“.

Dežurni poročajo

RAZBIJALA KOZARCE – Žužemberški miličniki so 13. 3. zvečer pridržali do iztreznitve 34-letnega Alojza Kastigarja in 32-letnega Jožeta Kumelja, ker sta razgrajala in razbijala kozarce v gostilni žužemberške kmetijske zadruge.

GROZIL CELO MILIČNIKOM – 14. 3. so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve Vencija Perka iz Novega mesta, ker se je v hotelu Kandija neprimerno obnašal, nadlegoval in zmerjal ljudi, grozil pa je celo miličnikom. Za vse to bo moral še k sodniku za prekrške.

„HLADEN“ KONEC CVIČKARIJE – Sentjernejski miličniki so 19. marca odpeljali na hladno Antona Peterlina iz Čadra, ker se je na „Tednu dolenskega cvička“ nedostojno obnašal, razgrajal in razbijal kozarce. Moral bo še na zagovor k sodniku za prekrške.

VINJEN HOTEL V DOM JLA – 19. marca so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve Viktorja Zmajška. Ker je razgrajal ob vhodu doma JLA, pa ga vinjenega niso pustili v prostore.

Nesrečna tretja vrtina

Miniranje ne Stražnem vrhu se je končalo v bolnišnici

Pri zidnici na Stražnem vrhu sta 11. marca minirale kamenje lastnik Bernard Majerle iz Tuševga dola in 45-letni Ignac Gizdavec iz Črnomlja. Slednji se je Majerletu sam ponudil za delo, čeprav je bil lastnik že dogovorjen z minirjem iz Dragovanje vasi.

Začela sta uspešno. Najprej sta razstrelila dve skali, nato pa še v tretjo izvrtala luknje in vložila razstrelivo. V trenutku, ko bi moralo počiti, pa je mina v tretji vrtini odpovedala. Gizdavec se je odločil, da si bo vso zadevo pobliže ogledal. Stopil je k skali, takrat pa se počilo. Sreča v nesreči. Drobec ga je zadel v oko in seveda so ga takoj odpeljali v novomeško bolnišnico.

Mozeljčanom je prekipelo

Ob osmi zaporedni nesreči na istem kraju bodo Mozeljčani sami poprijeli za lopate in izravnali ovinek

Nevarni ovinek pri Mozlju je minuli četrtek ponovno zakrivil hujšo prometno nesrečo. Žrtvi sta bila tokrat domačina Andrej Senekovič in Jana Makše.

Na že omenjenem ovinku jima je namreč nasproti pripeljal tovornjak, ki ga je vozil Marjan Mohar iz Lazca pri Ribnici. Zaradi hitre vožnje in spolzke ceste slednji ni mogel izpeljati ovinka po svoji strani cestišča in se je tako zaletel v fička, pa čeprav se mu je ta pred trčenjem umaknil za meter izven ceste. V popolno uničenem osebnem avtomobilu sta se Senekovič in Makšeta poškodovala in so ju odpeljali na zdravljenje v bolnišnico. Pa še nekaj je gotovo: tudi če tovornjak ne bi trčil v fička, ne bi ostal na cesti. Zletel bi v dolino, kjer so svojo vožnjo končali že mnogi. Vse to dovolj jasno in nazorno kaže na neodgovornost in malomarnost investitorja in izvajalca rekonstrukcije ceste Livold – Mozelj.

Z LESTVE PADEL NA BETON

Viktor Blažič iz Smarjeških Toplic, delavec SGP Pionir, je 13. 3. delal na gradbišču novega muzeja v Novem mestu. Ko je tega dne plezal po lestvi iz prvega nadstropja v pritličje, se je zlomil leseni klin, tako da je padel skoraj dva metra globoko na beton. Blažič se je pri padcu poškodoval po glavi in so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

Varnejši kot kdaj prej

Ugotovitve s tiskovne konference v Ljubljani

Pretekli petek je bila v Ljubljani novinarska konferenca, na kateri so predstavniki republiškega sekretariata za notranje zadeve in sekretariata za informiranje seznanili novinarje z delom in rezultati minulega leta.

Tako je bilo v naši republiki lani zabeleženih 5,8 odstotka kaznivih dejanj več kot predlani, večinoma na rovaš ogrožanja varnosti v cestnem prometu. Sicer pa je viden padec tako na področju javnega reda in miru, kot pri številu kaznivih dejanj zoper življenje in svobost. Skratka: ugotovitev, izrečena na tiskovni konferenci, je, da je naša družba trdnjša in močnejša kot leta poprej. To potrjuje tudi velika zavest naših občanov, pa tudi podražabljanje funkcij države pri vprašanju varnosti in vse močnejše uveljavljanje družbene samozaščite.

STROJ GA JE ZGRABIL ZA ROKO

15. 3. se je med dopoldansko izmeno v IMV, tozid Podgorje Sentjerne, poškodoval pri delu 24-letni Jernej Nerat iz Sentjerne. Na stroju je med obratovanjem popravljal jermen, pri tem pa ga je zagrabilo za roko in jo potegnilo v stroj. Šele ko je drug delavec pogon ustavil, je Nerat roko lahko osvobodil. Zaradi poškodb so ga takoj odpeljali v novomeško bolnišnico.

KDO JE POBEGLI VOZNIK?

15. 3. ob 19.40 je Vinko Ergotič iz Vrhnja šel peš ob kolesu po regionalni cesti pri Zupelevcu v smeri Brežic. Za njim je takrat pripeljal neznan voznik osebnega avtomobila, ki je Ergotiča zadel s sprednjim delom, tako da je ta padel najprej na pokrov motorja, nato pa zdrknil na tla in oblezel. Voznik osebnega avtomobila je po nesreči odpeljal naprej, najverjetneje v smeri proti Dobovi. Delavcem UJV so doslej znani podatki, da gre za vozilo bele barve, znamke Zastava 101. Kdor bi karkoli vedel o tem dogodku, naj to sporoči najbližji postaji milice.

PONOVO POŽAR ZARADI VARJENJA

17. marca nekaj pred 8. uro je prišlo do požara v stanovanjskem bloku na Drski, ki je še v gradnji. Goreti je pričelo v kleti, kjer je bil zložen stiropor. Vzrok je znan: do požara je prišlo zaradi varjenja v gornjem nadstropju, potem ko je kos žarečega železa padel skoz odprtino v klet. Tako je zgorelo okoli 30 kubičnih metrov stiropora, zraven pa še plastična električna in vodovodna instalacija. Škodo cenijo kar na 300.000,00 din.

OBA PO SREDI CESTE

Voznik osebnega avtomobila Jože Gmajnar iz Celja je 20. 3. ob 13.50 vozil iz Reštanja proti Senovemu po sredi ceste. V nekem ovinku pa mu je nasproti, prav tako neprevidno, pripeljal z avtomobilom Vlado Čepin iz Reštanja. Vozili sta čelno trčili; pri tem se je Čepin huje poškodoval, Gmajnar in njegov sopotnik pa laže. Materialno škodo ocenijo na 30,00 din.

DELO BREZ UČINKA

Prijetno presenečeni smo bili pred kratkim, ko so pešci vendarle dobili dobro označene prehode čez cesto, še bolj pa razočarani po nekaj dneh, ko od belih oznak ni ostalo skorajda ničesar. Tako je spet vse po starem. (Foto: B. Budja)

PRI KOLESU SE PRIČNE – Pionirji na osnovnih šolah se že skrbno pripravljajo na bližajoče se občinsko tekmovanje „Kaj več o prometu?“ Poleg dobrega poznavanja prometnih predpisov morajo temeljito obvladati vožnjo s kolesom na poligonu, kot so si ga za učenje pripravili na igrišču pri osnovni šoli v Vavti vasi. (Foto: J. Pavlin)

Šolanje brez haska ni zastoj

Kaplanova se ni držala pogodbe – Vsako dodatno izobraževanje se naj pokaže v delu

Pred novomeškim sodiščem združenega dela se je minuli teden znašel zahtevek Podjetja za ptt promet Novo mesto, v katerem stoji, da jim Cvetka Kaplan dolguje plačilo 4.288,88 din.

Slednja se je namreč s pogodbo iz predlanskega leta obvezala, da bo odšla na telegrafski tečaj, ki ga je tudi končala, in v primeru, da bi po lastni želji prenehala delati v nave-

Opozorila za v predal?

Medobčinske inšpekcijske službe za Posavje skušajo v svojem delovanju spodbujati samozaščitno zavest v delovnih organizacijah tudi tako, da z odločbami ali drugimi nepravilnostmi ne seznanjajo le odgovornih v delovnih organizacijah, temveč tudi sindikalne organizacije in organe delavske kontrole. Ravno na ta način bi namreč lahko najboljše vplivali na to, da ne bi prihajalo do ponovnih kršitev. Na koncu so lahko ugotovili, da so takšna pisma včasih posamezni direktorji preprosto prestregli.

Splošna ugotovitev posavskih inšpektorjev za minulo leto je, da je bilo kar precej raznih kršitev. Tokrat smo izločili le delokrog inšpekcije dela, ki v mnogem varuje delavce, med drugim se le-ti nanjo dostikrat tudi neposredno obračajo. Lani je bilo res 50 manj nesreč pri delu kot prejšnje leto, vseeno pa bi se ob skupnem številu 237 nesreč morali zamisliti. Med njimi sta celo dva smrtna primera na gradbiščih krajevnih skupnosti v Pišecah in Cerkljah, kjer so opustili potrebne varnostne ukrepe. Delovni inšpektor tudi ugotavlja, da so delavci še vse prešlabo seznanjeni s pravicami in dolžnostmi. Se vedno so delovna razmerja najbolj pogostno jabolko spora. Celo v združenem delu, ne le pri zasebnih obrtnikih, so sprejemali učence na uk brez sklenjenih učnih pogodb, kratili določila o počitnicah, delovnem času in nagradah. Z novimi volitvami v samoupravne organe izbirajo tudi nove ljudi v organe delavske kontrole. Pogostejši stiki družbenopolitičnih organizacij s temi delavci bi se kako vplivali na odločnejše posege.

DELO BREZ UČINKA

Prijetno presenečeni smo bili pred kratkim, ko so pešci vendarle dobili dobro označene prehode čez cesto, še bolj pa razočarani po nekaj dneh, ko od belih oznak ni ostalo skorajda ničesar. Tako je spet vse po starem. (Foto: B. Budja)

deni delovni organizaciji pred potekom dveh let, tudi povrnila stroške tečaja. Za sodišče je bila stvar jasna: Kaplanova je po petnajstih mesecih samovoljno zapustila delo in zahtevek PTT podjetja je seveda utemeljen. Pa čeprav „oškodovanka“ trdi drugače, hkrati pa poudarja, da je bila doba trajanja tečaja v popolnem nesorazmerju s časom, ki bi ga potem morala prebiti na delu. Odgovor senata novomeškega sodišča združenega dela, ki mu je predsedoval Vladimir Bajc, je takšen: Prav v nikakršnem nasprotju z načeli socialistične morale ni to

razmerje. Jasno je namreč, da tovrstno izobraževanje delavcev zahteva tudi določena sredstva: od nadomestil za osebne dohodke do potnih in drugih stroškov, po drugi strani pa ima seveda delovna organizacija interes, da se ji vložena sredstva skozi delo v določenem času tudi povrnejo. Takšno ravnanje (v tem primeru se kaže v sestavljeni pogodbi) je pač v skladu s kadrovsko politiko podjetja in ne nazadnje težnja, da se zmanjša precejšnja fluktuacija delavcev.

Odločba, ki pa še ni pravno močna, je torej, da mora Kaplanova povrniti omenjeni znesek, ki znaša sorazmerni delež v primerjavi s časom, ki bi ga še morala prebiti na delu.

Otroci nabirali – naboje

V Beli krajini odkrili dvoje nevarnih ostankov II. svetovne vojne: V Črnomlju mino, pri Semiču naboje

Primeri najdb nevarnih ostankov druge svetovne vojne minuli teden v Beli krajini ponovno opozarjajo vse, naj v takih primerih ravna jo kar se da previdno.

Najprej so 14. 3. pri poslojpu AMD v Črnomlju našli mino minometalca. Kako se je znašla tam, zaenkrat še ni ugotovljeno. Vemo le, da je najdba minila brez posledic, kajti delavci oddelka za ljudsko obrambo so pravočasno poskrbeli za uničenje nevarnega spomenika.

Le dan zatem pa so otroci nad vasjo Gaber pri Semiču nabirali zvončke. Med mladimi nabiralci sta bila tudi 9-letni Robert in 8-letni Jože iz Kota, ki sta našla nekaj kosov nabojev in jih, na srečo, prinesla domov. Robertovemu očetu ni ušla najdba otrok in je o tem hitro obvestil pristojne organe. Kot

se je pokazalo kasneje, je nad Gaberjem še več protiavijskih nabojev, starejši Semičani pa zatrjujejo, da gre brez dvoma za ostanek iz vojnih časov, kajti prav takrat je nad Semičem stal protiavijski top.

Najdbi sta se torej srečno končali, vendar naj bosta kljub temu v svarilo, kajti v vrstah „najditeljev“ so največkrat prav otroci. Ravnanje Robertovega očeta pa naj bo za zgled.

Z GLAVO UDARIL V DREVO

Na cesti Laze-Konjsko pri Sevnici je prišlo 19. III. ob 13.30 uri do hude prometne nesreče, ki je terjala smrt 48-letnega mopedista Franca Mlakarja iz Radne. Mlakar je vozil moped, na sicer ravnem delu ceste pa ga je po klancu navzdol na gramozu pričelo zanašati, zapeljal je v desno in z glavo udaril v drevo. Udarac je bil tako silovit, da si je Mlakar zlomil tilnik in bil na mestu mrtev.

OTROK STEKEL PRED AVTO – Pavla Jakše iz Orehovice je 17. marca dopoldne vozila osebni avto mobil iz Novega mesta proti Žabji vasi. Ko je pripeljala do Lobetove ulice, je čez cesto nenadoma stekel 7-letni Boštjan Zrimšek. Voznica je dečka zaradi gostega prometa pozno opazila in kljub močnemu zaviranju zbrla na tla. Mali Boštjan je na srečo dobil le nekaj prask in odrgnin, na avtu pa je za 300 din škoda.

ZAKURILA IN ODŠLA

17. 3. je gorelo tudi v stanovanju Ksenije Lipar iz Partizanske ceste v Črnomlju. Liparjeva je tega dne zjutraj zakurila v štedilniku, nato pa odšla z doma. Zaradi nepravilne montaže dimnika, ki je v neposrednem stiku z leseno steno, pa se je slednja vnela. Na srečo so gasilci iz Črnomlja ogenj hitro pogasili, vseeno pa je Liparjeva oškodovana za 20.000 din in črnomlajska stanovanjska skupnost za 50.000.

KRONIKA NESREČ

OTROK STEKEL PRED AVTO – Pavla Jakše iz Orehovice je 17. marca dopoldne vozila osebni avto mobil iz Novega mesta proti Žabji vasi. Ko je pripeljala do Lobetove ulice, je čez cesto nenadoma stekel 7-letni Boštjan Zrimšek. Voznica je dečka zaradi gostega prometa pozno opazila in kljub močnemu zaviranju zbrla na tla. Mali Boštjan je na srečo dobil le nekaj prask in odrgnin, na avtu pa je za 300 din škoda.

ZADEL PEŠAKINJO – Isti dan je Ljubljčan Marjan Gršič peljal osebni avtomobil v koloni od Karteljevega proti Novemu mestu. V Dolenjih Kamencih je pričel prehitovati, ko pa je bil vzporedno z avtomobilom Alojza Muhiča iz Birčne vasi, je tudi ta pričel prehitovati. Gršič je zavil na rob ceste, pri tem pa je trčil v 73-letno Nežo Gliha z Doi. Kamenc. Glihova je padla in so jo z zlomljeno nogo odpeljali v novomeško bolnišnico.

V OVINKU GA JE ZANESLO – Zeljko Novakovič iz Regerče vasi je 19. marca vozil osebni avtomobil od Dobrave proti Novemu mestu. V ovinku pri Družinski vasi pa ga je zaneslo s ceste; trčil je v občestni kamen, se prekucnil na streho in

Romu je le Rom za zgled

Če lahko na novomeškem območju govorimo o vse uspešnejši preventivni dejavnosti, upadanju kriminalitete ipd., vendarle ne smemo mimo ugotovitve, da navzlic vsem tem prizadevanjem še zdaleč ne moremo biti zadovoljni. Vzrok: Romi.

Številne družbene akcije, kot zaposlovanje Romov, obvezno šolanje njihovih otrok, zagotavljanje socialne pomoči, niso našle pravega mesta pri odpravljanju kriminalitete. Tako so v lanskem letu odkrili med Romi 178 oseb, ki so storile 127 kaznivih dejanj, delavci novomeške UJV pa sumijo, da bo to število večje še za 46 doslej neraziskanih dejanj. V večini primerov gre za tatvine iz stanovanj, za krajo poljskih pridelkov, domačih živali, predvsem v bližini začasnih ali stalnih romskih naselij (domačini vseh tatvih sploh ne prijavijo), nadalje za vlome v stanovanjska poslopja, lani pa so zabeležili tudi en rop in šest kaznivih dejanj zoper življenje in telo, največkrat pri medsebojnih obračunavanjih.

Kar pa najbolj zaskrbljuje: med storilci najdemo veliko otrok (lani 19) in mladoletnikov (35), še največ pa je „grešnikov“ (43) v starosti od 18 do 25 let. Kje iskati vzroke za to, pa tudi za ugotovitev, da delikventnost pri starejšem romskem prebivalstvu pojema?

Romsko življenje je nekaj posebnega, navzlic vsem poskusom približevanja še vedno daleč od nas in današnje civiliziranosti. Redki so primeri asocijalizacije Romov in njihovih družin, pa vendar bi morali graditi prav na njih. Kajti Romu je lahko za zgled edinole Rom. B. BUDJA

MALOMARNOST ŠE MARIKJE GORI

Delavci novomeške UJV so v lanskem letu zabeležili precej manj požigov v primerjavi z letom poprej: „vsega“ 44, od tega pa so le trije ostali neraziskani. Predvsem razveseljuje, da se je zmanjšalo število naklepnih požigov in tistih iz malomarnosti, pa tudi gozdnih požarov je nekaj manj. Vzroke je iskati v povečanem preventivnem delovanju, medtem ko je v delovnih organizacijah te dejavnosti bore malo. Spomnimo se samo lanskega požara žage v Soteski pa v „Krki“. Prav v slednji so v lanskem letu končali proizvodnjo in ovdalili javnemu tožilcu štiri osebe, ker jih sumijo, da so krive eksplozije v obratu sinteze, ko so bili trije delavci hudo poškodovani (eden je kasneje tudi umrl).

PREJEDNO NA CESTO – Prejšnji ponedeljek je Darko Trlep iz Gornje Straže peljal osebni avtomobil proti Novemu mestu, pri Potoku pa je takrat s parkirnega prostora pri gostilni Pod smreko zapeljal na cesto Jože Hočevar iz Zaloga in z avtomobilom zavil v levo. Vozili sta trčili, pri tem pa je Trlepa odbilo na levo, kjer je trčil še v osebni avtomobil Poldeta Springerja, ki je vozilo parkirano ob robu ceste. Pri nesreči se je laže poškodoval sopotnik v Hočevarjevem avtomobilu Jože Derganc, materialno škodo pa cenijo na 30.000 din.

PADEL Z MOTORJEM – Vincenc Zagorc iz Gmajne pri Sentjerneju se je 15. 3. peljal na neregistriranem motorju skozi Sentjerne. Vozil je brez vozniškega dovoljenja. Nekje med vožnjo je zapeljal na rob ceste, zadel v pločnik in padel, pri tem pa se je udaril v ramo in si jo izpahnil, tako da so mu jo morali naravnati v novomeški bolnišnici.

Zakaj ni več zdravnikov?

V večmesečnih razpravah o dveh novih zdravstvenih sporazumih, ki pa sta bila končno kot zadnja v Sloveniji le izglasovana, so občani navajali vrsto pomislekov proti povečanim dajatvam v ta namen, češ da z zdajšnjo organizacijo in delom zdravstvene službe niso zadovoljni. Lojzko Potrč, predsednik zbornice uporabnikov zdravstvene skupščine, smo prosili za nekaj več podatkov o tem, kar je bilo v združenem delu slišati kot pripombe.

„Zaposleni so navajali predvsem, da niso zadovoljni z obratovalnim časom ambulant. Ni toliko pomislekov zoper uradno določeni čas, kolikor glede tega, da bi morala ambulanta delati, pa je zaprta. Pripombe so bile glede odnosa zdravstvenega osebja do bolnikov, največ pa kritike na zobozdravstveno službo. Da je čakalna doba na prvo ordinacijo predolga, da je sploh preveč čakanja tudi zaradi predolgih malic in odsotnosti.

Lojzka Potrč: „Od skupščine so zahtevali ukrepe.“

Nezadovoljstvo nad zobozdravstveno službo je najhujše v Šentjernej, kjer naročajo paciente že za leto 1979. Konkreten predlog za izboljšanje razmer so dali delovni ljudje v Ločni, naj bi uvedli še eno izmeno dela v zobozdravstveni ekipi. V novem zdravstvenem domu so občani zelo zadovoljni s storitvami, menijo pa, da bi lahko ob ugodnih delovnih pogojih podvojili delo v izmenah.

Ena plat so pripombe, druga pa zmogljivosti zdravstvenega osebja. V zdravstvenih krogih namreč trdijo, da več kot nepretrgano ne morejo delati.

„Občani to vidijo in vedo, da je takemu stanju v mnogočem kriva šibka kadrovska zasedba. To so poudarili na sestankih in zahtevali, naj poskrbijo za kadre in nudijo take pogoje, da bodo zdravniki ostali. Bolnikom ni všeč, da se tako pogosto menjajo zdravniki v ordinacijah splošne medicine.“

— Na zdravstvenih skupščinah je bil bolniški stalež večkrat predmet razprav. Ali so bili v združenem delu glede tega tudi do sebe kritični?

„Posebno v večjih delovnih organizacijah so že veliko naredili glede zmanjšanja bolniškega staleža. O tem pričajo podatki. Dokaj samokritično so obravnavali tudi te stvari, obenem pa so menili, da bi morali zdravniki poenotiti merila za določanje staleža. Izdaj zaposleni točno vedo, pri katerem zdravniku lahko mimogrede dobiš nekaj dni bolniške in pri katerem je teže dobiti stalež. V združenem delu pa so navajali tudi nepotrebno izgubljanje delovnih dni zaradi počasnega postavljanja diagnoz. Ker traja teden dni, da dobi bolnik laboratorijski izvid, čaka med tem doma. Večkrat se potem ugotovi, da ni nič hudega in da bi medtem lahko delal.“

— V katerih krajih na območju občine je bilo največ upoštevanja vrednih kritik?

„Vsekakor v Novem mestu, kjer je znano, da zdravstveni dom dela v nemogočih razmerah. Med zunanjimi kraji pa smo zabeležili najštevilnejše pripombe v Šentjernej, v Žužemberku, deloma v Straži. Kritično je tudi v Škocjanu, ampak tam krajanje niso tako glasni, ker upajo, da bo vse v kratkem urejeno z otvoritvijo nove zdravstvene postaje.“

— Kaj sledi iz vsega tega? „Sporazuma sta bila izglasovana, hkrati pa so delovni ljudje postavili skupščini zahtevo, naj poskrbi, da se bodo razmere uredile.“

R. B.

MIRNA PEČ SE MODERNIZIRA — Čeprav krajanje kritizirajo počasen razvoj, je treba le priznati precejšnje spremembe v zadnjih letih. Vas niti ob delavnikih ni več mrtvilo, marveč središče živahnega dogajanja. To priča tudi naš posnetek. (Foto: Bačar)

Mirna peč: od načrtov k dejanjem

Za nedavni krajevni praznik so izpostavili glavne točke iz programa javnih del: vodovod, zazidalni načrt, cesto, telefon, spomenik — Obenem predlagajo ponovno uvedbo samoprispevka

Lani je Mirna peč dobila avtomatsko telefonsko centralo s 40 priključki, nove pošne prostore, transformator v Biški vasi in vodovod v Globodol (ki pa je brez vode), hkrati pa so pripravljali dokumentacijo in načrte za več akcij v letu 1978.

Dobršen del pozornosti, sredstev in vsega dela krajevne skupnosti mora biti usmerjen v vzdrževanje in popravila vaških potov. Na svojem območju ima krajevna skupnost 30 vasi z okrog 40 km cest. Mimo tega uresničujejo še drugo, kar so zapisali v svoj srednjeročni razvojni načrt.

V Mirni peči je veliko interesov za gradnjo hiš, pa ne morejo začeti, ker ni dobiti parcel. Akcija za zazidalni načrt je stekla in računajo, da bo v drugi polovici leta 1978 že možno dobiti lokacije. Priprave za gradnjo vodovoda v Mirni peči so že končane, tako da se bo letos zagotovo začelo delati. Za vse akcije vaškega napredka doslej je bila osnova v krajevnem samoprispevku, ta pa bo letos maja potekel.

KONČNI REZULTAT 94,5 ODSOTKOV

Dokončen volilni rezultat glasovanja po krajevnih skupnostih novomeške občine v nedeljo, 12. marca, je bil za nekaj odstotkov boljši, kot smo prvotno poročali. Med tem je občinska volilna komisija pregledala vse zapisnike iz terena, pristeli pa so tudi glasove vojakov, ki so jih poslali po pošti.

Ker se zavedajo, da brez tovrstne pomoči krajanov ni mogoče nič narediti, že začeljo politično akcijo za uvedbo novega samoprispevka, namenjenega komunalni dejavnosti.

V programu za l. 1978 je tudi razširitev telefonskega omrežja v naselju Jablan, Veliki Kal, Biška vas in postaja Šentjurje. Za zdaj imajo telefon samo v Mirni peči, potreben pa bi bil tudi v bolj oddaljenih vaseh.

Če Mirnopenčanom omeniš cesto do Novega mesta, skočijo pokonci. Zmenjeno je, da bo letos asfaltirana cesta iz Novega

mesta do smetišča, od tam do Mirne peči — za 1200 m poti pa bo denarja zmanjkalo. Imajo krasno cestno povezavo s Trebnjem, medtem ko v domače občinsko središče ne pridejo po asfaltu.

Postavitev spomenika padlim pa je akcija, ki traja že več let. „Če ne bi bilo potrebne toliko dokumentacije, bi spomenik že stal,“ sta rekla predsednik in tajnik krajevne skupnosti. Kaže pa, da se bo tudi glede tega letos premaknilo.

Načrte, ki so jih v Mirni peči lani in prej pripravljali, bodo letos začeli prenašati v življenje. Še veliko dela in truda pa bo

Najvišje ocenjena trta

Odlok o novih katastrskih, lestvicah prinaša precej sprememb, vendar pa se kmečke dajatve ne povečujejo

Pred nedavnim izglasovanjem odlok o katastrskih lestvicah v novomeški občini zajema 28.500 hektarov površin v bivšem katastrskem okraju Novo mesto, 35 hektarov zemlje na območju Suha krajina — Gornjanci in pa majhen del katastrskega okraja Krško za področje okrog Šentjerneja in Škocjana.

Spremembe so bile potrebne zato, ker je od zadnjega izračuna katastra poteklo že trinajst let. Medtem so bile nakatere kmetije opuščene, na drugih pa so začeli strojno obdelovati zemljo in bistveno povečali hektarski donos. Največje spremembe so bile zadnja leta v vinogradništvu. Če upoštevamo še inflacijo in pa medrepubliške dogovore o poenotenju davčne politike, je menda dovolj utemeljeno, da se lestvica katastra na novo izračuna.

Odlok določa različno povečano vrednost katastrskega dohodka pri kulturah in v posameznih razredih, ki jih je osem. Po novem je najvišje ocenjena trta, kjer se lestvica povečuje desetkratno, sicer pa gre za poprečno 4,8-kratno povečavo. Pri tem je treba poudariti, da davki za kmeta ne bodo spremenjeni. Masa

PREDAVANJE: „200 LET TRIGLAVA“

Letos mineva dvesto let, odkar je prvi gornik stopil na Triglav. V počastitev tega jubileja vabi PD Novo mesto vse planince in ljubitelje gora na predavanje „200 let Triglava“, ki ga je pripravil mag. Mirko Kambič. Predavanje, spremljano s predvajanjem barvnih diapozitivov, bo v četrtek, 30. marca, ob 18. uri v dvorani novomeškega sindikalnega doma.

RAZSTAVA VEZENIN

Dom JLA v Novem mestu prireja razstavo vezenin in pletenin, ki bo v avli doma odprta 27. marca v počastitev dneva žena. Avtorice ročnih del, ki bi želele sodelovati, naj do 25. marca pošljejo upravi doma svoje prispevke. Razstava bo odprta več dni.

MEŽAN SE DO PONEDELJKA

Razstava slik in skic Janeza Mežana v Dolenjski galeriji bo odprta do ponedeljka, 27. marca. Razstava je vzbudila zanimanje obiskovalcev, četudi si je v Novem mestu ne morejo ogledati v takem obsegu kot pred meseci v Ptuj.

dohodkov iz tega naslova bo ostala ista, spremembe (ne bistvene) pa so možne le pri posameznikih, ki so medtem menjali parcele.

Upoštevano pa ni dejansko stanje na terenu, ampak parcela, kakršna je vpisana. Če ima kmet vpisan vinograd, pa na njem raste osat, bo plačal, kot da je roden, dokler ne bo zahteval revizije zemljiškega lista. Verjetno bodo te spremembe marsikoga spodbudile, da bo opuščeni vinograd ali njivo ali obdelal ali pa prodal.

Novomeška kronika

OSTANKI PRETEKLOSTI — Ali... Zadnje čase, ko se mimo doči radovedno ozirajo na kos zemljišča nasproti ločenskega pokopališča, če se je gradnja novega naselja že začela, opazijo tudi kupe pločevink, odpadkov vseh vrst in smeti. Pred leti je tu resda posloval ODPAD, ampak najbrž zdajšnji ostanki niso od takrat.

SVOJEVRSTNO OGLEDALO — Redke so izložbe v Novem mestu, ki jih večkrat menajo in vzdržujejo, kot se spodobi. Med take pa nikakor ne sodi lokal Dolenjke v bivši Turkovli trgovini na Kidričevem trgu. Starejši meščani vedo povedati, da je danes ta lokal videti na zunaj neprimerno slabši, kot je bil za časa zasebne trgovine s špecerijo — pred tridesetimi leti.

STOJIMO NA NEVARNEM MESTU — Ob Cesti herojev pred Ivanetičovo hišo je nastalo neudarno čakališče stoparjev. Ob katerikoli uri lahko tam vidiš mlade ljudi, ki z dvignjenim palcem čakajo, da jim bo kateri od voznikov ustavil in jih vzel s seboj. Izbrali pa so kaj nevarno točko glede na razmere v prometnem. Čudež bo, če se tu ne bo prej ali slej zgodila nesreča.

TRIJE SE BREZ IMENA — Minuli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Kastrevc iz Ulice Majde Silc 20 — Ana; Tere zija Malenšek iz Ulice na Lazu 10 — dečka; Alenka Kočvar iz Ulice Majde Silc — Barbaro; Marijeta Butalin iz Koštialove 28 — Aleša;

POPREČNA PREŽIVNINA 827 DIN

V preteklem letu je Center za socialno delo v Novem mestu sodeloval s sodiščem v 41 postopkih za razvezo zakonske zveze. Razvezanih je bilo 24 zakonov, 8 postopkov še ni končanih, 9 je bilo ustavljenih, 3 pa so v mirovanju, medtem ko je bil eden ustavljen zaradi smrti enega izmed zakoncev. Iz razvezanih zakonov je 35 otrok, od katerih je bilo 30 dodeljenih v oskrbo in vzgojo materam, 5 pa očetom. Preživnina je bila določena za 29 otrok, in sicer od 300 do 1.500 dinarjev. Poprečje preživnin za otroka v letu 1977 je znašalo 827 din. Ker je veliko preživnin zelo majhnih, določenih že prejšnja leta, je center skušal s starši doseči zvečanje. Tako so sklenili 37 dogovorov za 104 otroke, za katere so se preživnine valorizirale za več kot 13 odstotkov.

potrebno, preden bo obrnjen list v razvojnih načrtih do leta 1980.

Orehovica in Gabrje prva

Na volitvah 12. marca se je na voliščih v posameznih krajevnih skupnostih spet razvil tekmovalni duh, kje bo večja udeležba, kje bodo prej končali — kar naj bi po svoje izpričalo zavest občanov.

Najboljšo volilno udeležbo so dosegli v krajevni skupnosti Orehovica in krajevni skupnosti Gabrje, kjer je na volišča prišlo 99 odstotkov vpisanih volilcev, z 98-odstotno udeležbo pa so se izkazali v Beli cerkvi, Birčni vasi, Brusnicah, Dolenjskih Toplicah in Hinjah.

Najslabše se je glede tega odrezala krajevna skupnost Novo mesto-center, kjer je volilo le 84 odst. upravičencev, ne dosti bolje pa ni bilo v Ločni (86-odstotna udeležba na voliščih) in na Drski ter na Malem Slatniku, kjer je volilo 87 odst. vpisanih v volilne imenike.

Za nekaj odstotkov se bo te dni rezultat vsem še povečal, ker bodo vštete glasovnice, ki so jih po pošti poslali fantje, ki služijo vojaški rok. Za nekaj odstotkov pa bi bilo lahko boljše glasovanje tudi primeru, če v volilnih imenikih ne bi bilo napak. Ker so se zadnja leta občani precej preseljevali iz enega območja mesta na drugo, niso pa spremenili naslovov, je bil imenik po starem, volilca pa v več pimerih ni bilo.

Sabina Jazbec—Ahlin iz Majstrove 20 — dečka in Silva Zaletelj s Trdinove 5 a — deklico.

TRŽNICA JE BILA v ponedeljek sicer dobro obiskana, ampak gospodinje so kritizirale izbiro, češ da je po raznovrstnosti blaga in kvaliteti sadja in zelenjave veliko nazadovanje, odkar ni več stalnih stojnic. Kmetice so prodajale jajca po 2,50 din, sirčke po 2 din, smetano v skodelicah po 20 din, radič in motovilac ter regrat na merice po 10 din. V združnem kiosku so imeli običajno izbiro po nespremenjenih cenah. Največ zanimanja je bilo ta teden za nakup vsakovrstnih smen.

Ena gospa je rekla, da se minulega regijskega posveta o vzgoji in izobraževanju ni udeležil niti eden od ravnateljev novomeških osnovnih šol. Dodala je, da oni že vedo, zakaj niso prišli...

V obravnavi 780 alkoholikov

Alkoholizem narašča, pa ni videti, da bi nas zato bolela glava — Točne evidence o alkoholikih ni, vendar ima Center za socialno delo precej podatkov

V zadnjih dveh letih je Center za socialno delo v Novem mestu obravnaval v evidencialni 731 alkoholikov, ineditem pa so imeli lani 49 novih primerov. Posledice alkoholizma se namreč ne kažejo le na prizadetem, marveč v vsej njegovi okolici. V družinah, kjer je eden od zakoncev (včasih sta oba) podvržen alkoholu, so odnosi neurejeni, otroci so vzgojno in gmotno ogroženi, veliko otrok pa je

stalno izpostavljenih tepežu, preganjanju in preprirom.

Praksa kaže, da je alkoholiška zelo težko pripraviti do zdravljenja. Pri zavodu za zdravstveno varstvo v Novem mestu ali na Polikliniki v Ljubljani je bilo v zdravljenje zajetih samo 41 alkoholikov iz novomeške občine, vendar se jih uspešno zdravi samo 22. Kar 19 jih je zdravljenje prekinilo, največ zaradi neustreznega sodelovanja svojcev ali ožjega okolja.

Po zdravljenju se alkoholički njihovi svojci vključujejo v Klub zdravljenih alkoholikov, ki deluje od leta 1975 dalje v dveh skupinah. V obeh skupinah za zdaj redno sodeluje 15 zdravljenec in njihovih svojcev.

Pri alkoholikih, ki jih ni bilo mogoče pripraviti do zdravljenja, so pa povzročali nemogoče razmere doma, je center posredoval tako, da je

VSI TRIJE ZBORI SKUPAJ

V torek, 28. marca, bo v Domu JLA zasedanje vseh treh zborov novomeške občinske skupščine. Obravnavali bodo predlog stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem uresničevanju delegatskega sistema, predlog sporazuma o gradnji Doma pionirjev v Dol. Toplicah, dogovor o usklajevanju davčne politike, predlog odloka o proračunu občine za leto 1978 idr. Na seji bo podana tudi informacija o uresničevanju začasnih ukrepov družbenega varstva v Dominvestu.

„ZA“ JE BILO 30430 VOLILCEV

Na volitvah 12. marca je kandidat za družbenopolitični zbor občinske skupščine Novo mesto potrdilo 87,7 odst. oddanih glasovnic. Na voliščih so ugotovili 32.533 veljavnih glasovnic, 2002 glasovnic pa ni bilo veljavnih. Proti kandidaturi listi je bilo 2213 volilcev, tako da je kandidat potrdilo 30.340 volilcev. Največji odstotek potrditve kandidaturne liste je bil dosežen v krajevnih skupnostih Bela cerkev, Mestne njive in Majde Silc kjer je za listo glasovalo preko 96 odstotkov, medtem ko je bila potrditev liste z najnižjimi odstotki dosežena v Podgradu (75,6 odst.) ter v krajevnih skupnostih Škocjan in Hinje (nekaj nad 78 odstotkov).

Manj hrupa in boljši zrak

Do konca 1979. leta tudi čistejša Sava — Celuloza Krško postopoma omejuje onesnaževanje okolja — Napoveduje še nove izboljšave, da bi ustregla krajanom

Že precej časa je poteklo od dne, ko so v Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj na zahtevo krajanov pripravili širši sestanek, na katerem so razgrnili problematiko onesnaževanja okolja in prizadevanja, da jih postopno odpravijo. Da bi se seznanili s tem, do kam so doslej prišli, smo se ogledali pri direktorju TOZD Celuloza inž. Marinu Mahnetu. Postregel nam je z vrsto podatkov, ki kažejo, da so dosegli že pomembne uspehe.

V veliki meri jim je uspelo odpraviti močan hrup z zvočno izolacijo črpalk pri izžemalnem stroju; luščilni bobni sedaj ne obratujejo več ponoči in ne ob sobotah in nedeljah. Najbolj neprijeten pa je bil hrup, ki je bil posledica nenadnih nihanj pri odvzemu pare. Problem pa bodo dokončno rešili z vgr-

ditvijo dušilcev, ki jih že imajo na novem kotlu. Rezultati meritev, ki jih je izvedel republiški Zavod za varstvo pri delu, so pokazali, da je sedanji hrup v okvirih dovoljenega.

Druga stvar, ki je krajane zelo motila, je bil pogost neprijeten vonj v zraku, ki so ga prinašale stranske organske spojine, iz tako imenovane primarne in sekundarne emisije. S predelavami in nekaterimi naložbami so že odpravili nekatere večje vire onesnaževanja zraka, k temu pa je prispevala tudi boljša utečenost proizvodnje celuloze. Ideálnih razmer sicer ne bodo dosegli, poskušali pa se

jim bodo čim bolj približali, saj so tudi njihovi delavci krajanj.

Precejšen napredek bodo razen tega dosegli pri odpravljanju onesnaževanja Save.

Le-to je zmanjšala že nova tehnologija, v načrtu pa imajo še dve nalogi. Do konca 1979. leta bodo naredili naprave za čiščenje papirniških voda, izboljšali zajetje luga ter nevtralizirali in sedimentirali odplake iz tovarne celuloze. Po letu 1980 pa je v načrtu postavitev skupne biološke čistilne naprave za tovarniške vode in krške komunalne odplake!

Ž. ŠEBEK

SPET PLANINSKI VEČER NA SENOVEM

Mladi planinci PD Bohor tudi letos vabijo na veseli planinski večer, ki ga prirejajo v počastitev 200-letnice prvega vzpona na Triglav. Prireditve bo 28. marca ob 17.30. Pokroviteljica letošnjega planinskega večera je občinska Zveza prijateljev mladine.

V programu bodo sodelovali Janez Hočevar—Rifle, Rado Riedl, Franjo Berger, Vasko Matjan in Živko Šebek, povezovala pa ga bo Sonja Drugovič. Prireditelji obetajo nadvse zanimiv večer, zato računajo tudi na dober odziv občinstva.

KAJ PA SVETI POTROŠNIKOV?

Malo je krajevnih skupnosti v Posavju, kjer so ti sveti zares zaživeli. In četudi so pokazali voljo do dela, do zdaj niso v celoti uresničili svoje vloge. Gre namreč za pomanjkljivo sodelovanje z inšpekcijskimi organi, ki pa doslej tudi niso navezovali stikov z njimi. V prihodnje bo ta povezava nujna, zato medobčinski inšpektorat v Krškem pripravlja posvet predsednikov svetov z inšpektorji, ki nadzorujejo predpise s področja trgovine, gostinstva in obrti.

INDOK CENTRA SE NI

V krški občini že dolgo spoznavajo potrebo po občinskem informacijskem centru, vendar dlje od ugotovitev niso prišli. Pripravljenost je zdaj večja in temeljne naloge mu med drugim že tudi določa občinski statut. Informacijsko dokumentacijski center bo zapolnjeval v prvi vrsti vrzeli pri delegatskem obveščanju.

Da je le volja

Mladi zadružniki gojijo letos izredno delavni

Pri prizadevanjih za pospeševanje zasebnega kmetijstva ima v krški občini pomembno mesto tudi aktiv mladih zadružnikov, ki deluje v okviru temeljne organizacije kooperantov pri Agrokombinatu. Lani je štel 80 članov, kar je v primerjavi z leti nazaj, pomemben napredek. Zadružniki pa s tem niso zadovoljni in si želijo večji priliv mladih kmetovalcev pa tudi dijakov poklicnih, srednjih in drugih kmetijskih šol.

Da bi to čimprej dosegli, so sklenili popestriti in razmahniti svojo dejavnost. Program za letos so sestavili tako, da bo vsak mesec prinesel po eno akcijo, bodisi strokovni izlet, predavanje, demonstracijo kmetijske mehanizacije in podobno. Mimo tega se bodo mladi zadružniki iz krške občine ponovno udeležili tekmovanja mladih traktoristov in republiškega kviza „Kaj veš o kmetijstvu“.

Ves ta program, ki je primerjavi z lanskim zares obsežen, bodo lahko uresničili le ob primerni finančni podpori. Nekaj denarja bodo skušali pridobiti sami, če jim bo kmetijska zemljiška skupnost dala v najem kos orne zemlje. Na njej bi preizkusili nova semena in vse agrotehnične ukrepe. Pridelek bi potem seveda prodali.

Denarno pomoč jim je obljubila temeljna organizacija kooperantov, pa tudi občinska konferenca Zveze mladine in Zveza za tehnično kulturo. Prav bi bilo, da bi vsi obljube tudi izpolnili in tak o spodbudili mlade kmetovalce pri snovanju novih načrtov.

KAKŠNO VODO PIJEMO

Analiza lani odvzetih vzorcev pitne vode v posavskih občinah je naravnost porazna. Kaže namreč, da je voda zelo pogosto onesnažena s fekalijami, to pa pomeni nevarnost za tifus, paratifus, grižo in druge nalezljive bolezni. V vseh treh občinah so sanitarni inšpektorji odvzeli za bakteriološko in kemijsko analizo 190 vzorcev. Med njimi je bilo 111 bakteriološko neprimernih, dva pa sta bila neuzitna zaradi kemičnih primesi. Voda je kolikor toliko nadzorovana samo v večjih vodovodih, kjer jo redno klorirajo. V vaških vodovodih delajo to le občasno ali pa sploh ne. Tam je torej nevarnost za zdravje mnogo večja.

PESEK ZA ASFALT — Na tisoče ton so ga že izkopal na Krškem polju in ga uporabili za kilometre in kilometre asfalta na cestah. Zaloga peska so za te kraje pravo bogastvo, vendar niso neizčrpne. Marsikdo se vpraša, kakšno bo Krško polje potem, ko bo vse razrito. Bo to sploh še polj? Foto: Jožica Teppey)

KRŠKE NOVICE

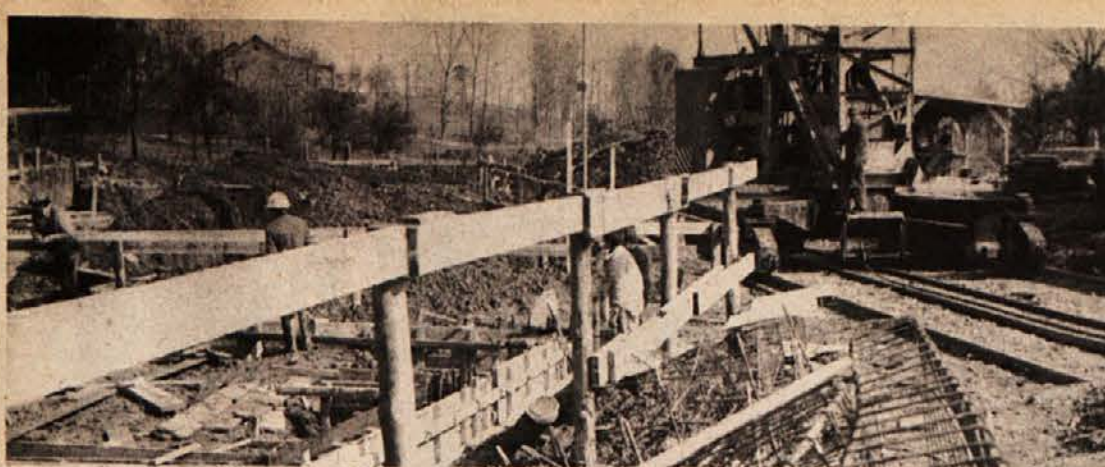
LETOS DVAKRAT! — Po nekajletnem premoru so učenci osnovne šole Jurija Dalmatina znova stopili na oder. Pred dnevi so za sošolce člani igralske skupine uprizorili v Delavskem domu Kristine Brenkove „Modro vrtinico za princesko“, še pred koncem šolskega leta pa jih bodo razveselili še z Makarovičeve igrice „Sovica Oka“.

ZANIMANJE POPUŠČA? — Medtem ko so bili v krškem Delavskem domu z gostovanjem tržaškega gledališča z „Veroniko Deseniško“ izredno zadovoljni, sedaj obisk kakovostnih prireditelj že upada. Slabši je bil že na uprizoritvi Čeljanov, ko so uprizorili Partljičovo igrice „Oskubite jastreba“, na „Zupančičevem večeru“ pa je bilo manj kot 100 poslušalcev. Če je bila temu vzrok samo slabša obveščanost, se poslej ne bo moč več izgovarjati nanjo, saj je vodstvo Delavskega doma natisnilo mesečni program prireditelj, kar bo postalo stalna praksa.

OBETAVNI NAČRTI — Krški rad ioamaterji, katerih dejavnost je res bogata, a javnosti manj znana, imajo za letos veliko načrtov. Med njimi naj postavimo na prvo mesto postavitev radijske postaje v otroški počitniški bazi na Malem Lošinju, svoje članstvo in dejavnost pa nameravajo razširiti še na Senovo in v Leskovcu. Ker radioamaterstvo ni poceni, bodo nekaj naprav, ki jih nujno potrebujejo, izdelali kar sami.

VEČ ČRNIH CEST — V krški občini bodo cest 50 kilometrov novega asfalta, ki so ga po občinskih cestah potegnili lani in predlani dodali tokrat še okoli 14 kilometrov. K predračunski vrednosti del naj bi krajanj prispevali v denarju okoli 900 tisočakov, tako kot v preteklih letih pa bodo asfaltiranje podprli še s prostovoljnimi delom in brezplačnim odstopom zemljišč, ki bodo potrebna ob morebitnih širitvah prometnih povezav.

KRŠKI TEDNIK

DOM UPOKOJENCEV — V Brežicah ga gradi „Pionir“. Stavba bo kmalu zrasla iz zemlje. Upokojenci „bodo imeli v njej 89 postelj. Kandidati zatrdno upajo, da se bodo 1. oktobra že lahko preselili v svoj novi dom. Gradnja se je podražila od prvotnih 24.850.000 dinarjev na 31 milijonov in zdaj se investitorji sprašujejo, kje dobiti denar za opremo. (Foto: Jožica Teppey)

Otrokom nov prostor ob morju

Do začetnega kapitala z združevanjem lanskih presežkov — V kolektivih premalo posluha

Letos je Savudrija dokončno odpisana. Otroci so ostali brez koticčka ob morju, kajti poslopje, ki ga je imela v najemu občinska Zveza prijateljev mladine, je sanitarna inšpekcija zaprla. Kaj zdaj? Organizatorji otroških letovanj so se znašli v hudi zagati. Denarja nimajo, toda nepričakovano se je ponudila priložnost, da bi s pristankom delovnih organizacij brez dodatnih obremenitev zbrali začetni kapital za ustanovitev otroškega letovišča.

Gre namreč za okoli milijon dinarjev presežka, ki so ga organizacije iz brežiške občine nakazale Zvezi skupnosti otroškega varstva Slovenije. Ta jim je presežek vrnila. Občinska Zveza prijateljev mladine je na predlog koordinacijskega odbora za skupno porabo pri izvršnem svetu skupščine in na predlog koordinacijskega odbora za skupno in splošno porabo pri občinski konferenci SZDL razposlala združenemu delu v podpis sporazum o združevanju teh presežkov za ureditev otroške počitniške baze. Vendar ne gre samo za počitnice. Lahko bi jo koristno uporabljali skozi vse leto, poleti za letovanje, sicer pa za šolo v naravi in za okre-

vanje oziroma klimatsko zdravljenje otrok, ki trpijo za boleznimi dihal.

Rok za vrnitev podpisanih izjav o pristopu tozdv k samoupravnemu sporazumu se bo iztekel zadnjega marca. Sodeč po dosedanjih odgovorih v združenem delu za namensko združevanje omenjenih presežkov ni pravega posluha. Kaj lahko se zgodi, da bodo upi splavali po vodi. Spet zamujena priložnost več, kajti najteže je vedno najti začetni kapital. Teh milijon dinarjev bi po izjavi sekretarke občinske Zveze prijateljev mladine Albine Tomlin za začetek veliko pomenilo. Ponuja se namreč možnost za

odkup poslopja za letovanje na otoku Pagu ali pa priključitev k rekreacijskemu središču republiške Zveze prijateljev v Pacugu pri Strunjanu. Z združevanjem denarja bi tako postopoma rešili pereči problem letovanja socialno šibkih, telesno ter duševno prizadetih otrok. obenem pa bi izkoristili letovišče za šolo v naravi.

J. TEPPEY

KURIRJI GREDO NA POT

Pionirji osnovne šole v Artičah bodo 3. aprila v Dolenji vasi prevzeli kurirčkovo pošto od vrstnikov iz Krškega. Od javke v Dolenji vasi bodo krenili do svoje šole, od tam pa do Krošljevega milina in Špičaka, nakar bodo izročili torbo Globočanom.

4. aprila bo stekla kurirska zveza od Blatnega do šole v Piščah, nato v Dramljo in na sprejem v bizeljski šoli. Kurirji bodo nadaljevali pot do javk Saterjevo in Zupelevec, od tam do šole v Kapelah in skozi Podvinje v Dobovo.

Naslednji dan bodo pionirji prenesli torbo do Čateških Toplic in Podgračenega, nato pa v šolo na Veliki Dolini. Po sprejemu bodo kurirji krenili na javki v Ribnici in Čatežu ob Savi, potem pa v Brežice, kjer bo ob 12. uri pri spomeniku revolucije osrednji miting v počastitev prihoda kurirčkove pošte. S torbo bodo nato nadaljevali pot v Krško vas in Cerklje, 6. aprila pa v Brezino, Bušečo vas in Vrhovsko vas, kjer jo bodo spet izročili Krčanom.

LETOS 33 KILOMETROV

Pomlad je tu in začenja se sezona za delo na cestah. V brežiški občini jih bodo letos modernizirali 33,5 kilometra. Na vrsti so tile odseki: Pirošica—Bušeča vas, Velika Dolina—Ponikva, Dečno selo—Sromlje, Globoko—Bojsno, Brežice—Cundrovec, Velike Malence—Pirošica, Cerina—Sobenja vas, Velike Malence—Čatež—Dvorc, Gornja Pohanca—Pečice, Bizeljsko—Pišce in 3,3 kilometra ulic v Brežicah.

Nobenih pritožb

Dosledno po vrsti

Najbrž je malokje toliko interesentov za stanovanje kot v Jutranjki, tozdv Orlica v Brežicah. Od 300 zaposlenih jih je 124 brez stanovanja. Na kredit jih čaka 93, na družbeno stanovanje pa 31.

V kolektivu so najprej popisali vse želje, nato pa je komisija tozda obiskala interese na domu. Stanovanja so točkovali in nato sestavili prednostno listo. Pred sprejetjem je kolektiv o njej temeljito razpravjal.

Lani je tozdv odkupil pet stanovanjskih enot in razdelil za 580 tisoč dinarjev posojil individualnim graditeljem stanovanjskih hiš. Letos so razdelili še 370 tisoč dinarjev in zaprosili stanovanjsko skupnost za pet stanovanj. Računajo tudi na solidarnostna stanovanja. V dveh letih bi tako rešili 13 prošenj za družbena stanovanja. Nerešenih bo ostalo samo še 18. Pri delitvi kreditov in stanovanj nimajo nobenih pritožb, ker dosledno upoštevajo prednostno listo, za katero se je izrekel kolektiv. Spodbujajo tudi namensko varčevanje.

PEVCI NA OBISKU — Člani pevskega društva „Kozjanski odred“ v Sromljah so 19. marca obiskali ostarele in bolehnne ženske v vaseh Volčje, Sromlje, Curnovec, Oklukova gora in Zgornja Pohanca. Izročili so jim skromna darila ter jim čestitali za dan žena. Povsod so bili toplo sprejeti, saj so prinesli s seboj del prazničnega vzdušja, za kar bi bile sicer vse te ženske prikrajšane, saj se zaradi boleznj niso mogle udeležiti proslave. Na sliki: pri Mariji Strgar v Volčjem.

NOVO V BREŽICAH

NAJVEČ ZA VODOVODE — Za napeljavo vodovodnega omrežja bodo letos v krajevnih skupnostih porabili 2,2 milijona dinarjev, za vzdrževanje in urejanje krajevnih poti nekaj več kot 10 milijonov dinarjev, za elektrifikacijo naselij pa okoli 300 tisoč dinarjev. V razširitev telefonskega omrežja bodo v občini vložili 160 tisočakov, za vzdrževanje pokopališč in gradnjo mrljiških vežic pa 1.790.000 dinarjev.

NOVE SKUPNOSTI — Dosedanjim kmečkim skupnostim se bodo v kratkem pridružile nove. Agraria—tozdv kooperantov jih namerava namreč ustanoviti še devet, vsem pa nuditi strokovno pomoč. Obzorje si bodo člani skupnosti širili na predavanjih, na strokovnih ekskurzijah, nove izkušnje pa naj bi jim posredovale tudi demonstracije dela s kmetijskimi stroji. Kmetice bodo povezali v dveh novih aktivih kmečkih žensk: enega nameravajo ustanoviti v Dobovi, drugega v Cerkljah.

NIKAR NEPRIPRAVLJENI! — Planinsko društvo v Brežicah ima v načrtu planinsko šolo za odrasle, če bo le dovolj kandidata. Pomagati namerava vsem, ki si želijo oddiha v gorah, pa se pogosto odpravijo na zahtevne poti brez osnovnega planinskega znanja. Društvo ima na voljo tudi nekaj opreme, ki jo rado posodi.

GRADITELJI MOSTU SPET ZAČELI — Letos jih narasla reka ne bo več ovirala, saj so že jeseni zabetonirali nosilne stebre v rečno strugo.

KDAJ LEPSI POGLED NA GRAD? — Ploščad z mehaničnimi delavnicami in garažami močno kazi dohod v brežiški grad. Ze pred leti je bil tam v načrtu park, vendar se stvari niso nikamor premaknile, ker ni bilo denarja za odškodnino. Zdjaj je spet več upanja, če bo le podpisani družbeni dogovor o obnovi mestnega jedra.

BREŽIŠKE VESTI

Krajevne skupnosti solidarne

Vrednost letos predvidenih del enajstih KS ocenjene na nad 19 milijonov din

O redkokateri družbeni naložbi teče tako obširna javna razprava kot o programih krajevnih skupnosti. Navezava teh programov na združeno delo je v minulem mandatnem obdobju prinesla številne prednosti.

Občinski izvršni svet je na seji v petek obravnaval predlog o delitvi tega denarja v letošnjem letu. Letos ne predvidevajo bistvenega porasta denarja, predvsem zaradi neugodnega poslovanja nekaterih kolektivov. Predvidoma 4,8 milijona dinar-

jev naj bi se nabralo iz 3 odst. oziroma 1,5 odst. družbenih dejavnosti od dohodka združenega dela in obrtnikov. Nekaj več naj bi v te namene kanilo od odstopljenih kmečkih davkov; računajo na 747.500 dinarjev. Nerešene zadeve v financiranju cestne službe postavljajo to

dejavnost v občini v precej neugoden položaj. Ne morejo je namreč več obesiti na pleča občinskega proračuna, posebne interesne skupnosti za to dejavnost pa tudi še ni. Izhod v silo je začasno financiranje te dejavnosti iz tretjine denarja, namenjene po samoupravnem sporazumu negospodarskim naložbam. V tem primeru gre za 1,4 milijona dinarjev, od česar bodo 300.000 dinarjev namenili za odkup zemljišča bodoče avtobusne postaje v Sevnici, 100 tisočakov pa za vračanje posojila za greder.

Po predlogu naj bi se po posebnem ključu krajevnim skupnostim tekoče nakazoval denar iz predvidene vsote 3,4 milijona dinarjev. Omembe vredno je solidarnostno načelo pomoči KS Zabukovje in vsem trem v Mirenski dolini za letošnje večje naloge pri modernizaciji cest. Na območju KS Zabukovje naj bi uredili pomembno cesto za delavske prevoze; za te namene naj bi šlo 300.000 dinarjev. Krajevne skupnosti Tržišče, Krmelj, Sentjanž lahko izkoristijo mehanizacijo z republiške ceste za dela pri modernizaciji ceste Krmelj - Tržišče, za kar predvidevajo 600.000 dinarjev. Krajevne skupnosti, ki bodo v letošnjem letu okrnjene za ta denar, ga bodo dobile v prihodnjem letu. Na podoben način so uspešno združevali denar že v preteklosti.

A. ŽELEZNIK

Šmarčna: vrsta tudi na njih

Majhna vas 400.000 dinarjev za asfalt - Hkrati zgraditi avtobusno obračališče

Ob zadnjih volitvah so na Šmarčni že poldrugo uro po začetku lahko volišče zaprli, ker so glasovali vsi do zadnjega. Tako hitro ni zaključilo volitve nobeno volišče v občini, čeprav so imeli ponekod manjše število volilcev.

Tudi na ta način se torej potrjuje enotnost kraja. S tem se na Šmarčni lahko pohvalijo. So namreč pred akcijo asfaltiranja ceste po vasi. Člani vaškega odbora SZDL so eni in isti možje tudi v gradbenem odboru.

Odkar šolski avtobus ne sme več obračati na glavni cesti, mora v vas, tam pa doslej tudi ni pravega obračališča. Ravno tako si po ozki poti dan za dnem utira pot tovornjak z mlekom. Že pred leti so predlagali razširitev vaške poti in asfaltiranje. Kot zatrjujejo člani odbora, so razumeli potrebe vaščanov Vrha za pitno vodo, zato niso vztrajali s svojim predlogom v krajevni skupnosti. Ravno tako niso silili zraven, ko so asfaltirali Dolenji Boštanj. „Sedaj je vrsta na nas,“ zatrjujejo in glasno računajo na 370 tisočakov, kolikor bi bilo treba nujno dodati k 400 tisočakov, kolikor imajo svoje soudeležbe. Priznati je treba, da ni malenkost odšteti iz žepa tudi 16.000 dinarjev, kot pride na nekatere kmete. Po hiši so namreč določili prispevek 5.500 dinarjev, 100 odst. in še kaj zraven je treba dodati še po višini katastrskega dohodka.

V preteklosti za nobeno pridobitev ni bilo lahko. Pri vodovodu - gradili so ga složno s Kompoljčani - so dobili vsega 10.000 dinarjev družbene pomoči, predračun pa je takrat znašal nad 600.000 dinarjev. Ko sedaj računajo, kako so prišli do asfalta drugod, menijo, da je njihova soudeležba dovolj velika. Navsezadnje prosijo prvič za kaj več.

A. Ž.

GLAVNI VOD V ENEM NALETU

V začetku marca so v eni soboti in nedelji izkopali glavni vod za vodovod v Pijavicih. Vodo bodo dobili iz Mladetič. Vsa potrebna dela nameravajo opraviti v tem mesecu. Vodo iz tega omrežja bo dobila tudi železniška postaja.

POMOČ RADIU

Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta starega sestava v petek v Sevnici je bil govor tudi o nujni pomoči sevniški lokalni radijski postaji. Oprema je dotrajana, marsikaj je bilo namreč le zasilno rešeno že ob začetku obratovanja. Sedanja postaja tudi ne pokriva vseh krajevnih skupnosti v občini. Planinsko analitski službi občinske skupščine je bilo narečeno, da ugotovi natančnejši obseg denarja, ki ga bo letos združeno delo namenilo po samoupravnem sporazumu za krajevne skupnosti in negospodarske naložbe. Po vsej verjetnosti se bo namreč zbralo več denarja, kot to predvideva predloga ocena. Iz te vsote naj bi se lotili etape najnujnejših del na radiu. Nosilec akcij naj bi bila občinska konferenca SZDL.

A. Ž.

Korak nazaj?

V sevniški občini so do letošnjega leta tako imenovani vodje krajevnih uradov (razen sevnice, Krmelja in Primoža) v okviru svojih delovnih nalog opravljali tudi tajniška opravila za krajevne skupnosti. Ob razčiščevanju nagrajevanja, predvsem pa čiščenja proračuna so to delo razmejili in dejali, da ga morajo krajevne skupnosti plačevati tajnikom posebej.

Načeloma temu ne gre oporekati. Opravljeno delo mora pač plačati tisti, čigar je. Seveda je bilo marsikje precej govora o dodatnem honoriranju teh opravil, kot ponavadi nekaj tudi za gostilniški mizami. Slednjemu bi verjetno najbolje storili kraj, če bi zneske objavili. Pri vsem tem je bila puščena ob strani še druga možnost, ki jo omogoča med drugim tudi osnutek zakona o javni upravi. S posebnim sporazumom naj bi bilo namreč mogoče skleniti dogovor o sofinanciranju tudi za taka opravila. Navsezadnje je marsikaj mogoče opraviti v službenem času, posebno zato, ker sama merila nagrajevanja niso posebno dodelana.

A. Ž.

DELAVEN KOLEKTIV - Mokronoška Iskra - tozd Elektroliti bi bila mnogo uspešnejša, če bi lahko njeni delavci delali s sodobnejšimi stroji. Sedaj je mnogo opravil, ki jih v svetu zmorejo avtomatizirani stroji, še povsem ročnih. S predvideno novo opremo bi lahko prešli od sedanjih šestih milijonov elektrolitov letno na 25 milijonov. (Foto: Železnik)

Mokronoška kanalizacija uročena?

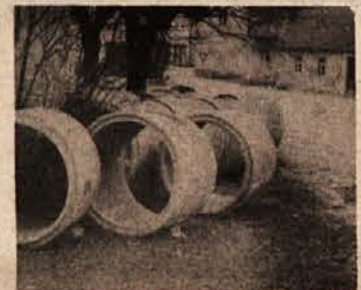
Načrti za gradnjo dobivajo že brado, dela se kljub skrbi krajevne skupnosti ne premaknejo

Mokronožani so znani po svoji dobrodušnosti; marsikatero smrtno resno uganje bolj na šalivo stran, pa je vsem skupaj laže. Šala in negotovost imata vseeno svoje meje. Če nanese beseda na gradnjo kanalizacije, marsikdo resno in nejevoljno zmaje z glavo.

Kako tudi ne, načrte imajo že skoraj dve leti, pravi predsednik sveta KS Tone Koščak. Najmanj tridesetkrat je bil že po raznih pisarnah, vendar se nič ne premakne. Upravičeno se nekaterih v odboru že letova jeza. Drugod se namreč o načrtih šele pogovarjajo, Mokronožani pa ob vsem nemočno ugotavljajo, kako se iz dneva v dan vse samo draži. Vmes pa izhajajo novi predpisi. Vendar Mokronožani niso dali ugnati: v silo so dosegli, da so bili lani v pičlih dveh tednih načrti predelani. Mudilo se je priključiti novo šolo. Pred otvo-

ritvijo je bila kritika na račun smetišča ob pokopališču. Šolo so na hitro priključili, tudi pri pokopališču so naredili red. Naprej ni šlo, v Mokronogu sedaj seveda kažejo na občinsko komunalno skupnost.

Skupno s kanalizacijo naj bi bilo urejeno tudi čiščenje odplak. Predviden je mehanski del čistilne naprave. Za slednjo še manjka lokacijsko dovoljenje in seveda ostala dokumentacija.

KDAJ ZANJE - Hudomušneži zbijajo šale, da so cevi za mokronoško kanalizacijo že tu. Res so zložene v bližini starih odprtih kanalov, namenjene pa so za modernizacijo ceste proti Pijaviciam.

V svežem spominu so Mokronožanom še zapleti z dokumentacijo za kanalizacijo. Moledovanja po pisarnah v Trebnjem niso pomagala, razgovor s projektantom pa je pokazal, da je bila prenekatera beseda odveč. Sam načrt jih je veljal 63.000 dinarjev, trenutno pa od vsega žal ni nič oprjemljivega. Kot kaže, se bo treba v komunalni skupnosti o marsičem odkrito pogovoriti. Če strokovna služba vsega ne zmore, naj bi pač zaposlili še koga. Če namreč dela ne gre do, je izguba zaradi podražitev na kraju že večja, če izvzamemo že nepotrebno slabo voljo!

A. ŽELEZNIK

RAČUNAJO NA MARLES

Predstavniki občinske izobraževalne skupnosti in nekaterih šol so v sredo, 15. marca, obiskali Marles. Znano je, da bo leta gradil telovadnico v Velikem Gabru in Šentrupertu skupaj z oddelki za otroško varstvo. Za Veliki Gaber je v izdelavi glavni projekt, dela pa naj bi začeli okrog 1. maja. Vse naj bi bilo končano do 1. oktobra. Za Šentrupert naj bi bil do konca meseca narejen idejni načrt.

Manj trdna, kot kaže

Tramovom v šentrupeški šoli so šteti dnevi

Zgradba šentrupeške osnovne šole je na zunaj trdna, toda viden pogosto vara.

Krajani so jo gradili vrsto let, menda kar od leta 1947 vse tja do leta 1954. Tisti, ki so imeli pouk v nadstropju, so že lep čas opozarjali, da se vse skupaj trese bolj, kot je navada za lesene stropove. Na kraju so v šolo poklicali strokovnjake Zavoda za raziskavo materiala iz Ljubljane. Skrbni pregled je ugotovil, da so leseni tramovi (razponi so precejšnji) precej črvi in nasploh v nezavidljivem stanju. Strokovne

ugotovitve so v predalu občinske izobraževalne skupnosti.

Zadeva je mučna, saj bi korenit poseg veljal lepe denarce. Kaj pravzaprav storiti, še ni jasno. Po vsej verjetnosti se lahko primeri, da bodo delavci Marlesa, ki naj bi gradili telovadnico, strop podpeli. Les je bil pred dobrimi tridesetimi leti pač na hitro posekan ob nepravem času.

Danes so na voljo sicer razna zaščitna sredstva, tega pa seveda takrat ni bilo. Sum, da s temi stropi ni vse prav, je bil torej upravičen.

IZ KRAJA V KRAJ

NAČRTI ZA GRAD - Marsikakšna starina še čak a svoj prostor v Kmečkem muzeju na Veseli gori. V letošnjem letu naj bi pripravili idejni načrt za ureditev celotnega gradu. Pri raznih delih zgradbo pomagajo delavci mirenskega tozda IMV. Pred nedavnim so se obvezali prispevati 200 delovnih ur za razna dela.

KDO BI POPRAVLJAL ZA NJI-MJ? Ob modernizaciji ceste proti Láknicam so izvajalci del sneli luč javne razsvetljave pri mokronoškem zdravstvenem domu, potlej pa se niso spomnili, da bi jo obesili na staro mesto. S pokvarjeno pojto so ostali tudi v Škarpi. Ob modernizaciji ceste je tod potekal obvoz. Težki tovori so ponekod znižali cestišče tudi za 30 cm. Voda s cestišč na tem območju dela preglavice prebivalcem v trgu.

KRAJ ZA SMETI - Na cesti proti Gradišču je na enem mestu postavljena tabla z opozorilom, da se tam lahko odlagajo smeti. Priznati je treba, da drugod v glavnem ni nesnage. Ob drugih cestah, posebno proti Lipniku, v gozdu ne manjka štedilnikov in druge odslužene navlake. To se pravi nič ne sklada sicer lepim pogledom na gorice.

SVOJO POLOVICO IZPOLNILI - V Šentlovrencu se sprašujejo, kdaj bo kanilo kaj asfalta na cesti od Krtine proti vasi. Krajevna skupnost je v celoti opravila svoj delež pri zemeljskih delih. Taka je cesta ostala skozi vso zimo. Sedaj bi se morala izkazati še komunalna skupnost.

ZK s posluhom do mladine

Mladi so v trebanjski občini v vrsti osnovnih organizacij ZK okrepili članske vrste. Med štiri delegati za bližnji VIII. kongres slovenskih komunistov iz trebanjske občine je tudi Branko Kirm iz Dane. Hkrati je še sekretar občinske konference ZSMS.

Bližnjega kongresa komunistov ne pričakuje le kot priložnost za ugotovitev stanja, temveč predvsem kot dobro usmeritev za naprej. „Mladi v občini tudi v družbenopolitičnem delu ne stojijo ob strani,“ meni Dane, pri tem misli tako na družbenopolitično usposabljanje, kot udeležbo v samoupravljanju. Navsezadnje se to kaže tudi v zanimanju za študijo Edvarda Kardelja, ki so se je v trebanjski občini to zimo uspešno lotili po osnovnih mladinskih organizacijah. Kot pomembno nalogo so se lotili tudi priprav na volitve.

Veliko več kot enkratne akcije ocenjuje zanimanje mladih za pohode, kajti to je dober način obujanja tradicij NOB. „Solidarnost mladih je očitna. Pomembno delovišče imamo v občini v Dobriški dolini. S tem ko postaja tudi to del zvezne akcije, bomo tako rekoč v naši sredini krepili bratstvo in enotnost med mladimi,“ meni mirenski delegat za kongres. To dolžnost šteje tudi za zelo odgovorno.

Branko Kirm: „Mladi bodo z zanimanjem sledili VIII. kongresu slovenskih komunistov!“

TREBANJSKE NOVICE

Se več pozornosti obveščanju

Vse večje OZD v črnomaljski občini redno izdajajo svoja glasila — Priprave na ustanovitve lokalne radijske postaje za Belo krajino — Kaj je z Indok centrom?

V okviru predkongresnih aktivnosti v črnomaljski občini je komite občinske konference ZKS v četrtek, 16. marca, organiziral posvet o vprašanju informiranja. Poudarili so, da postajajo tisk, radio in televizija vedno bolj izraz ustvarjalnih in najnaprednejših teženj delovnih ljudi, v oblikovanje uradniških in programskih konceptov pa se vključuje širši krog družbenih organizacij, ustanov in organizacij.

V črnomaljski občini so po 7. kongresu ZKS posvečali vprašanju informiranja veliko skrb. O tem so tekle razprave v okviru OK SZDL in njenega odbora za informiranje, občinskega sindikalnega sveta, OK ZKS, o informiranju pa je bil govor tudi na posebni seji druž-

benopolitičnega zbora občinske skupščine. Sprejeli so vrsto sklepov, stališč in priporočil za nadaljnji razvoj informacijskih sredstev, in sicer javnih in internih glasil.

Seveda pa se je treba zavedati, da ni enotnih modelov za informiranje in si morajo vsi nosilci informiranja utirati lastno pot, iskati najboljše rešitve in posredovanje informacij prilagoditi svojim razmeram. Razveseljivo je, da imajo v črnomaljski občini vse večje organizacije združenega dela svoja glasila, ki redno izhajajo, poleg tega pa marsikje vsak dan izhajajo še kratka informacijska glasila. Največje uspehe pri izdajanju internih glasil so dosegli v Beltu, semiški Iskri ter bivšem OKP.

V preteklem obdobju so v črnomaljski občini največ po-

zornosti na področju informiranja posvetili pripravam na ustanovitev belokranjske radijske postaje, katere sedež bo v Črnomlju. Sedaj je potrebno zagotoviti primerno prostore za to lokalno radijsko postajo za celo Belo krajino, nabaviti opremo ter zagotoviti usposobljen kader za to delo.

Čim prej bo treba rešiti tudi vprašanje ustanovitve Indok centra. Dosedanja razprava v občini ni dala pravih rezultatov, saj so v glavnem ugotavljali, da za to ni prostora, kadrov in sredstev. Vsekakor so pomen in naloge tega centra tako velike in pomembne, da si morajo vsi prizadevati, da bi čim prej zaživel.

Na posvetu so tudi poudarili, da se mora družbeni vpliv na vsebino javnega obveščanja in s tem tudi na sredstva javnega obveščanja še okrepiti. Zato bodo v občini skrbeli za krepitev dopisniške mreže, si prizadevali za nastavev stalnih poročevalcev in še z drugimi ukrepi skrbeli za čim boljše informiranje delovnih ljudi in občanov.

Uspešen pouk CZ

Izobraževalna sezona 1977/78 je bila za usposabljanje pripadnikov enot in štabov civilne zaštite v črnomaljski občini precej uspešna. Pripadniki civilne zaštite so obiskovali 30-urne tečaje v večini OZD in nekaterih krajevnih skupnostih. Ob koncu tečajev so opravili preizkus znanja. Predavatelji so se za te tečaje zelo dobro pripravili, kar dokazujejo tudi uspešno opravljeni testi slušateljev. Namen teh tečajev je seznanjati pripadnike civilne zaštite z osnovami in bistvom CZ, da bodo pozneje lažje dojeli gradivo pri specializiranem pouku v posameznih enotah CZ.

V prihodnji izobraževalni sezoni — začela se bo jeseni — bodo nadaljevali splošni del pouka in začeli s strokovnim delom osnovnega pouka za nekatere specializirane enote civilne zaštite v OZD in KS.

Poleg tega je v letošnji izobraževalni sezoni potekal tudi dopolnilni pouk civilne zaštite za nerazporejene prebivalce občine. Pouk še ni v celoti končan, skupaj pa ga bo deležno okoli 4.000 občanov.

Manj članov nove 'vlade'

Predlog za novo sestavo občinskega izvršnega sveta

V črnomaljski občini so oblikovali predlog o novi sestavi izvršnega sveta. Po tem predlogu bo izvršni svet štel manj članov kot prejšnji; število članov se bo zmanjšalo od 13 na 11. Sedaj so bili člani izvršnega sveta vsi načelniki oddelkov, po novem predlogu pa bodo samo trije: načelniki oddelka za gospodarstvo

in finance, oddelka za splošne zadeve in družbene službe ter oddelka za ljudsko obrambo. Ostali člani IS bodo iz drugih strokovnih in javnih služb, vsak pa bo zadolžen za posamezno področje.

Po predlogu tudi ne morejo biti za člane izvršnega sveta izvoljeni vodilni delavci in poslovodni organi. V skladu s temi izhodišči je mandat za sestavo izvršnega sveta inž. Jože Urh že začel postopek evidentiranja članov. Usklajevalni postopek bo tekkel na OK SZDL, predlog članov IS pa bo madatar predložil na prvi seji vseh zborov občinske skupščine v novi sestavi 12. aprila.

PRAZNIK KS ADLEŠIČI

V nedeljo, 26. marca, bodo krajinj krajevne skupnosti Adlešiči proslavili svoj praznik. Ob 10. uri bo slavnostna seja zbora delegatov, sveta krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, sledil bo kulturni program. Kot vsako leto se bodo tudi letošnjega praznovanja udeležile delegacije iz pobratenih krajevnih skupnosti Prilisce—Vukova Gorica iz sosednje Hrvaške ter iz stare Ljubljane.

UBRANI GLASOVI

V Adlešičih uspešno deluje mešani pevski zbor, ki ga sestavlja 23 žensk in sedem moških, vodi pa ga Miha Vahen iz Ljubljane, nekdanji partizanski učitelj v Adlešičih. Zbor vodi v šoli, nastopa pa na vseh domačih proslavah, nastopil pa je tudi na medobčinski reviji pevskega zborov.

Razstava domače obrti

Ob razstavi belokranjskih vin v Semiču na ogled tudi izdelki domače obrti

V okviru razstave belokranjskih vin, ki bo v Semiču od 29. aprila do 1. maja, bo prireditelj pripravil še eno zanimivo razstavo. Na ogled bodo izdelki belokranjske domače obrti.

Prireditelj se je za to razstavo odločil tudi zato, da bi ugotovil, koliko nekdanje bogate domače obrti se je ohranilo do današnjega časa in obenem spodbudil tudi mlajše ljudi, da bi ohranjali in razvijali lepo in tudi koristno domačo obrt svojih prednikov.

Pripravljani odbor poziva Belokranjce, naj se v čim večjem številu odzovejo in prijavijo izdelke domače obrti za to razstavo. Pokažejo lahko vse vrste prediva in domačega platna, ročno tkane vezene (merkjanje, tkaničenje, hekljanje itd.), belokranjske narodne noše, pisnice, lutke, izdelke iz lecta, lončarske, keramične in

OD JUTRA DO NOČI — Poleg tega, da so prispevali 190 tisočakov, so se vaščani Zemlja na referendumu odločili, da bodo sami opravili vsa zemeljska dela pri posodobitvi 1.800 m dolge ceste od Podzemlja do Grma. Od občine zato upravičeno pričakujejo, da bo prevzela stroške za asfaltiranje.

Zemeljčani delajo dva 'šihta'

Prebivalci Zemlja, ki šteje le 22 hiš, bodo s svojim denarjem in delom opravili vsa zemeljska dela pri posodobitvi 1.800 m dolge ceste — Lani vodovod

Volišče v Zemlju so v nedeljo, 12. marca, lahko zaprli že ob 7. uri zjutraj. Do takrat so vsi volilci iz te vasi opravili svojo državljansko dolžnost. Takoj za tem pa so se odpravili na delo: tega dne so namreč začeli delati na cesti od Podzemlja do Grma, ki vodi skozi njihovo vas.

Posodobitev 1.800 m dolge ceste je za vas, ki šteje le 22 hiš, vsekakor velika in težka naloga, toda prebivalci Zemlja ji bodo gotovo kos, saj so se v vseh dosedanjih podobnih akcijah izkazali kot zelo splošna in tudi na težko delo in odpoved pripravljena vas. Da se bodo lotili tega dela, so se odločili lani jeseni. Na referendumu za samopriskopek konec januarja so bili vsi za. Vsako gospodinjstvo je za cesto prispevalo štiri do osem tisočakov; nekateri so prispevali celo več, kot je bila njihova obveznost, tako so zbrali okoli 190.000 dinarjev.

Konec telefonskih težav?

V Metliki je skoraj že pravi podvig, če kdo po telefonu v razumnem času pokliče Novo mesto, da o Ljubljani in drugih slovenskih in jugoslovanskih mestih sploh ne govorimo. Prav tako je iz drugih krajev po telefonu zelo težko dobiti Metliko. Zato ni čudno, da ta telefonija v Metliki povzroča precej slabše volje in hudih besed. Nič manjši namreč ni oroblem pomanjkanja telefonskih priključkov. So ljudje, ki imajo prošnjo za telefon vloženo že leto in dlje.

Kaže, da bosta tako vprašanje slabih zvez kot pomanjkanje priključkov kmalu rešeni, vsaj tako so zagotovili na upravi novomeške PTT.

Metliška občina je edina na območju novomeškega PTT, ki ima še tako imenovano končno avtomatsko telefonsko centralo in mora tako ves telefonski "promet" preko Črnomlja. Pred kratkim so dobili vsa dovoljenja in soglasja, da bodo lahko v Metliki postavili vozliščno ATC, s tem pa bo Metlika dobila neposredno zvezo z Novim mestom in tako tudi z drugimi centri.

To bo tako imenovana radio-relejna zveza preko antene na Mirni go-

ri, ki bo omogočala 60 telefonskih pogovorov istočasno; sedaj pa je za Črnomelj in Metliko le 12 hkratnih zvez. Glavni projekt je že narejen, sedaj izdelujejo tehnično dokumentacijo, ki je potrebna za pridobitev lokacijskega dovoljenja. Prav tako je že plačana oprema za radio-relejne zveze, ki jo bo dobavila Iskra, veljala pa je 3,29 milijona dinarjev.

Metliška telefonska centrala ima sedaj okoli 300 priključkov, kar je veliko premalo. Novomeška PTT je že lani z Iskro sklenila pogodbo o razširitvi te centrala za nadaljnjih 400 priključkov, kar bo stalo 3,80 milijona dinarjev, sredstva pa so že zagotovljena. Vendar poudarjajo, da je taka razširitev centrala zelo zamudno delo in traja montaža opreme šest do osem mesecev. Novi naročniki bodo dobili telefonske priključke prihodnje leto ob takem času.

A. B.

Sprehod po Metliki

RECITATORJI MLADINSKEGA KLUBA so pripravili recital poezije Ivana Minattija v prostorih mladinskega kluba nad Ohrhom. Večer je lepo uspel, po končanem programu pa je bil ples. Tako se dela: najprej kultura, nato pa še kulturna zabava. Nasplah so mladi zelo razgibali svojo dejavnost, odkar je za sekretarko Irena Flajnik, ki tudi sama pleše in poje pri mladinski folklorni skupini.

UREDNIŠTVO ZA KULTURNO-ZABAVNE in javne oddaje RTV Ljubljana in delovna organizacija "Beti" sta priredila javno radijsko oddajo Srečanje tekstilnih delavcev. V kviz tekmovalju so se pomerile ekipe Beti, Sukna Zapuze, Tekstine iz Ajdovišnice, Tekstilindusa iz Kranja, v programu pa so sodelovali: ansambel Union, Branka Kraner, Rajko Koritnik, Janez Škof, Tone Fornezzi-Tof, Jože Papič in Pavle Jakopič. Oddajo so vodili: Milanka Bavcon, Saša Veronik, Milan Krapež, Dare Milič in Brane Dmitrovič. Režija je bila v rokah Gregorja Tozana.

STAVBA BLIZU STARE LIPE NA Vinomeru je spet zažvela. Svojim poslovnim partnerjem razkazuje

OŠTESNI KULTURI V OBČINI

13. marca je bil v Metliki sestanek aktivna Zveze komunistov v telesnokulturni skupnosti, na katerem so razpravljali o kongresnem gradivu, ki govori o telesni kulturi. Prav tako so kritično ocenili stanje v telesni kulturi v občini, beseda pa je tekla tudi o uveljavljanju subjektivnih sil v telesni kulturi v tem obdobju.

PREKONGRESNA AKTIVNOST IN OCENA VOLITEV

Na današnji seji občinske konference ZKS Metlika bodo med drugim ocenili predkongresne aktivnosti v občini, razpravljali in potrdili kandidatsko listo za člane organov ZKS in ZKJ iz Slovenije. Na konferenci so podali tudi oceno volitev.

Vaščani želijo, da bi njihovo asfaltirano cesto slovesno odprli v okviru praznovanja dneva borca. Takrat bodo odkrili tudi spomenik 18 padlim vaščanom, za katerega prav tako zbirajo prostovoljne prispevke. Zemeljčani upajo, da jih bo metliška občina podprla in za njihovo cesto prispevala denar za asfaltiranje, saj do sedaj vas Zemelj od občine ni dobila še nič. Sami pa so že marsikaj naredili za napredek vasi. Tako so lani jeseni s svojim delom in denarjem napolnili 800 metrov glavne vodovodne cevi od Podzemlja do svoje vasi in danes ima vsaka hiša v Zemlju vodovod. Krajevna skupnost jim pomaga, kolikor more. Za posodobitev ceste je prispevala 30.000 din.

Iz Zemlja se vsak dan vozi na delo v Metliki 25 ljudi. Sedaj morajo peš do Podzemlja ali Grma, kjer jih pobere delavski avtobus. Ko pa bo cesta asfaltirana, se bodo lažje potegovali, naj delavski avtobus pelje tudi skozi njihovo vas.

A. BARTELI

TELOVADNO IGRISČE PRI 'BETI'

V metliški občini že dalj časa poudarjajo, da je premalo odprta telovadnih igrišč in da se šport tudi zato ne razvija tako, kot bi se smelo lahko. V načrtu je gradnja več telovadnih igrišč pri delovnih organizacijah oziroma v krajevnih skupnostih. Kaže, da bo prvo na vrsti igrišče pri poklicni šoli "Beti", ki ga bodo začeli graditi letos. Zgraditi bodo atletsko stezo ter ostala igrišča in naprave. Gradnja bodo financirali poklicna šola, TTKS in kulturna skupnost, najeti pa bodo morali tudi posojila.

"Beti" modele iz jesensko-zimskih kolekcije 1978—79. Kupci so zadržali voljni, proizvajalec pa tudi, saj posej cvete, če že noče vzbrsteti drevo na vrtu, nedaleč od nekdanje vinomar- ske gostilne.

NA SPOMLADANSKEM BEOGRAJSKEM SEJMU Moda v svetu je prešla delovna organizacija "Beti" posebno priznanje potrošnikov za okusno in moderno kolekcijo spalnih srajc in pižam. "Beti" prajema zadnje čase na najrazličnejših sejmih najvišja priznanja, vitična jim polni in kmalu bo treba nabaviti novo, kajti ta bo vsak čas prenovljena. Kaj hočemo, komisije in potrošniki imajo okus.

KAŽE, DA ZA NEKATERE naše sebnost gostilničarje v Metliki ne bo predpis o pravočasnem zapiranju lokalov. V gostilno lahko pridejo brez krepko po polnoči, stanovalci bari objektov pa vam lahko povedo, njih nemalokrat zbudi pijana pesem. Tudi med tednom, četudi med neje. Kako jih kravavooke in skrokanje sprejmejo sodelavci, nam ni znano.

NEVARNO KURJENJE — Kljub opozorilom in prepovedim in ne nazadnje tudi kljub veliki škodi, ki jo povzroča gozdni požari, se spomladansko požiganje suhe trave in kurjenje ognjev v gozdovih in na stelnjnih leto za letom ponavlja. Bela krajina je v teh dneh črna, požgana in osmojena.

ČRNOMALJSKI DROBIR

SELIITEV DPO — Prenovljeni prostori bivšega zdravstvenega doma so nared, da sprejmejo nove "stanovalec". Te dni se namreč tja selijo do sedaj na različnih straneh "gostujoče" družbenopolitične organizacije, prostor pa so dobile tudi samoupravne interesne skupnosti, občinski Rdeči križ in knjigovodski center.

POPOLDNE BREZ KRUHA — V Črnomlju popoldne lažje dobiš ptičje mleko kot kilogram kruha. Trgovci naročajo premajhne količine kruha, ker se boje, da jim bo ostal. Vendar je ta strah odveč, tako vsaj kaže izkušnja. Poleg tega bi Črnomelj moral imeti posebno trgovino, v kateri bi prodajali samo kruh in druge pekarske izdelke.

ZDOMCI PREMALO OBVEŠČENI — Vsako leto znova na noveletnih sestankih z zdomci ugotavljajo, da so ti delavci na začasnem delu v tujini premalo obveščeni o dogajanjih v domači občini. Izato so v Socialistični zvezi sklenili, da bodo nekajkrat na leto izdali poseben bilten in ga poslali vsem zdomcem iz domače občine in jih tako seznanili z vsem, kar zdomce zanima.

REKREACIJSKA LIGA — Črnomaljska telnokulturna skupnost namerava organizirati tekmovanje v malem nogometu v občinski rekreacijski ligi. Osnovne organizacije ZSMS, delovne organizacije in drugi lahko svoje ekipe prijavijo do konca marca pri TKS. Računajo, da se bo prijavilo okoli 25 ekip.

metliški tednik

INKOP: Letos velika investicija

Njen učinek se bo pokazal že prihodnje leto, ko bo INKOP v primerjavi z lani proizvodnjo skoraj podvojil - večje serije

INKOP Kočevje ima za letošnji načrt investicijo v višini 35 milijonov dinarjev. Zgraditi nameravajo novo 1.500 kv. m veliko lakirnico in 400 kv. m veliko avtomatizirano galvaniko s čistilnimi napravami, razen tega pa še kurilnico ter posodobitev strojne opreme. Dela se bodo začela predvidoma aprila, dokončali pa jih bodo do oktobra.

V INKOP je bilo lani zaposlenih 190 ljudi, za letošnji jih

APRILA V BUDIMPEŠTO

Komisija za izlete pri Društvu upokojencev Kočevje je za letošnji pripravila bogat program, ki obsega kar 9 izletov. Prvi bo 14. in 15. aprila v Budimpešto, veljal pa bo okoli 1.000 din na osebo. Prijavijo se lahko tudi drugi občani.

OBRAT V STRUGE

Pobrateni KS Kočevje in Skofja Loka se dogovarjata tudi o tesnejšem gospodarskem sodelovanju. Po enem izmed predlogov naj bi loška tovarna hladilnikov (LTH) zgradila obrat v Strugah ali Poljanski dolini v kočevski občini. Zdaj se o tem dogovarjajo na ravni obeh občin in LTH. To bi bila tudi ena izmed oblik pomoči nerazviti KS, ki jih je v občini Kočevje več.

NOVA PEKARIJA

Občini Kočevje in Ribnica resno računata na novo pekarnico v Kočevju, za katero ima „Zito“ že pripravljene načrte. Stala bo nasproti Agroservisa v Kočevju, veljala pa bo okoli 36 milijonov din. Ko bo zgrajena, bodo lahko ukinit sedanje zasebne pekarije v obeh občinah. Sedanje pekarije so slabe in neprimerne. Nova bo sodobna, imela pa bo tudi večja skladišča za moko.

NIHČE GA NE MARA - V kamnolomu pri Podpreski v občini Kočevje že leta in leta stoji dotrajan drobilnik za kamen. Vsa opozorila KS, naj bi ga lastnik ali kdo drug odpeljal, so zaman. Drobilnik je tik ob cesti in v ovinku, kar pomeni, da ogroža tudi promet. Morda bi to staro železo odpeljali vsaj na Dinos? (Foto: J. Primc)

Drobne iz Kočevja

NA ROB DNEVU ŽENA - Dan žena smo tudi v Kočevju, še posebej pa v okolici, lepo proslavili. Pred praznikom je bilo pisano in predlagano: „Nehajmo napačno vrednotiti dan žena, popivati, razpavati s cvetjem in drugim!“ Vsi so sklenili, da bodo proslavljali ta dan z delom. Nas je bilo v gostinskih lokalih manj ljudi kot prejšnja leta, „pestrejši“ pa je bil delovni dan v organizacijah združenega dela oz. podjetjih in ustanovah.

Zakaj imaš nogo vso povečano? - Ko sva s sosedom „ravbšičala“, je mislil, da je moja noga čučka, in mi je vanjo zapilil v lice.

načrtujejo 206, po končani investiciji pa 245. Celotni prihodek je znašal lani 54 milijonov, za letošnji načrtujejo 69 milijonov, prihodnje leto pa že 92 milijonov dinarjev.

Že iz teh števil se vidi, da se bo po investiciji število zaposlenih zvečalo približno za četrtino, celotni prihodek pa skoraj še za enkrat. Investicija pomeni, da se bo INKOP približal normativom, ki predvidevajo za njihovo panogo 36 kv. m prostora na zaposlenega, pri njih pa pride sedaj na zaposlenega le 14 kv. m. Zmanjšali, oziroma odpravili bodo tudi onesnaževanje okolja, ki ga povzročajo njihova galvanizacija. Proizvodnjo bodo tako občutno povečali predvsem zato, ker bodo opustili proizvodnjo nekaterih izdelkov; tiste, ki jih bodo obdržali, pa bodo izdelovali v večjih serijah. Storitnost bodo

OCENA VOLITEV - Na pravkar minulih drugih temeljnih kandidacijskih konferencah so ocenili minule volitve kot zelo uspešne. Obravnavali so med drugim tudi možne kandidate za vodilne dolžnosti v občini, republik in zvezi. Na fotografiji: največ volilcev, največ oddanih glasov in najlepše okrašeno je izmed 12 volišč v mestu bilo na volišču št. 6 pri „Avtu“. (Foto: J. Primc)

Končni rezultat 93,70

V delegacije izvoljenih četrtnina mladih, tretjina žensk in vsaj polovica vseh komunistov

Poročali smo že, da je po prvih podatkih, ko še niso odšli glasove zdomcev in presteli glasove občanov, ki služijo vojaški rok, glasovalo 88,46 odstotka vpisanih volilcev. Po podatkih, ki upoštevajo ta dva popravka in so bili znani šele minuli petek, je za družbenopolitični zbor glasovalo 11.503 volilcev (od 12.276) ali 93,70 odstotka. Od oddanih glasov je bilo 10.935 za predlagano listo, 274 proti, 294 glasovnic pa je bilo neveljavnih.

NEPRIJAVLJENE SELITVE

Volitve so minile. Potekale so ugodno in ob veliki politični zavesti krajanov. Volilne komisije pa so imele nekaj težav, predvsem z volilnimi imeniki. Zaradi tega se je razburjalo več volilcev, niso se pa zavedali, da so temu sami krivi, ker niso prijavi preselitve, kar so po zakonu dolžni, pa četudi se preselijo le iz ulice v ulico. Težave so bile tudi s tistimi, ki so na delu v tujini, pa svojega odhoda niso prijavi. Prijavljanju sprememb bodo morali v bodoče občani posvečati več pozornosti, sicer bo res treba poseči po kaznih.

TOPLO VREME - Koledarsko bo nastopila pomlad v torek, 21. marca, 33 minut po polnoči. Tudi vreme se nam ponuja že kot pomla dansko, vendar se ni treba prenačljiti z vrtnimi deli, le drevje bi lahko obrezovali.

MRKNILO BO - Letos nam napovedujejo dva sončna in dva lunina popolna mrka. Prvi bo že kar jutri, v petek, 24. marca: viden ob ugodnem vremenu, vendar samo v zadnji tretjini, in to od 19. ure dalje. Pri nas bo vzhajala luna že delno zatemnjena.

občutno izboljševali. Taka usmeritev je možna tudi zato, ker naraščajo potrebe po kovinskem okovju v tozd Pohištvo, ki je skupaj z INLES in drugimi tozdi združeno v delovno organizacijo LK - Kočevje, ta pa nato v SOZD Slovenijales.

Sredstva za investicijo ima INKOP zagotovljena, in sicer iz republiškega in občinskega sklada skupnih rezerv, bančnih posojil, skoraj tretjino pa imajo lastnih.

J. PRIMC

ZADNJA SEJA

Danes se bodo še zadnjič sestali zbori stare občinske skupščine Kočevje. Na dnevnem redu ločenih sej je sprejem poročila občine za letošnje dopolnitev odloka o davkih, odlok o skrbi za udeležence NOV, dopolnitev zazidalnega načrta za Turjaško ulico v Kočevju, poročilo o srednjeročnem programu graditve stanovanj, poročilo o delu KS lani in njihovih načrtih za letošnji in še nekatera druga vprašanja.

NOVA TELOVADNICA - Na področju negospodarstva je bila lani gotovo poleg stanovanj in vrtca zelo pomembna tudi dograditev nove športne dvorane. (Foto: Drago Mohar)

Veliki uspehi majhne občine

Skoraj za tretjino uspešnejši kot leto prej

Delovni ljudje in občani občine Ribnica so tudi ob letošnjem občinskem prazniku 26. marca lahko ponosni na uspehe, dosežene v minulem letu. Na področju gospodarstva so povečali celotni prihodek na skoraj 1,6 milijarde dinarjev ali za 30 odstotkov v primerjavi z letom prej, dohodek za 29 odst. in čisti dohodek za 31 odstotkov, izgub pa ni bilo.

Družbeni proizvod je porastel celo za 37 odst., izplačani čisti osebni dohodki so za 30 odst. večji, število zaposlenih je večje za 6 odst. (in znaša 2.383), povprečni osebni dohodek pa je večji za 22 odst. in znaša 4.478 din. Dohodek na zaposlenega je porastel za 30 odst., ekonomičnost pa le za odstotek.

Organizacije združenega dela so precej investirale, čeprav ne

koliko manj, kot so predvidele. Inles je obnovil oknamo v Loškem potoku, „Riko“ je nakupil novo opremo, ITPP je gradil delovne prostore ter nakupil stroje in naprave, Donit je uredil sodobne sanitarije in garderobe, tozd Sukno je dogradil delovno halo, Eurotrans je nakupil nova vozila, tozd ŽKGP Jelenov žleb in tozd Kooperacija sta gradila ceste in nakupila mehanizacijo, KZ je kupila nova vozila, Mercator pa je dogradil samopostrežno trgovino v Sodražici in pripravil vse potrebno za gradnjo trgovske hiše v Ribnici.

V občini so delno ali v celoti uredili več vodovodov, raznih elektro objektov, asfaltirali so več odsekov cest in ulic, uredili in širili ceste, gradili kanalizacijo, nov televizijski pretvornik pri ortneškem gradu itd. Posebno pa so ponosni na zgrajenih 86 stanovanj oz. stanovanjskih

hiš, na novi vrtec in telovadnico v Ribnici. Bazen pa je še v gradnji.

Ribniška občina je torej v zadnjem letu zelo napredovala, zdaj pa že pripravljajo novo investicijo, ki bo koristila gotovo prav vsem občanom: gradnjo novega zdravstvenega doma v Ribnici.

J. PRIMC

Program za praznik

- 24. marca ob 9. uri: Pohod v Makoše.
- ob 18. uri: Otvoritev razstave slik o boju Gubčeve in Cankarjeve brigade (Dom JLA).
- 25. marca ob 9. uri: Svečana seja občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij (osnovna šola Loški potok).
- ob 9. uri: Odhod motorizirane kolone AMD v Loški potok in Jelenov žleb.
- ob 12. uri: Polaganje vencev k spomeniku na prizorišču bojev v Jelovnem žlebu.
- ob 15. uri: Sprejem borcev Cankarjeve in Gubčeve brigade v Domu JLA ter podelitev plaket „Jelenov žleb“.
- ob 19. uri: Rokometna tekma (športna dvorana Ribnica).
- 26. marca ob 9. uri: Košarkarski turnir (športna dvorana Ribnica).

Kmalu novi športni objekti

Grade jih vojaki za svoje prvenstvo, kasneje pa bodo dostopni vsem

Gradnja objektov za 33. športno prvenstvo ljubljanske vojne oblasti, ki bo od 27. maja do 4. junija v Ribnici in Kočevju, poteka po načrtih. To so nam zagotovili ob nedavnem obisku. Na površini 38.500 kv. m v Ribnici delajo brez oddiha in ne ozirajo se na vreme že vse od novembra lani. Stroji in ljudje se ne ustrašijo ne mraza ne snega, dežja in vročine.

Zemljišče v Ribnici so najprej očistili in uredili odvajanje vode, nato pa napeljali nanj okoli 30.000 kubikov raznega materiala. Zdaj ga utrjujejo in grade že tribune za okoli 1.000 ljudi. Dostaj je bilo opravljenih za ta dela pribl. 70.000 delovnih ur.

Tu je treba zgraditi še garderobe, sanitarije, pripraviti površine za asfaltiranje, dograditi tribune in posejati travo. Vsa ta dela bi morala biti končana že okoli prvomajskih praznikov. Takrat bo tu zgrajeno nogometno igrišče s 400 m dolgo atletsko stezo, steza za tek čez ovire 2 x 120 m, igrišča za odbojko, roko met in košarko ter še posebno vadišče. Na nogometnem igrišču bodo tudi tekmovalna v metanju bombe, diska, krogle in kopja ter skok v daljino in višino.

Tudi v Kočevju že od novembra obnavljajo in izboljšujejo športni park. Nogometno igrišče in atletsko stezo so dvignili za okoli 70 cm, za kar so morali navoziti blizu 14.000 kubikov raznega materiala. Grade še igrišča za košarko, odbojko in roko met. Za ta dela je bilo doslej potrebnih okoli 16.000 delovnih ur.

V Ribnici bodo te dni začeli urejati še športne objekte okoli nove telovadnice. Tu bo 100 m dolga atletska steza, prostori za skoke v daljino, skoke s palico, metanje krogle, igrišči za odbojko in košarko ter tribune.

Konec maja in v začetku junija se bo tu pomerilo 8 vojaških ekip v šestih športnih disciplinah. Srečanje naših vojakov bo prenašala tudi televizija.

MILAN GLAVONJIC

Ribniški zobotrebci

EKIPE VADIJO - Ekipa prve medicinske pomoči mladih članov Rdečega križa in mladine iz občine Ribnica obiskujejo te dni tečaj in vadijo. Najprej se bodo pomerile za naslov najboljših na svoji šoli oziroma v svoji sredini, 13. maja pa bo občinsko tekmovalje. Na pripravah in tekmovaljih ne bodo sodelovale ekipe prve medicinske pomoči iz KS oziroma enot civilne zaščite.

GREMO V KINO - V kinu doma JLA v Ribnici bo danes, 23. marca, film „Veliki preobrač“, 25. in 26. marca „Maratonec“, 29. in 30. marca pa „Amarkor“. Matineja bo 25. in 26. marca, predvajali pa bodo film „Zlomljena puščica“.

KRAJANI O JEZERU - O zajezitvi oziroma umetnem jezeru pri Prigorici se Prigorčani veliko pogovarjajo. Pravijo, da naj bo jezero čisto in v redu narejen. Nekateri se namreč boje, da ne bi popustil, nakar bi voda poplavlila vas.

ZAMAŠENE RUPE - Ponikovalne jame na dolnjevaškem polju so zamašene s koruznico in drugimi odpadki. Krajanji sami pravijo: „Naši očete so rupe čistili, zdaj jih pa le mašimo.“ Ponikalnice oz. rupe je treba očistiti, nakar bo voda hitreje odtekala in bo manj poplav.

JE AVTOMAT POKVARJEN? - Del Prigorice, ki ima javno razsvetljavo, si z njo ne pomaga dosti. Vaščani pravijo, da sveti podnevi, ponoči pa ne, oziroma da se priže šele po deseti uri zvečer, ko je ljudje niti ne potrebujejo več, ker že spijo. Menijo, da je avtomat, ki prižiga in ugaša luč, pokvarjen ali pa ni prav nastavljen. Radi bi tudi javno razsvetljavo od pokopališča do mostu, kjer je še ni. Opozarjajo pa še, da je sedanja električna napeljava zastarela in da bi jo bilo treba popraviti prej, preden se pretрга kakšna žica in ubije človeka.

J. P.

Zakaj med nedeljskimi volitvami po Ribnici skoraj ni bilo zastav?

- Ker so vsi hoteli na volitve in so mislili le na volilno udeležbo, na zastave pa so pozabili.

KOČEVJSKE NOVICE

JUGOSLAVIJA – ZDA

RED LETENJA OD 1. APRILA 1978

Dragi potniki!

Predstavljamo vam novo Jatovo floto DC-10 – letalo, s katerim boste lahko potovali v drugi polovici leta 1978. DC-10 je simbol sodobnega letala s širokim trupom, v njem pa je 282 potniških sedežev. DC-10 je pojem kakovosti in udobja, v letalu DC-10 se potovanje spremeni v oddih.

JU 502 707* 3 FY	JU 500 707* 1 5 FY	LT = GMT±	JU 501 707* 2 6 FY	JU 503 707* 4 FY
10.00	10.00	d. BEOGRAD* +1 a.	10.15	10.15
	10.45	a. ZAGREB* +1 d.	09.30	
	11.50	d. ZAGREB a.	08.30	
11.00		a. LJUBLJANA +1 d.	(2) (6)	09.15
12.00		d. LJUBLJANA a.		08.15
				(4)
16.00	16.00	a. NEWYORK -4 d.	19.00	19.00
(3)	(1/5)	(KENNEDY AP)	(1/5)	(3)

Pojasnilo znakov

- 1 = ponedeljek
- 2 = torek
- 3 = sredo
- 4 = četrtek
- 5 = petek
- 6 = sobota
- 7 = nedelja
- d = odhod letala
- a = prihod letala
- LT = lokalni čas
- GMT = čas po Greenwichu
- 707 = B-707

Za vse informacije in rezervacije se obrnite na najbližjo agencijo ali na poslovilnico JAT, Ljubljana, Miklošičeva 34, tel. 314-340 ali 314-341.

* = od 17. julija naprej DC 10

LICITACIJA

Komunalno in gradbeno podjetje
NOVOGRAD, Novo mesto
TOZD GRADBENIŠTVO in STRANSKI OBRATI

razpisuje javno licitacijo za odprodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- 1) kamionet KMV TIP 1600 Super B, letnik 1972 – nevozen
- 2) kombi Zastava 430/K, letnik 1974, vozen – registriran za leto 1978
- 3) kamionet IMV TIP 1600 Super B, letnik 1970 – nevozen
- 4) kamion TAM 6500/Kipar, letnik 1972 v voznem stanju, registriran za leto 1978
- 5) motor za nakladač JCB
- 6) električna gradbiščna omarica
- 7) vibrirna plošča – pokvarjena
- 8) kombi Zastava 750/K, 2 kom., let. 1972 in 73 – nepopolna
- 9) kompresor FAGRAM TIP – 700, letnik 1970 – pokvarjen

Licitacija bo v petek, 31. marca 1978, na dvorišču TOZD Gradbeništvo in stranski obrati, na Cikavi ob 10. uri. Pred licitacijo je potrebno položiti 10 % garancijski polog od izklicne cene.

Prometni davek in stroške prepisov plača kupec. Kupnino je treba plačati pred prevzemom osnovnih sredstev. Oglede navedenih osnovnih sredstev je možen v sredo, 29. in četrtek, 30. marca, ter do 10. ure v petek, 31. marca, na Cikavi, kjer bodo vsa os. sredstva razstavljena in opremljena z izklicnimi cenami.

„ŽITO“ LJUBLJANA
TOZD PEKARNA DOLENJSKA
PEKARNA ČRNOMELJ

OBJAVLJA
prosto delo in naloge

DIREKTORJA
POGOJI:

- visoka ali višja strokovna izobrazba ustreznosti smeri
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- moralno politične vrline.

Kandidati lahko vložijo prijavo z dokazili v 15 dneh po dnevu objave na naslov: „ŽITO“, Pekarna Črnomelj. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

SGP „SLOVENIJA CESTE“, n.sol.o.
LJUBLJANA, TITOVA 38
(zaščitni znak)

OBJAVLJA
za delo v TOZD Nizke gradnje, gradbišče SEMIČ,
prosta dela in naloge

ADMINISTRATORJA (za vnaprej določen čas do
1. 12. 1978)

Pogoji: poslovni administrator ali delavka s končano osnovno šolo znanjem strojepisja in enoletnimi delovnimi izkušnjami.

Rok za vlaganje prijav je 15 dni po objavi v časopisu. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema SGP „Slovenija ceste“, kadrovske-splošni sektor, 61000 Ljubljana, Titova 38.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega dobrega očeta, starega očeta, brata

ANTONA MARTINČIČA

kmeta iz Hinjc pri Krmelju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste počastili njegov spomin, sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti. Hvala sosedom in vaščanom za pomoč, Metalni Krmelj, pevcem Svobode za žalostinke in Borisu Debelaku za besede slovesa. Se enkrat hvala vsem, ki ste imeli našega očeta radi.

Žalujoci: Tončka, sinova Tone, Jože z družinami, sestra Jožefa in drugo sorodstvo

OSMRNICA

Sporočamo žalostno vest, da je tiho za vedno zaspala naša draga mama

ANGELA ČERNIČ

rojena GORŠE

Pokopali smo jo 27. februarja na pokopališču v Piranu.

Žalujoci: sin Stane z družino in drugo sorodstvo
Piran, Dragatuš, Kočevje

ZAHVALA

Ob prerani izgubi borca

RUDOLFA PAVLIČA

se iskreno zahvaljujemo ZB Dol. Toplice za podarjeni venec, pevskemu društvu in godbi, govornakoma Tonetu Strnišu in Jožetu Godnjavcu. Se enkrat lepa hvala vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi
Gradišče, Portorož, Trst

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta

ANTONA MARKLJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti, darovali vence in rože, nam izrekli sožalje in čutili z nami v tem težkem času.

Vsi njegovi

V SPOMIN

29. marca mineva leto žalosti in bolečine, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi in ljubljeni sin

TONČEK ZUPANČIČ

z Jezera pri Trebnjem

V trenutku, ko je najbolj ljubil življenje, ga je v 21. letu starosti prezgodnja smrt odtregala od nas. Odšel si tako iznenada, da se še vedno ne moremo sprijazniti s kruto resnico. Bolečina v naših srcih in spomin na tebe sta večna. Hvala vsem, ki se ga spominjate, prinašate cvetje in prižigate svečke na njegovem preranem grobu.

Žalostni: mama, ata, brata France in Jože ter sestra Anica z družino

TELEVIZIJSKI SPORED

CETRTEK, 23. III.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

9.00 TV V ŠOLI: Naši umetniki v NOB, Francoske pokrajine, Pogovor s Tonetom Pavčkom - (Zg)
10.00 TV V ŠOLI: Francosčina - (Sk)
10.30 TV V ŠOLI: Risanka, Fizika - (Bg)
15.00 TV V ŠOLI, ponovitev - (Zg)
16.00 ŠOLSKA TV: Sodobno naselje, Dobro videti in biti dobro viden
17.25 POROČILA
17.30 REKA SV. LOVRENCA, oddaja iz nanizanke Velike reke - B
18.25 OBZORNIK
18.40 ZGODBE IZ KALEVALE - B
18.50 TEHTNICA ZA TOČNO TEHTANJE - B
Kar navadili smo se že, da nas oddaje z gornjim naslovom vsak

teden opozorijo na katero izmed naših vsakodnevni navad oz. razvad. Televizijska tehnika z nezmožljivo natančnostjo odtehtava resnico od laži, pravičnosti od krivice, zlasti pa opozarja na napake, brez katerih bi bil vsakdanjik mnogo bolj človečen.

19.15 RISANKA - B
19.30 TV DNEVNIK

20.00 TELEVIZIJA ZA KONEC TEDNA - B
Druga oddaja bo uvodoma parodirala sodobno zabavno glasbo, skladatelje in izvajalce. Dalje se bomo lahko smejali malce čudno zastavljeni drami, ki z glavno temo, pozabljenosti, smeši t. i. visoko družbo. Posrečen bo tudi navidezni dokumentarec o reji lepotic za razna tekmovalca, sledil pa bo kviz, ki je poln nesmisla. Oddajo bo končal protestni pevec s prostodušno izjavo: „Dolej sem za svojo glasbo trpel jaz, zdaj pa ste na vrsti vi.“
20.35 KANALSKA DOLINA

Dokumentarna oddaja bo prikazala življenje Slovencev v dolini, ki je bila po prvi svetovni vojni podar-

jena Italiji za njen vstop v vojno. Naš življenjski pod Mangartom in Višarjami na oni strani meje se je pred raznarodovanjem boril z materinščino v družini in cerkvi ter slovensko pesmijo, preživljala pa ga je skopa zemlja. Z velikimi težavami so si Slovenci v Ukvah, Zabicah ali Ovcji vasi priborili pravico do materinega jezika v šoli, dandanes pa se sprašujejo, ali bo prostora za njihov jezik tudi v novi italijanski šoli, ki jo gradijo v Ukvah.
22.10 TV DNEVNIK
22.25 J/GOSLAVIJA: JAPONSKA, posnetek hokejske tekme s svetovnega prvenstva skupine B - B
23.35 POROČILA

2

17.15 TV dnevnik - 17.35 TV koledar - 17.45 Razgrete glave - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.35 Zanimivosti narave - 18.45 Peščena ura - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Od glave do pete - 21.15 Jugoslavija: Japonska (prenos hokejske tekme s svetovnega prvenstva skupine B) - 22.40 Ženski spol, moški spol

PONEDELJEK 27. III.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

9.05 TV V ŠOLI: Matematika, Jegulje, Za pesmijo - (Zg)
10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis - (Bg)
11.10 TV V ŠOLI: Za najmlajše - (Sa)
15.05 in 16.00 TV V ŠOLI, ponovitev - (Zg, Sa)
17.05 POROČILA
17.10 ČAROBNA ŽOGA, risanka - B
17.25 SVET, V KATEREM ŽIVIMO - B
17.55 OBZORNIK
18.05 DA BOMO LAŽE ODLOČALI

V drugi iz niza oddaj z gornjim naslovom bomo podrobneje izvedeli, kaj je skupni prihodek, oz. kaj

TOREK, 28. III.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

10.00 TV V ŠOLI: Glasbena vzgoja, Risanka, Prirodoslovje - (Bg)
14.30 TV V ŠOLI, ponovitev - (Zg)
16.05 ŠOLSKA TV: Brazilijska, Kot pravkar utrzan sadež
17.25 POROČILA
17.30 GLASBA PRED KAMERO - B
18.00 OBZORNIK
18.10 MALI SVET
18.45 PO SLEDEH NAPREDKA - B
19.15 RISANKA - B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 DIAGONALE: KAJ JE SAMOUPRAVNI INTERES?

SREDA, 29. III.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

1

8.35 TV V ŠOLI: Dnevnik 10, v Goranovem rjstnem kraju, Od Budve do Zabljaka, Literatura - (Zg)
10.00 TV V ŠOLI: Kocka, kocka, Risanka, Film - (Bg)
17.25 POROČILA
17.30 S. Makarovič: KOSOVIRJA NA LETEČI ŽLICII - B
17.50 POTOVANJE V DEŽELO LUTK - B
18.10 OBZORNIK
18.20 NA SEDMI STEZI

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 24. III.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo (Josip Ribičič). 11.03 Znano in priljubljeno. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. C. Remic): Mehaničnost gozdne proizvodnje. 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Glasbena pravljica. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.45 Naš gost. 18.05 Moment musical. 19.45 Minute z ansambлом Veseli planšarji. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nočno. 23.15 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

SOBOTA, 25. III.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 11.20 Svetovna reportaža. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. T. Brodnik: Dolgost kalivosti semena). 12.40 Veseli domači napevi. 14.05 Gremo v kino. 14.45 S pevko Majdo Sepe. 15.45 S knjižnega trga. 18.05 Pesem nas druži. 18.30 Glasbena abeceda. 19.45 Minute z ansambлом Bojana Adamiča. 20.00 Srečanje (kviz). 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset. 0.05-4.30 Nočni program.

NEDELJA, 26. III.

7.15 Zdravo, tovariši vojaki! 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Še pomnite, tovariši? 10.05 Nedeljski panorami lahke glasbe. 10.30 Humorska tega tedna. 11.00 Pogovor s poslušalci. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kmetijske

se skriva za tem pojmom, s katerim se srečujemo pri uresničevanju zakona o združenem delu. Za najbližji prikaz bodo poskrbeli delavci ajdovske tovarne Minotest.
18.15 STAROGRŠKA MATEMATIKA

V okviru nanizanke Čas in računanje se bomo tokrat seznanili z neprecenljiv deležem, ki ga je k razvoju matematike prispevala starogrška kultura. Videli bomo, kaj so v temelje današnje matematike vgradili misleci Tales, Pitagora, Platon, Evdoks, Evklid, Diofant in drugi, ki se niso ustavljali zgolj pri vnanjih pojavnih oblikah naravnih, torej tudi matematičnih zakonitosti, ampak so iskali in našli tudi vzročne povezave med pojavi. Še najbolj pa preseneča, da so do trajno veljavnih ugotovitev prihajali ob uporabi borbena instrumentarija. To pomeni, da tudi v okviru skromnih tehničnih možnosti ni bilo ovir za človeški um.
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA - B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 SLOVENIJA 1973-1977

Enourna oddaja bo s pomočjo arhivskih posnetkov in sprotnega gradiva prikazala razvoj naše republike v času od 29. seje CK ZKS do izteka mandata zadnje skupščine in izvršnega sveta. Podrobneje bodo prikazane prednostne dejavnosti (energetika, promet, proizvodnja hrane), značilnosti spremenjenih odnosov v gospodarstvu ter uspehi na področju socialne politike in šolstva.
21.05 W. A. Mozart: IDOMENEO, opera - B
23.10 TV DNEVNIK

2

17.15 TV dnevnik - 17.35 TV koledar - 17.45 Zvernice iz Rezijske - 18.00 Dositejeve basni - 18.15 Od Budve do Zabljaka - 18.40 Ali ste vedeli? - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.30 Aktualnosti - 21.00 24 ur - 21.10 Celovečerni film - 22.50 Kronika MES

Pluralizmu samoupravnih interesov je E. Kardelj v svoji znani knjigi, ki predstavlja teoretično predkongresno gradivo, namenil celo poglavje, o tej temi pa so doslej govorili že številni znanstveni in drugi delavci. 20.50 M. Dabrowska: NOČI IN DNEVI, nadaljevanka - B

Roman Noči in dnevi ni le najboljšo delo pisateljice Marije Dabrowske (1892-1965), pač pa velja tudi za osrednji poljski roman med obema vojnoma, saj idejno in slogovno nadaljuje tradicijo velikih del kritičnega realizma. Gre za kroniko življenja v času od poljskega poraza 1863 do prve svetovne vojne, se pravi v letih, ko se je poljsko plemstvo spreminjalo iz graščakov v meščane in izobražence. S pravo epsko širino je prikazana zgodovina dveh rodov izobražencev plemiškega porekla. Osnovno poročilo je v tem, da se časi in ljudje

spreminjajo, življenje pa neizprosno teče dalje. Vsebinsko tega življenja (ljubezen, skrbi, bolečine in celo smrt) je zajela tudi nadaljevanka iz dvanajst delov. Režiral jo je J. Antczak, v glavnih vlogah pa nastopajo J. Baranska, J. Binczycki, B. Ludwizanka, J. Traczykowna, E. Starostecka, J. Kmas in drugi.
21.50 IZ KONCERTNIH DVORAN
22.25 TV DNEVNIK

2

17.15 TV dnevnik - 17.35 TV koledar - 17.45 Pionirski TV studio - 18.15 Knjige in misli - 18.45 Dnevnik 10 - 19.05 Kulturni pregled - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Iz oči v oči - 20.50 Akcije - 20.55 24 ur - 21.15 V znamenju znanosti - 22.00 Zgodbe za lahko noč - 22.25 Kronika MES

PETEK, 24. III.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

9.00 TV V ŠOLI: Ruščina, Od petka do petka, Zagreb - (Zg)
Drugi prispevek bo učencem postregel z nenavadno zgodbo: Na nekem starem štoru so skupaj živeli Črček, žaba, jež in petelin. Nekega dne so se odpravili v svet, da bi poiskali rože, gobe, drevice in jagode. Na travniku so našli na zapuščen avto z različnimi kolesi in...
Nadaljevanje si ogledite sami!
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Carigrad - (Bg)
15.00 TV V ŠOLI, ponovitev - (Zg)

16.45 POROČILA
16.55 PARTIZAN: BOSNA, prenos košarkarske tekme
18.30 GOZDNE ZGODE IN NEZGODE - B
18.45 DEČEK DOMINIK - B
19.15 RISANKA - B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 IZVOLITE, KAR NAPREJ, zabavnoglasbena oddaja
21.05 KAM GRE QUEBEC? - B

Šest milijonov kanadskih Francozov, potomcev Quebecanov, ki so jih pred več kot dvesto leti premagali Britanci, zadnja leta zmeraj bolj glasno zahteva daljnosežne družbenopolitične, gospodarske in še kakšne spremembe. Mnogi menijo, da je zaostritev že dosegla mejo, ki sproža vprašanje: biti ali ne biti Kanada, kakršna je danes? Razsežnosti quebeškega vprašanja bodo v tokratni oddaji Kanadskega mozaika osvetlili quebeški politiki in

znanstveniki. Kaj se bo zgodilo jutri, o tem tudi oni lahko samo ugibajo, kajti spor med kanadskimi Francozi in anglosaksonskimi politiki, ki imajo v rokah večino kapitala, je vse preveč zapleten.
21.50 TV DNEVNIK
22.10 SERPICO - B
22.55 POROČILA

2

17.15 TV dnevnik - 17.35 TV koledar - 17.45 Zlata nit - 18.15 Oramba in zaščita - 18.45 Glasbeni amaterji - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Kulturna oddaja - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Sodobniki: slikar Nikola Graovac - 22.00 M. Ružjak: Kolo okrog Marka (glasbena oddaja) - 22.55 Zabavata vas Rita Moreno in Bruce Rorsythe - 23.45 Kronika festivala dokumentarnega in kratkega filma

SOBOTA, 25. III.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

8.00 POROČILA
8.45 ZGODBE IZ KALEVALE, risana nanizanka - B
9.15 S. Makarovič: KOSOVIRJA NA LETEČI ŽLICII, nadaljevanka - B
9.30 VRTEC NA OBISKU: POMLAD V DOLINI RIBNIKOV - B
9.45 TEHTNICA ZA TOČNO TEHTANJE - B
9.10 PISANI SVET: LETNI ČASI - B
9.45 MEDNARODNA OBZORJA: TERORIZEM
Cetudi gledalci pogosto negodujejo zaradi ponavljanja nekaterih oddaj, bo tokratna ponovitev oddaje o terorizmu povsem primerna, saj navedena z dogodkom, ki je do temeljev pretresel ne le italijansko, ampak vso svetovno demokratično javnost. Teroristična ugrabitev Alda Mora. Oddaja, ki jo je pripravila ljubljanska televizija, govori o ideoloških razsežnostih in družbenem

ozadju terorizma v zahodnoevropskih državah. Te plati podtalne dejavnosti, ki je usmerjena zoper demokracijo, pa najbrž dopuščajo še hujša dejanja, kot je doletelo predsednika italijanske krščanskodemokratske stranke. Na posnetku: ubiti Morov spremljevalec.
11.25 ŠTUDIJ NA UNIVERZI: MATEMATIKA
11.45 POROČILA
15.30 POROČILA
15.35 RADNIČKI: BORAC, prenos nogometne tekme
17.40 OBZORNIK
17.50 KONJČEK GRABAVEČEK, film - B

Eden od temeljev kulturne dediščine vsakega naroda je gotovo ljudsko izročilo in v okviru tega tudi pravljice. Na Slovenskem izide v knjižni obliki precej pravljic iz vsega sveta, pravljice sovjetskih narodov pa so zaradi duhovitosti in ljudske modrosti med najbolj privlačnimi.

Morebiti kdo od gledalcev že pozna pravljico o prismuknjem Ivanušku in njegovem zvestem konjičku Grbavčku, o njunih neverjetnih dogodivščinah pa o neumnem carju in njegovih podložnikih. Toda nič ne bo napak, če si bo pravljico ogledal še v obliki risanke. Posnel jo je režiser Ivan Ivanov-Vane, ki se je z risbo, besedilom in glasbo na ped približal pristnosti ljudskega izročila.
19.00 PAJKOVA MREŽA, oddaja za otroke
19.15 RISANKA - B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 G. Durieux: PAUL GAUGIN, nadaljevanje in konec - B
21.00 TV ŽEHTNIK
21.30 TV DNEVNIK
21.45 625
22.25 JUGOSLAVIJA: ROMUNIJA, posnetek hokejske tekme s svetovnega prvenstva skupine B - B
23.35 POROČILA

2

17.30 Poročila - 17.35 TV koledar - 17.45 Simpozij o priradi, zdravju in lepoti - 18.45 Gledališče v hiši - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Feliton - 20.30 Jugoslavija: Romunijska (prenos hokejske tekme s svetovnega prvenstva skupine B)

NEDELJA, 26. III.

trgovska hiša maximarket Ljubljana

7.55 POROČILA
8.00 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: SREČANJE OKTETOV
77 - B
8.20 625
9.00 M. Kerstner: GRUNTOV-CANI, nanizanka - B
10.00 OTROCI BREZ OTROŠTVA, film
10.55 ŠTAFETA MLADOSTI
12.30 KMETIJSKA ODDAJA
13.30 POROČILA
13.55 TV ŽEHTNIK
14.25 KRUTO MORJE, film
Film z gornjim naslovom je britanski režiser Charles Friend posnel po romanu Nicholasa Monsarrata. Gre za pripoved o konvoju ladij, katerih posadke se ob začetku zadnje vojne na Atlantiku spopadajo z dvema sovražnikoma: Nemci in krutim morjem. V bitki za majhen

otok branijo čast Velike Britanije, pri tem pa ne štedijo s hrabrostjo. Z očitovanjem značajskih potez vojakov in prikazovanjem neizprososti narave je režiserju uspelo narediti film z dokajšnjo epsko širino, poznavalci pa trdijo, da vseeno ni bil kos pripovednemu izročilu romana z enakim naslovom. Glavne vloge igrajo Jack Hawkins, Donald Sinden, John Stratton, Virginia McKenna in drugi.
16.20 POROČILA
16.25 JUGOSLAVIJA: ŠVICA, prenos hokejske tekme s svetovnega prvenstva skupine B (med odmorom ŠPORTNA POROČILA) - B
18.30 OKROGLI SVET
18.45 NASTOPA MIREILLE MATHIEU
19.15 RISANKA - B
19.30 TV DNEVNIK
20.00 D. Marković: VRNITEV

ODPISANIH, nadaljevanje in konec - B
21.05 POMORSKA IMPRESIJA - B

Videli bomo dokumentarni film, ki ga je Rudi Klarič posnel na svoji poti okoli sveta. Gre za prikaz svetovnega in slovenskega pomorstva, utrinke o vsakršnih značilnostih tega področja gospodarstva pa je zabeležil sredi širnih morskih prostranstev in v raznih svetovnih pristaniščih. Sliko smiselno dopolnjuje glasbeni vložki. Čeprav malce pozno, ljubljanska televizija posveča prikazovanje filma svetovnemu dnevu pomorstva (17. marec).
21.25 TV DNEVNIK
21.40 GLASBENA MEDIGRA
21.55 VOJVODINA: HAJDUK, nogometna reportaža
22.25 ŠPORTNI PREGLED
23.15 POROČILA

2

15.35 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Celovečerni film

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

TEDENSKI KOLEDAR
Četrtek, 23. marca – Oton Petek, 24. marca – Gabrijela Sobota, 25. marca – Minka Nedelja, 26. marca – Velika noč
Ponedeljek, 27. marca – Rupert
Torek, 28. marca – Ivanka Sreda, 29. marca – Ciril Četrtek, 30. marca – Branko

LUNINE MENE
24. marca ob 17. in 20 min.: ščip

KINIO

maloglas

SLUŽBO DOBI

ISČEM mlajšo upokojenko za nego in pomoč bolni upokojenki. Stanovanje in hrana v hiši, plačilo po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod „NUJNO“.

TAKOJ ZAPOSLIM KV avtokleparja, tudi brez prakse. Plača po dogovoru, stanovanja ni. Ponudbe na naslov: Janez Kuhar, Mokronog 87, telefon (068) 82-768.

SPREJMEM KV ali PKV slikopleskarja v redno zaposlitev. Branko Simončič, Gradenje 7, 68220 Šmarješke Toplice.

ZAPOSLIVA KV zidarja, PK zidarja in dva NK delavca. Plača dobra. Zidarstvo-fas derstvo Lado-Martin Klavs, Brezovo 7, 68283 Blanca.

ISČEMO pošteno natakarico. Hrana in stanovanje v hiši, osebni dohodek po dogovoru. Gostilna Sinkovec, CKZ 97, Krško.

SLUŽBO ISČE

VZAMEM v varstvo otroka. Naslo v upravi lista (1016/78).

STANOVANJA

ISČEM neopremljeno sobo s kopalnico in možnostjo kuhanja. Poseben vhod. Naslov v upravi lista (951/78).

DEKLE najame opremljeno ali neopremljeno sobo v Novem mestu. Ponudbe na telefon 23-604.

V BLIŽINI Novega mesta nujno potrebujeva sobo s kuhinjo. Plačava za 1 leto vnaprej. Ponudbe pod „APRIL“.

ODDAM opremljeno sobo s posebnim vvhodom in kopalnico dekletu, ki dela izmenično. Naslov v upravi lista (1037/78).

Motorna vozila

PRODAM R 4, letnik 1974, prevoženih 66.000 km. Cena ugodna. Drago Pavlin, Brezovica 2, Šmarješke Toplice.

PRODAM traktor Porsche (38 KM) z jermenco in kosilnico, vse v dobrem stanju. Umetič, Sajevce, Kostanjevica.

SKODO 110 L, letnik 73, ugodno prodam. Jože Gliha, Dol. Toplice 46.

PRODAM fiat 750, letnik 1972, v dobrem stanju. Ogled vsak dan popoldne. Rudi Papež, Potov vrh 54.

PRODAM MOSKVIČA 408, registriranega do 26. 11. 1978. Martina Gričar, Rumanja vas 37, Strazha.

PRODAM zastavo 101, letnik 1973, in enosni traktor maček s prikolic in prikliučki (grablje, freza). Janez Potočar, Vel. Bučna vas 13.

UGODNO prodam tovorni avto MAN 520 v voznom stanju. Mirko Štukelj, Ivana Roba 30, Novo mesto.

PRODAM zastavo 750 v voznom stanju, letnik 1973. Joakin Nad, Zagrebška 6, Novo mesto.

PRODAM skoraj nov moped Tomos 14 TLS. Avtokleparstvo, Mokronog.

POCENI prodam škodo, letnik 71, v voznom stanju. Jablan 24, Mirna peč.

PRODAM skoraj nov osebni avto škoda 110 R coupe. Jože Jurak, Dol. Kamence 2 a, Novo mesto.

PRODAM vinogradniški traktor Nibi (25 KM), z obračalnim plugom in branami. Rozman, Mali vrh, Mirna peč.

BREŠTANICA: 25. – 26. amer. film „Kazen na planini Eiger.“

BREŽICE: 24. – 25. amer. bar. film „Crni ščit Folvorta“ 26. – 27. franc. barvni film „Strah nad mestom“ 28. – 29. amer. barvni film „Reka brez vrnitve“

CRNOMELJ: 23. 3. britanska komedija „Alfie darling“ 26. 3. hongkongski film „Karate v službi Interpol“ 28. 3. ameriški risani film „Paja Patak in pajdaši“

KRSKO: 25. – 26. nemški film „Winettou in Apači“ 29. 3. amer. film „99,5 % mrtev“

MIRNA: 25. 3. „Afriška zveza“ MOKRONOG: 26. – 26. amer. film „Talkist“

NOVO MESTO: 21. – 23. amer. akcijski film „Trije neustrašni“ 24. – 37. amer. pustolovski film „Gusar z Jamajke“

RIBNICA: 25. – 26. ital. barvni film „Polnočne strasti“

TREBNJE: 25. – 26. vojni film „Vrhovi zelene gore“

POCENI prodam Gokart. Telefon 23-529.

PRODAM FIAT special 850, letnik 1971, v dobrem stanju. Cena 25.000,00 din. Rafko Svigelj, Pod goro 9, Krško.

PRODAM

PRODAM malo rabljene grablje Maraton za 4.500,00 din. Karel Cugelj, Vel. Mraševo 4, Podbočje.

UGODNO prodam nove fergusonove pluge. Simo Vrlinič, Bojanci 35, Vinica-Crnomej.

PRODAM dele za škodo 1000 MB. Branislav Letič, Mali Slatnik 16 a, Novo mesto.

PRODAM brejo kravo. Bršlin 1, Novo mesto.

PRODAM belo oblekico, čevlje in torbico za 12 do 13-letno dekletko za birmo. Naslov v upravi lista (1047/78).

VOZNO kravo, brejo 9 mesecev, prodam. Vrhovšek, šutna 30, Podbočje.

PRODAM rovkopac Ferguson, letnik 1970. Ogled pri Mesojedcu, Miršiča vas 1, Šentjernej.

PRODAM obe košnji v Starem bregu pri Brhovem. Jože Gorenc, Brusnice 2.

PRODAM globok otroški voziček. Informacije po telefonu 23-236.

PRODAM 2000 kg sena. Jože Janc, Lešnica 6, Otočec.

PRODAM motorni kosilnici BCS in Rapid 101 v dobrem stanju. Judež, Velika Cikava 10, Novo mesto.

PRODAM dve ovci. Rozman, Goriška vas pri Mirni peči.

PRODAM dobro ohranjeno kosilnico Alpina. Stefan Rozman, Vrhpeč 17, 68216 Mirna peč.

PRODAM BCS kosilnico na petrolej, skoraj novo, zastavo 750 (letnik 1976) in mlatišnico s popolnim čiščenjem. Tone Grivec, Globodol, Mirna peč.

PRODAM 14-colski gumi voz in peresni voz v dobrem stanju. Franc Rohli, Gor. Suhadol 9, Brusnice.

PRODAM obračalnik za BCS in kotel za žganjekuho. Anton Mrak, Vel. Brusnice 46, Brusnice.

PRODAM televizor Diplomat, anteno, stabilizator in diatonično harmoniko. Kastrevc, Vel. Bučna vas 29.

PRODAM malo rabljeno kostonjevo kolje za vinograd. Slapničar, Cegelnica 23, Novo mesto.

ZELO UGODNO (za 1.500,00 din) prodam dve postelji (zakonski), dve nočni omarici, dve posteljni žimnici in tridelno sobno omaro. Ogled možen vsak dan od 10. ure dalje. Olga Černigoj, Sevnica, Prvomajska 5.

PRODAM po ugodni ceni 6 mesecev staro diatonično harmoniko znamke Stahel Avstrija. Ponudbe na naslov: Branko Novak, Črešnjice 38/a, 68263 Cerklje ob Krki.

PRODAM 15-colski nov gumi voz. Franc Žibert, Lukovec, Boštanj.

PRODAM prikolico za prevoz živine. Marjan Lah, Okrog 20, Sentrupert.

PRODAM obračalnik za BCS. Rudi Povše, Dol. Podboršt 8, Mirna peč.

PO ZELO ugodni ceni prodam navadno tritonsko harmoniko. Janez Jereb, Grupa 5, Šentjernej.

PRODAM sadike za živo mejo. Dragomir Pokorny, Drejčeto va pot 11.

UGODNO prodam konjske grablje Sonce 3. Ivan Jereb, Gruča 5, Šentjernej.

PRODAM 500 kg mrve. Jožefa Muhič, Gor. Lakovice 3, Novo mesto.

PRODAM 4 t bukovega oglja. Rudi Nahtigal, Trebelno 32, Mokronog.

KUPIM

KUPIM mali traktor 15-21 KS. Guštin, Križevska vas 10, 68330 Metlika.

KUPIM motor za VW 1200, starejši letnik ali prodam katerejko. France Nemanič, Rakovec 12, Metlika.

KUPIM zaprt obračalnik za konjsko vprego. Anica Jakolič, Vrhje 68, 68258 Kapele.

KUPIM koso in grablje za traktor Ursus, lahko starejše. Navedite ceno. Anton Binc, Griblje 48, Gradac.

KUPIM plinski številnik s plinsko pečico. Naslov v upravi lista (948/78).

POSEST

HIŠO ali zazidljivo parcelo v Novem mestu ali okolici kupim. Ponudbe na Dolenjski list pod „GOTOVINA-PREPIS“.

PRODAM gradbeno parcelo na želez. postaji Mirna peč. Električar v cesti poleg. Naslov v upravi lista (973/78).

PRODAM 27 arov parcele na lepi sončni legi, primerno za vinograd na Zajčjem vrhu. Oglasite se pri Franciju Judežu, Zajčji vrh 9, Stopiče.

NA LEPEM kraju v Artičah blizu Brežic prodam hišo, primerno za vikend, podkleteno, s 60 ari zemlje. Lepa lega za vinograd. Pojasnila dobite pri Mihi Preskarju, Pavlova vas 68 pri Pišecah.

PRODAM novejšo zidnico v Straški gori z nekaj zemljo in trtami. Naslov v upravi lista (999/78).

PRODAM vse njive, gozde in vinograde. Interesenti naj se zglasijo 26. in 27. marca 1978 pri Jožetu Slaku, Šmaver 22, Dobrič.

UGODNO prodam 25 arov njive ob cesti zraven vasi Dol. Skopice. Ana Piltaver, Krška vas 8.

PO UGODNI ceni prodam v bližini železniške postaje Semič parcelo, primerno za vikend. Ogled v soboto, 25. marca, ob 14. uri. Zvone Tkalec, Sadija vas 4 a, Semič.

PRODAM vinograd in parcelo za zidnico (12 a) v Vinjem vrhu pri Beli cerkvi, Janez Gotlib, Luterško selo 5, Otočec.

V TRŠKI GORI na najlepši sončni legi prodam parcelo 60 a z mladim vinogradom na žici in zidnico najboljshmu ponudniku. Električar, voda, dostop z avtomobilom. Naslov v upravi lista ali na telefon (061) 41-458.

MANJŠI VINOGRAD v Belinju nad Bušehom vasjo prodam. Informacije dobite Čatež ob Savi 65.

PRODAM novozgrajeno stanovanjsko hišo v Kostanjevici na Krki, Gorjanska cesta, n. h. Zgrajena je prva plošča, material za gradnjo, elektrika, voda urejena. Naslov v upravi lista (993/78).

PRODAM gozd, 3 km od Črnomlja proti Čudnemu selu ob kamionski cesti, v velikosti 1 ha 24 arov 50 m². Je precej zaraščan in odmerjen po geometru. Informacije dobite pri Janku Muellertju, gostilna Loka, Črnomelj.

PRODAM vinograd z zidnico pri Hmeljniku na sončni legi. Dostop z vsakim vozilom, elektrika in voda v bližini. Naslov v upravi lista (1055/78).

PRODAM parcelo, primerno za gradnjo, v Šentjerneju. Ponudbe pod „UGODNO“.

PRODAM travnik v Maharovcu v velikosti 30 arov. Parcela je zazidljiva. Ivan Ban, Pod Trško goro 10, Novo mesto.

RAZNO

KMEČKI FANT (37) išče dekletko za skupno življenje. Imam veliko mehanizirano kmetijo v Posavju. Diskretnost zadržana. Ponudbe pod „DRUŽINA“.

ISTRUIRAM na domu kemijo za osnovne in srednje šole. Naslov v upravi lista (952/78).

POROČNI PRSTANI! – Želite trajen in lep spomin? Poročne in okrasne prstane ter druge zlate izdelke dobite pri Otmarju Zidarju, Zlatarija, v Gosposki 5, Ljubljana (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

Oddam hišo s 15 sobami (po potrebi s 30 sobami, jedilnico, kuhinjo, parkirnim prostorom) za letni dopust v Bibinjah pri Zadru, oddaljeno 10 m od morja. Božo Kero, Bibinje 60/B pri Zadru.

ZAHVALE

V 90. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in stric

FRANC ROLIH

iz Gor. Suhadola 9

Iskreno se zahvaljujem vaščanom, posebej še najbližjim sorodnikom in znanecem za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala vsem za izrazno sožalja, za podarjene vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Posebej se zahvaljujem za častno spremstvo in ganljive poslovilne besede članom ZB Gabrje, katerega član je bil pokojnik. Hvala župniku za opravljeni obred.

Žalujejo: sinova Franc in Jože ter hčerka Marija z družinami in drugo sorodstvo

V SPOMIN

19. marca je minilo tri leta, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi oče in stari oče

KAREL RIBIČ

upokojenec iz Črešnjic

pri Trebelnem

Vsem, ki se ga spominjate, prizgiate sveče in mu prinašate cvetje, prisrčna hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALE

Ob boleči izgubi našega moža in očeta ter starega očeta

FRANCETA MAKŠETA

iz Mirne peči

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, vaščanom in prijateljem. Posebno se zahvaljujem Amaliji Zajc in Ani Progar za vso požrtvornost ter župniku za opravljeni obred.

Žalujejo: žena Ana, sinova Ludvik in Anton, hčerka Milena z družinami in hčerka Ana

Dne, 12. marca smo za vedno izgubili drago mamo, staro mamo, sestro in teto

JOŽEFO ŠTRAVS

iz Muhaberja

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala sosedom. Zahvaljujem se župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujejo: hčerka Dragica z družino, brat, sestri in drugo sorodstvo

OBVESTILA

DOBRI in ljubljani mami ANICI MATKO iz Gaberja 85 želimo za njen 74. rojstni dan veliko sreče in zdravlja hčerki Reza za možem Tonetom ter Anica, vnukinji Tadeja in Tončka za Bojanom.

DRAGEMU možu in očetu STANKU PUNGERCARJU iz Gruče pri Šentjerneju za njegovo petdeseto pomlad vse najlepše in mnogi srečnih ter zdravih let v nadaljnjem življenju želijo: žena Tončka, sinova Stanko in Tone z družinami, hčerka Milena z družino, sinova Lojze, Jože in hčerka Jožica ter pet vnučkov, ki starega ata toplo poljubljajo.

DOBRI in zlati mami TEREZIIJ RAVBAR z Rateža 42 za 70. rojstni dan iskreno čestitajo in ji želijo še mnogo zdravih in srečnih let ter dobro počutje v novem domu: hčerke Slavica, Elica in Marija ter sinovi Rudi, Janez, Jože in Stane z družinami.

OPOZORILO

PONOVNO opozarjam MARIJO OKLEŠČEN, Verdun 7, Stopiče, da preneha s svojimi klevetami, ter da me za vedno pusti pri miru. V nasprotnem primeru bom priporočila iskati pravice na sodišču. Vera Kralj, Pleberk 6, Stopiče.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, ata in starega ata

IVANA ŠTURMA

iz Gradca

se zahvaljujem vsem, ki so počastili njegov spomin.

Žalujejo: žena, sin in sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Milan Markej, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec Priloge: Peter Simič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 198 dinarjev, polletna naročnina 99 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 400 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (ozustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

UGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 125 din, 1 cm na določeni strani 155 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. – Vsak mali oglas do 10 besed 45 din, vsaka nadaljnja beseda 4 din. – Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 9 od 15. 10. 1977 – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p. p. 33, telefon: (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon: (068) 23-611. Nenaročnih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, prababice, tašče, sestre in tete

ANE FRANČIČ

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom in prijateljem za nesebično pomoč. Posebna hvala delovnim organizacijam: Industriji obutve Novo mesto, Kolodvorski restavraciji Novo mesto, Zdravstvenemu domu Murska Sobota, kolektivu osnovne šole Vodice nad Ljubljano, tovarni „Krka“ in vsem ostalim za podarjene vence in cvetje. Najlepša zahvala pevskega zboru iz Sentjerneja ter obema duhovnikoma za lepo opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste se od pokojne mame poslovili na domu in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Dol. Stara vas, Novo mesto, Martjanci, Vodice pri Lj., Pristavica, Drama

V SPOMIN

Nepričakovano, mnogo mnogo pre-zgodaj naju je zapustil ljubi sin

DRAGO MIRTIC

Sela pri Straži

25. marca bo minilo eno leto, odkar te, ljubi sin Drago, ni. Tvoja mama z bolečino v srcu zdaj trpi. Žalost, bolečina v srcu bo ostala, dokler ne bom jaz kot ti zdaj, v grobu spala. Najlepša hvala vsem, ki mu prinašate cvetje in prižigate svečke.

Prežalostna mama in ata

V SPOMIN

17. marca je minilo tri leta, odkar nas je za vedno zapustil naš nepozabni sin, očka, brat in stric

FRANCI VERDERBER

Mlaka pri Kočevju

Spet bo prišla pomlad, katero si tako ljubil, a tebe ni, Franci. Ne moremo verjeti, da ti je bila kruto pretrgana nit mladega življenja. Vedno si v naših mislih.

Vsem, ki se ga še spominjate, prisrčna hvala.
V žalosti tihe bolečine: mama, ata, hčerka Darja, sestra Nada z družino

ZAHVALA

V ljubljeni domači zemlji počiva naš dobi ata

JOŽE MARJETIČ

iz Štrita pri Bučki

Zahvaljujemo se vsem, ki ste mu darovali cvetje, ga spremili na zadnji poti in nam v teh težkih dneh nesebično stali ob strani in izrekli sožalje. Prisrčna hvala zdravnikom in osebju kirurškega oddelka splošne bolnice v Novem mestu za neumorno in vztrajno pomoč ter lajšanje trpljenja. Topla zahvala sotovaršem iz gasilskega društva in predstavnikom krajevne skupnosti Bučka za tolažilne besede in organizacijo pogreba, župniku Vidicu za opravljeni obred, tovarišu Engelsbergerju za poslovljeni govor, pevcem iz Škocjana za ganljive pesmi. Hvala delovnim skupnostima in sodelavcem IMV Novo mesto ter TE Brestanica, vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za iskreno sočustvanje in pomoč.

Vsi njegovi: žena Antonija, otroci Jožko, Jurček z Jožico, Darinka, Zdenka, Vinko in Štefan z družinami, sestra Nežka in brat Lojze z družinama

Štrit, 20. marca 1978

ZAHVALA

Ob dolgi in težki bolezni nas je zapustil naš dragi mož, oče in stric

PETER FRICE

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom ter znancem za izrečeno sožalje, cvetje in vence, ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala organizaciji ZB in njenim članom, ki so organizirali pogreb in se z ganljivimi besedami poslovili od pokojnika pred hišo žalosti in ob odprtem grobu. Hvala tudi župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: žena Amalija, hčerki Marija in Ema, sin Peter in drugo sorodstvo

V SPOMIN

20. marca je minilo žalostno leto, odkar nas je mnogo prezgodaj za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama in sestra

FANI PETEK

Mrtvice 7 pri Stari cerkvi

Teško se je živjeti v misel, da te ni več med nami. Tih in pust je brez tebe dom, katerega si tako ljubila. Bolečina v naših srcih bo trajna. Hvala vsem, ki obiskujejo tvoj grob, ti prižigajo sveče in prinašajo cvetje.

Žalujoci: mož, hčerka z družino, sin z družino, sin Franc in sestre

ZAHVALA

16. marca nas je v 26. letu starosti za vedno zapustila naša ljuba žena, mamica, sestra in teta

JOŽEFA MIHALIČ

Podhosta 2 a, Dolenjske Toplice

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali in darovali vence, izrekli sožalje in spremili pokojno na zadnjo pot. Hvala tudi članom kolektiva Novoles in GG Straža, godbenikom in duhovniku iz Dol. Toplic. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoci: mož Jože, hčerka Judita, mama, sestre, bratje in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 74. letu starosti je 12. marca nehalo utrpel bolno srce naše ljube mame, žene

FRANČIŠKE ŠMIT

iz Stranj

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in vaščanom za kakršnokoli pomoč. Hvala vsem za podarjene vence, cvetje, vsem, ki ste jo spremili na njeno zadnjo pot. Prisrčna hvala tov. Kočevjarju, Zupancu ter župniku za opravljeni obred in slovo pri odprtem grobu. Še enkrat izrekam prisrčno hvalo vsem, tebi, ljuba mama, naj bo mili dom, kjer boš večno počivala. To so želje sina Francija.

Žalujoci: mož Franc, sinova Justin in Franci z družinama, hčerka Albina, Milka z družinama in družina Štancar ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

11. marca je minilo žalostno leto dni, odkar te, ljuba hčerka, mamica, sestra

MARIJA TANKO

roj. KLUN

med nami ni. Za vedno si nas zapustila, v srcih pa je ostala velika bolečina. Naš dom je brez tebe pust in prazen.

Vsi njeni!

28

jo, vselej vprašajo, kje je zajec, da si izujejo čevlje. Najprej grem iskat zajca, da jih bo čakal tu pri peči. Potlej bom pa dejal na kadunje tobak, da si ga bodo precej lahko nabasali, ne pa šele povpraševali, kje je mehur. Zraven mehurja bom pa položil še škatlico klinčkov in fajfo. Vi pa le povejte, da sem jim jaz vse to pripravil, pa dobro vem, da ne bodo nič hudi name" —

O tej povesti se je jel Andrej na ves glas smejati, postal je tako dobrovoljen, da je kar priskakoval in se vrtel, kakor da pleše. Prav rad je imel sicer tudi Miha in Marijanico, ali v Gregca je bil vendar najbolj zaljubljen, zato mu je dopadla na vso moč ne samo njegova postrežljivost, ampak tudi srboritost. „Se ta teden“, reče ženi, „mora priti Tone, da mu pomeri hlače in janko, moram napraviti tudi jaz njemu kako veselje.“ Mica prikima in pravi šaljivo: „Zdaj se ti moram pa pobahati še jaz. Prišlo je danes več kupcev, pa sem prodala petnajst funtov masla in vsa jajca, ki jih je pre-mogla hiša. Iztržila sem toliko, da imava zdaj zopet petdeset goldinarčkov skupaj. Če boš hotel, jih poneseš v nedeljo na pošto, da pojdejo v Ljubljano. Tam nama daje denar več dobička kakor doma.“ Andrej, ki je med tem odjužinal, prime ženo za roko in pravi, pogle-davši proti nebesom: „Vidiš, Micika, kako rad naju Bog ima. Blagoslov svoj nama usiplje, da ga prav vidiva. Dokler sem samoval, si nisem prihranil nič. Ko sva se vzela, me je obhajal na

tihem dostikrat strah, kako bova zdelovala, kadar pridejo otroci. Zdaj pa nama teče vse tako lahko in gladko! Pač je res, kar pravi pre-govor, da otrok in glažev ni nikoli preveč. Bog ne daje nikoli le z eno roko, vselej z obema, z eno pišče, z drugo proso, z eno kravico, z dru-go travico. V Ljubljani nama bodo tekle obrsti zdaj že od dve sto petdesetih goldinarjev in doma sva si prikupila tudi lep travniček in do-bro njivico. Otroci ne bodo trpeli lakote, če bodo pametni. Najina dolžnost pa je, da se za-hvaliva Bogu vsak dan in vsako uro in ga prosi-va za milostivo podporo za naprej.“ O teh be-sedah poklekne vrli delavec, ravno tako njego-va žena; z zbranim duhom sta odmolila dva očenaša; potem dvigne ona košarico, on seki-ro. Molče sloni Mica nekoliko trenutkov mo-žu na prsih, on ji gladi belo lice in svetle črne lase, podasta si za slovo roke, on jame sekati deblo, ona pa koraka počasno proti domu, ali gotovo se je več kot desetkrat še obrnila, da vidi in pozdravi še enkrat svojega Andrejčka.

Ne morem dopovedati, kako globoko me je ganil ta prizor, ki sem ga gledal cel čas od bli-zu. Da se misliti, kako veselo je delal po ta-kem preljubem shodu srečni Andrej in kako še veselje se je napotil zvečer proti domu. Ko sem pripovedal pozneje o tej ljubezni nekate-rim omikanim ljudem obojega spola, so se smejali in norčevali. Ta Andrej in ta Mica mo-rata biti pravi prismodi; pametni kmetje se ta-ko ne ljubkajo, se tako ljubiti niti nečejo niti

ne znajo. Kmet ima rad mastne štruklje, ne pa baba, in kmetica mara za pisano kiklo, ne pa za dedca. To mi je bil nov dokaz, kako malo pravih pojmov ima gospoda o dobrodušnosti slovenskih kmetov. Škoda in žalost je le to, da se taki vseskozi blaženi zakoni ne nahajajo preveč pogostoma, posebno ne po mestih, mestnih okolicah, v obližju fabrik in toplic in ob velikih cestah. V zatišju oddaljenih dobrav, po samotnih dolinah in lokah tihih dolenjskih rek in potokov, v malih gorskih vasicah, v osamljenih lesenih kolibicah pa se je ohranilo hvala Bogu, še dosti prisrčnega in nedolžnega družinskega življenja.

Ali za veliko zakonov bi bolje bilo, da se ne bi bili nikdar sklenili. Glavni vzrok tej nesreči je kakor povsod pomanjkanje ljubezni, izvira-joče iz različnosti lastnosti in značaja. Veči-del se mora priznati, da je kriv več mož nego žena. Večina kmečkih zakonov pa je taka, da se ne morejo zvati srečni, pa tudi ne nesrečni. Če ne pritiska revščina ali bolezen, teko dnevi možem in ženam brez posebne radosti in za-dovoljnosti, pa tudi brez moreče otožnosti in obupnosti.

KONEC

Izkušnje delegata Franceta

„Danes se delavec veliko bolje počuti, kot se je včasih, saj ve, da sam odloča o vsem, kar ustvari; da bo več imel, če bo več naredil, in da je torej sam svoje sreče kovač.“ nam je povedal najstarejši delegat zbora KS občine Ribnica 72-letni France Merhar iz Prigorice. Te svoje besede je podprl s svojimi bogatimi življenjskimi izkušnjami.

France se je šel 1922 v Ljubljano učiti za peka. Potem je delal na Štajerskem, v Trzinu pa spet v Mariboru, dokler se ni 1961 vrnil v rodno Prigorico, kjer je bil tajnik SZDL in KS, odbornik občinske skupščine, delegat, danes pa je spet delegat zbora KS in predsednik ribniškega društva upokojencev.

Čeprav je bil obrtnik, pravi: „Nacionalizacija je bila potrebna. Pred vojno je lastnik podjetja odločal o vsem, tudi o tvojem osebnem dohodku, delovnem času, in odpustil te je lahko kadarkoli. Šele nacionalizacija, se pravi družbena lastnina, omogoča, da združeni delavci odločajo o svoji usodi. Ze pred vojno, v stari Jugoslaviji, smo razpravljali, da mora delavec dobiti veljavo in oblast, kar se zdaj vedno bolj uresničuje. Med nami revnimi obrtniki in delavci je bilo takrat namreč le malo razlike.“

O delu KS Dolenja vas meni:

„Dobro delamo. Neki Ljubljčan mi je oni dan dejal, da imamo pri nas vse vasi asfaltirane, pri njih pa še marsikatera ulice ne. Sodelovanje krajanov je potrebno in dobro vodstvo KS je treba imeti, pa gre. Kar sklenemo, tudi uresničimo in tudi vsi zaupajo KS.“

O kulturi:

„Človek mora biti vedno bolj razgledan, če hoče samoupravljati, misliti s svojo glavo in tako prispevati k najboljšim rešitvam. Odkar imamo v Dolenji vasi novo dvorano, je veliko kulturnih prireditev in vse so dobro obiskane.“

Na vprašanje, kako se počutijo upokojenci v naši družbi in kako cenimo minulo delo, pa je povedal:

„Po vojni smo veliko delali brezplačno. Tudi stavbo našega Hrasta oziroma Inlesa v Prigorici smo zgradili z dobičkom, posojilom in svojim delom. Inles nas, upokojence, vsako leto povabi na srečanje. Za novo leto nas obdario. Tudi odpadke lesa dobimo za kurjavo brezplačno. Zelo smo zadovoljni, ker mladi upoštevajo nas in naše izkušnje, se pravi da cenijo naše minulo delo.“

J. PRIMC

TEDEN, KI TRAJA NAZAJ – Vsaka čast Šentjernejčanom, prijetno in brez zapletov so priredili letošnjo cvičkarijo. Za vse večne čase pa bo v fotografskih kronikah ostalo zabeleženo, da je to edini teden cvička, ki je trajal nazaj in je torej odšteval čas. Po transparentu sodeč je bil od 17. do 9. marca 1978. Očitno je imela enica, ki bi morala stati pred devetko, vnaprej mačka in je ostala doma. (Foto: Marko Klinc)

CVIČEK JE HMELJNIKOV – Najvišjo oceno, potemtaka tudi najboljši cviček ima letos PU-TOZD Hmeljnik Novo mesto. Diplomirano je Alfonzu Čučniku, direktorju TOZD Hmeljnik, izročil in Jože Frelj, predsednik društva vinogradnikov. Prejeli so jih Stane Lorenci in Jože Sever iz Trebnjega, Stane Okleščen iz Novoga mesta, Janko Zalokar z Vrha ter Janez Grgovič iz G. stare vasi pri Šentjerneju in Vojko Kutnar iz Sentruperta. (Foto: J. Pavlin)

Še malo, pa bi cvička zmanjkalo

Letošnja cvičkarija je bila v Šentjerneju – Skodilo ni niti Novomeščanom – V nedeljo 7000 litrov – Menda tudi medrepubliški pomen – Nadaljevanje v Trebnjem?

Očividci trdijo, da je gostom zadnjega, nedeljskega dne „Tedna dolenskega cvička“ uspelo zlit vase ali mimo ust kar 7000 litrov te dragocene tekočine. Poznavalci se boje, da je ves lanski cviček že popit, pridelovalci jih tolažijo, da na mizo še niso položili vseh bokalov. Popolnoma resen in trezen Šentjernejčan, ki ga včasih upoštevajo celo v Ljubljani, je izjavil, da je šentjernejska cvičkarija dogodek medrepubliškega pomena. V uradnem biltenu je celo pisalo, da vsak ljubitelj „to vino dobro pozna, po njem se dobro počuti in čeprav cviček postaja razmeroma draga pijača, pravemu ljubitelju ni žal sredstev za to pijačo“.

Sredstev res nikomur ni bilo žal, čeprav se je začelo popolnoma nedolžno. Zaradi popravila starega mostu čez Krko v Novem mestu, ki menda ne bi vzdržal silnega navala pivcev, so letošnje peto po vrsti dolensko pitje preselili v Šentjernej. Šentjernejčani s svojim galskim (petelinjim) duhom ne bi bili to, kar so, če ne bi iz „posojene“ cvičkarije napravili cvičkarijo vseh cvičkarjev.

MEDKLUBSKO SREČANJE PSOV

Klub za vzrejo športnih in službenih psov Novo mesto prireja medklubsko srečanje v Novem mestu 26. marca 1978 ob 7. uri na stadionu. Vabimo ljubitelje psov, naj si prireditev ogledajo.

NOVO MESTO: V SREDO NASTOPAJO AVSENIKI

Srečanja z ansambolom bratov Avsenik so vedno prijetna. Zagotovo bo veselo tudi srečanje z njimi v sredo, 29. marca, v novomeški športni dvorani. Za prijetno vzdušje bodo poskrbeli Slavko Avsenik, Franc Košir, Albin Rudan, Jožica Svete, Alfi Nipič in vsi drugi iz priznanega slovenskega ansambla, ki je igral že na vseh kontinentih. Vstopnice prodajajo v Kompas in Športni dvorani.

Malo jim moraš dati tudi prav, med Novim mestom in Kostanjevico so šentjernejčani res najbolj nadarjeni za vse vrste prireditev.

Dogajalo se je v novih delovnih prostorih tovarne Iskre v Šentjerneju. Pred glavnim, tretjim dejanjem se je vil skozi šentjernejsko mesto silen spreved. Šentjernejski očaki so s solznimi očmi opazovali lipicanca, ki se je dal jezdit na čelu spreveda. Iz šup in garaž so privlekli prav vse traktorje, občinstva je bilo desno in levo prav veliko, Šentjernej in bližnja okolica (Novo mesto) nista zatajila samega sebe. Dolenjski ljudje so namreč navajeni v trumah skupaj hoditi – pa magari na volitve.

Prvi gostje so se v „novih delovnih prostorih tovarne Iskre“ oglasili že v petek ob treh popoldne. Tistih nekaj vseh iz sodov natakarnem ni bilo prav težko izbiti, prav udomačeno so te prve lastovke pričakale ostale udeležence „dogodka medrepubliškega pomena“, ki so se nekaj zamudili pred vrati. Gledali so podeljevanje medalj in papirkov tistim, ki imajo najboljši cviček. Prvič je imel pri tem nekaj besede tudi družbeni sektor, prvonagrajeno Hmeljnikovo vino je dokaz, da bo mogoče cviček v naslednjih stoletjih pridelati tudi v industrijskih količinah. Prvi poskusi so (zlasti okoli polnoči) več kot presenetljivi.

Da ne bo zamere. Nezadovoljnih na šentjernejskem tednu dolenskega cvička ni bilo. Glede na količino vina, ki je bilo popito v proizvodni dvorani, ni težko napovedati, da je dolensko ljudstvo zavzeto pripravljeno v prihodnosti storiti nekaj novih delovnih naporov. Med sprejemanjem od mize do mize je bilo namreč slišati nekaj prav človeških dvogovorov.

Politična miza: „Če bi bil jaz predsednik občine, bi iz svojih prihrankov kupil en ali dva semafora. Če je semafor predlagal, bi razpisal družinski samoprivek“.

Šentjernejska miza: „Samo most jim crkne, pa si že ne morejo več pomagati. Kot da so cviček izumili Novomeščani“.

Miza letne družinske prometne milice: „Danes ne smemo nobenega ustaviti“.

Novomeško omizje: „Ze od nekdanj smo trdili, da je Šentjernej s Kostanjevico ustvarjalno predmestje Novega mesta“.

Kostanjeviška miza: „Končno pa menim, da bo eden od prihodnjih tednov dolenskega cvička primerno dopolnilo slovesnostim ob otvoritvi začetka delovanja krške jedrske elektrarne.“

In tako naprej. Najprej bo 1979 menda v trebanjski občini, kjer pospešeno načrtujejo naslednji teden dolenskega cvička. Na koncu pa je treba napisati, da je to edini teden na svetu, ki v splošno zadovoljstvo traja samo tri dni.

MARJAN BAUER

NOVOMEŠČANI PREMAGALI TRBOVELJČANE

V enajsti radijski oddaji „Spoznavajmo svet in domovino“ sta se zadnjo soboto v Trbovljah pomerili domača in ekipa OK ZSMS Novo mesto, ki so jo sestavljali Boris Dular, Rafko Križman, Bojan Mikec in Milan Obradinovič. Novomeščani so z navijači prispeli v Trbovlje že dopoldne in si tamkaj ogledali muzej in druge znamenitosti. Med prenosom oddaje je bila dvorana delavskega doma polna, zmagali pa so Novomeščani z rezultatom 7 : 6 in se tako uvrstili v polfinale, v katerem se bodo čez mesec dni pomerili doma z zmagovalcem srečanja Šmarje pri Jelšah: Gaber.

MILENA LENART

VELIKO ZAČUDENJE V HITROTKALU

Bil je delovni dan, toda praznik. Zrak je bil poln veselosti, ljudje so si stiskali roke, si čestitali že pri vratarju, hiteč za stroje in v pisarne.

V pisarni številka 24 so pili kavo s smetano, si pripovedovali vice in gledali skozi okno sonce, ki je skušalo uničiti zadnje krpice snega.

V sobi številka 52 se je zbral ves finančno-računovodski sektor, da bi pospravil pecivo, ki ga je nekdo kupil v slaščičarni za osladičev praznika. Malo je manjkalo, pa bi pričeli uslužbenci peti, toda nekdo se je le spomnil, da je delovni dan in da bi pesem le preveč izzivalno plavala prek dvorišča k proizvodnim halam.

Zaposlenim v tehničnem sektorju je uspelo prethotapati

mimo vratarja nekaj steklenic vina, ki so ga prazniki v sobi številka 83.

Zaposleni v splošnem kadrovskem sektorju so vse dopoldne telefonirali drugim delovnim organizacijam, jim čestitali za praznik in sploh so se imenitno zabavali s telefonisti na centralah.

Zenske in moški v prodaji so se zaprti v kolekcijso sobo, kamor so jim prinesli iz kuhinje pohane piščance, francosko solato, kruh in vložene kumarice, v steklenicah pa sok in mineralno vodo. Iz nabavnega oddelka je bilo slišati glasbo.

Direktor vseh direktorjev je pričel iskati okrog poldneva komercialnega direktorja, ker je pozabil, da mu je le-ta povedal, da mora nujno odpotovati na Poljsko

zaradi reklamiranih zelenih nogavic. Torej komercialnega direktorja ni našel v njegovi pisarni, zato je odprl vrata kolekcijso sobe, od koder je prihajal razigran praznični smeh: ob pogledu na razpoložene ljudi in obloženo mizo mu je zmanjkalo sapa, da je lahko rekel samo:

„Lahko bi se prijeli kakšnega dela, se vam ne zdi?“

Potegnil je vrata za seboj. Še preden se je kljuka ohladila od njegove tople roke, je rekla referentka za rdeče nogavice:

„Je pa res posečen ta naš direktor vseh direktorjev. In zakaj naj bi po njegovem delali prav na praznični dan, če že druge dneve ne?“

TONI GAŠPERIČ

HREN – VELIKAN – Anica Avguštin iz Novega mesta je za dan žena prejela nenavaden „šopek“, ki je težko in hudo darilo. Avguštinova je namreč dobila velikanski hren, dolg 45 centimetrov, težak 3,20 kilograma, z 2. vršički. Na vrhu so mu namerili 75 centimetrov debeline, pri dnu pa 18. (Foto: S. Avguštin)

KAMERA ODKRIVA

Takšno smetišče v središču Novega mesta ni nikomur y čast, še najmanj pa Solskega centru za gostinstvo, ki v prehodu s Ceste komandanta Staneta do tržnice odlaga na odprtem dvorišču zapuščene hiše vse, od neuporabne embalaže do ostankev hrane. Ker je Šolski center vzgojna ustanova, lahko v bližnji prihodnosti pričakujemo takšno smetišča tudi drugod po naših visoko razvitih turističnih in gostinskih centrih. (Foto: Marko Klinc)

Pred 120 milijoni gledalcev

Novo mesto bo s svojo ekipo nastopilo avgusta v Švici na mednarodnih igrah brez meja – Na stop pred televizijskimi kamerami

Jugoslavija se je letos vključila v mednarodni zabavni program, ki ga pripravljajo televizije sedmih držav, članic Evrovizije: Vel. Britanije, Francije, Belgije, Italije, Švice, ZR Nemčije. Možnost sodelovanja smo dobili, ko je lani Nizozemska izpadla.

Organizatorji te zelo popularne prireditve, ki si jo prek televizijskih zaslonov ogleda 120 milijonov ljudi v Evropi, Ameriki in Kanadi, so med jugoslovanskimi mesti ponudili sodelovanje Kragujevcu, Ohridu, Splitu, Novemu mestu, Mostarju, Kotoru in Zemunu. Slednji bo tudi gostitelj iger v naši državi, medtem ko bodo ekipe vseh drugih mest le odšle tekmovalci drugam.

Ob organiziranju in sodelovanju na teh igrah so pomembna tudi razna druga srečanja med sodelujočimi pripadniki držav, kar vse prispeva k razumevanju in sodelovanju med narodi Evrope. Za Novomeščane je važno tudi to, da bo pred igrami nekajminutni program o življenju in delu našega mesta prav tako posredovala celotna mreža Evrovizije, to pa bo koristno tudi za naše poslovne in turistične načrte v bodoče. Odgovorni na občini menijo, da bo potrebno vsekakor organizirati večje število avtobusov, da bodo v švicarsko mesto Aroso 24 avgusta peljali domače navijače.

R. BAČER

BRODARSKO DRUŠTVO SE ROJEVA

Zanimanje za brodarstvo dejavnost, pod katero razumimo čolnarstvo, brodarstvo, motonavtiko, jahtarstvo in izdelavo čolnov iz železa in cementa, je v novomeški občini vse večje. V želji, da interes dobi organizirano obliko, bo v tork, 28. marca, sejni sobi športne dvorane Novo mesto ustanovni sejanek brodarkega društva. Sodelovanju so vabljeni predvsem mladi in sindikalne organizacije, ki bi lahko brodarstvo koristno uporabili pri svojih rekreacijskih dejavnostih.

TG 605
SERIJA 70

IGOT

NOVO

NOVO

NIZKOPROFILNA GUMA
Z JEKLENIM PASOM

SEST STOTNIJ ZA 'FOLK'

iz Žabje vasi, odlični trio Draga Mlinarca in angleški pevec Wizz Jones. Tako glasbeniki kot glasba, ki so jo igrali, so bili zelo različni in jih je mogoče spraviti skupaj le na pomensko zelo širok imenovalec. To je folk glasba.

„Pri nas ta pojem še nima povsem določene pomena, na zahodu pa pod njim razumejo že kakih 15 let več vrst glasbe, slogov in oblik, za katere pa je značilno, da nastaja iz starih ljudskih virov,“ pravi Drago Vovk, ki je idejni oče festivala in gotovo najbolj zaslužen Novomeščan za to, da je bil prvi festival po zasedbi zadovoljiv. Zanimiva je predvsem njegova zamisel, da v folk glasbo uvede tudi našo slovensko ljudsko glasbo, kakor nastaja sedaj. Predstavljal jo je harmonikar Bogolin, le škoda, da je zaradi nepoštenega odnosa nekaterih obiskovalcev zdrknil v igranje posladkane „Che sera“ in podobnih vž s plesišč.

„Povedati moram, da so izvajalci zelo radi pristali na sodelovanje. Pri nas je premalo takih prirediteljev. V Novem mestu smo ustanovili društvo, v katerem bodo ljubitelji tovrstne glasbe iz vse Slovenije, in upam, da bo dovolj naredilo zanjo. V načrtu imamo že jesenski festival folk glasbe,“ pripoveduje Vovk.

Festival je minil, pripravljala se drugi, življenje teče dalje. Daleč so časi, ko so se ljudem ježili lasje ob misli, da bo šeststo mladih v mraku poslušalo dolgočasne pevce, daleč je nezaupanje in sumničenje v huliganstvo na takih prireditvah. Festival je minil v redu, če izvememo nekaj omagancev, razstrošene steklenice piva po tleh pa nezdravo veliko cigaretnih ogorkov. Mladi imajo prireditve, kakršne si žele, in če z njimi odkrivajo tudi svet glasbe, potem nekega dne tudi steklenic piva ne bo po tleh.

„Festival je zaradi glasbe. Glasba je najvažnejša,“ meni Vovk.
Morda bo res tako!

M. MARKELJ

Druga marčevska sobota; okoli 19. ure se je večerni utrip mesta prenesel k športni dvorani Marof. Videti je, kot bi neka nevidna sila pritegnila večji del novomeške mladine na ta konec mesta, hkrati z njo pa še mlade iz okolice in celo iz Ljubljane, Kranja in Trziča, od koder so pripeljali posebni avtobusi. V dvorani je mrak, le improvizirani oder je pod udarci močnih barvastih reflektorjev. Scenarija preprosta, a učinkovita; ozadje prekriva debela vrvnata mreža, pred njo pa je splet mikrofонов na bleščečih stojalih in kačasti zvitki kablov. V polmraku dvorane glasno govorijo, tu in tam je slišati klic, žvižg. Kakih šeststo obiskovalcev je v stalnem gibanju, eni še prihajajo, drugi za hip odhajajo ven, eni posedajo po tribunah, drugi na poredkoma posejanih stoli v parterju, nekaj jih tik pred odrom sedi kar na tleh.

Tisto marčevsko soboto se je ob 19. uri v Novem mestu začel prvi mednarodni festival folk glasbe, prvi te vrste v Sloveniji in pod tem nazivom verjetno tudi v Jugoslaviji.

Občinstvo nikakor ni festivalsko v pomenu, ki smo ga vajeni v naši deželi, za katero nabrušeni jeziki pravijo, da je zelo festivalska. Nikakršne zapetosti, večernih toalet, izbranih gostov. Namesto večernih oblek prevladuje jeans, sproščenost, svobodno premikanje, govorjenje, obnašanje... Morda je prav zato glasba toliko bolj glasna, ojačana. V mladi, nemirni množici se lahko le tako uveljavi. Človek nehote pomisli, da je glasba pri vsem

tem postranska zadeva, da je le kulisa, ki jo mladi potrebujejo za druženje. Drugače si težko razložimo vse početje, ki k zbranemu poslušanju ne more prav nič pripomoči. A vendar je veliko obrazov zamaknjenih v obsijani oder.

Naj bo že kakor koli, obiskovalci se ne dajo dosti motiti; ta se mirno zlekne po tleh in podloži pod glavo zvesto spalno vrečo, s katero je verjetno prepotoval že lep kos sveta, oni mirno prižiga cigareto, čeprav je na začetku prireditve slišal, kako ne bo nihče kadil (zdaj pa vsi!), tretji spet krepko potegne dolg požirek iz

steklenice piva, katerega uradno tudi ni bilo dovoljeno piti v dvorani, četrti se s svojo skupinico lačno zagrizel v narezane koščke sira, petemu polmrak siska v objem izbranko — ojačevalci pa delajo s polno paro, včasih res tudi zacvilijo ali onemijo (dva smrkvavca, ki bi morala že davno biti v postelji, sta se za odrom zapletla v kable), v glavnem pa delujejo in bruhajo boljše in slabšo glasbo v dvorano. Skoraj celih pet ur.

Na odru so se po polnoči, ko se je festival končal, zvrstili: Andrej Trobentar, slovenska skupina Sedmina iz Trziča, dubrovniški pevec Ibrica Jusić, samouki harmonikar Franc Bogolin

DOBER DAN, DOLENJCI

MARJAN REMIC

Nenadoma se mu nekoliko japonsko stisnjeni pogled razži. Oči so modre in vedre in v celotni pojavi Marjana Remica je nekaj otroško pogumnega. Nekakšen nedoumljen in nedogran proces spreminjajočih se odnosov in prisotnost

iskrivega duha, ki je kakor ustvarjen za dinamično in improvizirano komunikacijo.

Marjan Remic, odgovorni urednik Nedeljskega dnevnika, je takšna vitalna, samorasla osebnost v neprestanem gibanju. V naporu, da

bi obvladal in speljal vse niti odgovornega dela v smiselno akcijsko celoto, ki se imenuje ustvarjanje časnika.

„Vedno sem si želel, da bi delal tisto, kar me v resnici veseli, neglede na plačilo. Željan sem bil spoznati življenje. In kaj je bolj normalno in smiselno za dosego tega cilja, kot je novinarstvo? Spremembe in nenehni boj za odpravo drobnih krivic, ki se dogajajo ljudem iz dneva v dan. Novinarstvo je ljubezen, in če bi se še enkrat rodil, bi si izbral prav ta poklic.“

Remic je realist in dober poznavalec človeške duševnosti. To so prirojene lastnosti, kakor je prirojeno tudi dejstvo, da se je rodil pred šestinštiridesetimi leti v Mirni peči na Dolenjskem, v starodavni vasi, ki spominja na trg. In čeprav je bila mama učiteljica in oče trgovec, je Marjan živel in dihal kakor vsi vaški pobje: lazil za ptiči, pasel živino in pomagal pri kmečkih delih (doma so imeli tudi malo kmetijo). To je bilo srečno otroštvo, ki ga je nenadoma grobo pretrgala vojna.

„Bilo mi je dvanajst let, ko sem 1944 z očetom, ki je bil Maistrov borec in aktivni partizan, odšel v gozdove. Pozneje se je naša partizanska družina ponovno sešla v osvobojeni Beli krajini. Postal sem član mladine in dijak partizanske gimnazije v Črnomlju.“

Toda kri, iznakažena trupla, mrtvi prijatelj, ki so ga Nemci komaj trinajstletnega obesili pred domačo hišo, so moje otroštvo in moj rojstni kraj spremenili v temo. Potrebno je bilo več kakor petindvajset let, da sem se znova vrnil — tokrat kot povratnik, da oživim mrtvo domačijo. Med vojno je bila v naši hiši nemška postojanka. Vse je bilo izropano. Ostal je samo kavč brez nog, ki so ga Nemci in beli uporabljali v bunkerju na Gradišču (Sv. Ana).“

Remic je maturiral na IV. državni gimnaziji v Ljubljani in se posvetil študiju slavistike in angleščine. Med tem časom pa je študiral še glasbo in bil aktiven glasbenik ter športnik. S košarkarskim klubom Ljubljana, ki je bil takrat v zvezni ligi, je prepotoval dobršen del sveta. Bil je brigadir na progi Brčko — Banovići in Šamac — Sarajevo. Kot študent je prepotoval Evropo in si služil kruh kot delavec v rudnikih v Porurju, v Essnu. V Angliji je pobiral krompir, se učil jezika in praktičnega življenja.

„Delo me je vedno reševalo. Nobenega poštenega dela ne podcenjujem in mislim, da je

za mladega človeka zelo pomembno tudi fizično delo. Telesno delo in šport krepijo voljo do življenja.“

Remic se loti vsega in vse mu gre od rok, kakor da je že od nekdaj pri stvari. To je posebna sposobnost in posebna sreča. Toda največ mu pomeni novinarstvo:

„Čeprav je v tem poklicu tudi veliko grenkobe, saj je znano, da je povprečna življenjska doba novinarjev le 42 let, se vse slabo nekam porazgubi. Novinar mora biti oborožen z znanjem in mora znati krmariti med nevarnimi čerami. Časopis res ni vsemogočen, lahko pa veliko pripomore pri odkrivanju resnice. Tako se je zgodilo, da sem kot novinar pomagal že mnogim ljudem. Če se zavzemaš za pošteno stvar, brez špekulacij, tvoje delo ne more in ne sme ostati brez odmeva.“

V rubriki „Zamejski pogovori“ v Nedeljskem dnevniku je Remic odprl tribuno demokratičnih dialogov z zamejskimi Slovenci. Ti pogovori so jedka in drzna podoba časa in političnih razmer, v katerih živijo naši bratje.

Remic pravi: „Ti ljudje živijo že stoletja pod tujci. Izpostavljeni so terorju in vsem mogočim psihičnim pritiskom. Zame pomeni zamejski Slovenec biti izpostavljen, živeti v nenehni strahu za lastno existenco. Mi tukaj v miru in ugodju težko razumemo njihov boj za nacionalno osvoboditev. Toda ta boj je pošten in čist. Takih pravih bojevnikov nam ne bo potrebno nikoli prešteti. Še posebno je razveseljivo dejstvo, da je med zavednimi Slovenci vse več mladih, ki cenijo svoj materin jezik, pa ne zaradi kvazi revolucionarnosti, kakor mislijo nekateri.“

Remic ima poleg svojega novinarskega poklica in družine še eno veliko ljubezen. Če bi jo radi spoznali, potem morate z njim na Dolenjsko, v Mirno peč ali pa na jago v golobinjske gozdove. Tam okrog je polno lisic in Marjana Remica preganjajo tudi med spanjem. Ko pa jo ima na muhi tisto preklemsko rjavko, je že kaj narobe, da mu pobegne. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da vsaka le nima te sreče. Lovska družina v Mirni peči mu pomeni novo vez in nova prijateljstva, ki jih je čas za toliko let zabrisal.

„Ko pridem domov, komajda še koga poznam. Pogovarjam se s starim Stembergerjem, sosedom, ki je živa zgodovina tega kraja in mož z izrednim spominom. Boli me, da je Mirna peč še zmerom premalo razvit kraj. Nobena rešitev ne pride sama od sebe.“

LADISLAV LESAR

VOJAŠKI KOTIČEK

KDO JE VOJNI UJETNIK

Vojni ujetniki so osebe ustreznih kategorij, ki jih med oboroženim spopadom ujame nasprotnik in jih zapre ali internira. V praskupnosti niso poznali vojnih ujetnikov. Zajete nasprotnikove vojake so ubijali ali pa jih sprejeli v svoje pleme kot enakopravne člane. Kasneje so vojne ujetnike spreminjali v sužnje. Zelo kruto so ravnali z ujetimi vojščaki v fevdalizmu. Vojne ujetnike so začeli odkupovati šele proti koncu srednjega veka, v navado so prišle tudi zamenjave. Bili pa so tudi primeri, ko so ujetnike puščali na zagotovilo, da se ne bodo več borili.

Sedanja stališča o ravnanju z vojnimi ujetniki so se rodila v 18. stoletju s francosko revolucijo in njenimi idejami o enakosti, bratstvu in človekovih pravicah. Leta 1899 je bila sprejeta haaška konvencija, njene določbe pa so v prvi svetovni vojni hudo kršili. Leta 1929 so v Ženevi sprejeli novo konvencijo, ki pomeni v humanizaciji postopkov z vojnimi ujetniki korak naprej. To konvencijo so najbolj kršile Nemčija, Italija in Japonska. Hitler je že 1941 izdal ukaz, da je treba vsakega ujetega komisarja Rdeče armade takoj ustreliti. Okupatorjevi vojaki so ubijali ujete partizane, v koncentracijska taborišča pošiljali tudi civilno prebivalstvo itd.

Na podlagi izkušenj iz druge svetovne vojne je bila 1949 sprejeta tretja ženevska konvencija o ravnanju z vojnimi ujetniki, ki jo je do leta 1973 podpisalo 134 držav. Po tej konvenciji

imajo status vojnega ujetnika ne samo pripadniki oboroženih sil, milice in prostovoljnih enot, ampak tudi ujeti pripadniki odporiškega gibanja (vanj sodijo tudi partizani) v primeru, če imajo starešine, razpoznavni znak, ki ga je moč opaziti na daljavo, če orožje nosijo vidno in če v boju spoštujejo vojne zakone in navade. Med drugim konvencija določa, da oficirjev v ujetništvu ne sme nihče siliti na delo, drugi vojni ujetniki pa ne smejo opravljati poniževalnih in nevarnih del.

VSAK SEDMI PARTIZAN VEZIST

Brez dobro organiziranih zvez si je težko zamisljati uspešno vodenje vojne, še posebno pa ilegalno delo oziroma narodnoosvobodilno gibanje. Ta ugotovitev je bila potrjena tudi med NOB v Sloveniji.

Tako imenovane veziste so imele vse partizanske enote od čete navzgor. Sprva so bili to le kurirji, kasneje pa so posebne enote za zveze sestavljali poleg kurirjev še telefonisti, signalisti

in radiotelegrafisti. Tako je na primer leta 1944 vsaka slovenska divizija NOV in POJ imela poseben bataljon za zveze, ki je običajno štel štiri čete. Tri so bile pri brigadah, četrta pa pri štabu divizije. Proti koncu vojne so imeli v NOV in POS že 155 radijskih postaj, glavni štab sam šest. V začetku januarja 1945 so postaje glavne štaba vzdrževale kar 34 rednih zvez.

Slovensko narodnoosvobodilno gibanje pa se ni odlikovalo samo po dobro organiziranih zvezah v vojaških enotah, temveč tudi po izredno učinkoviti terenski kurirski službi. Prve stalne kurirske postaje so nastale že jeseni 1942, leta 1944 pa je bilo na slovenskem ozemlju (tudi na Koroškem) omrežje s 145 kurirskimi postajami. Na pomembnejših postajah, ki so vzdrževale zvezo vsak dan, je bilo tudi po 20 in več kurirjev.

Če upoštevamo osem bataljonov za zveze v divizijah, korpusih in glavnem štabu NOV in POS ter enote za zveze v diviziji VDV in zalednih enotah pa še telefonsko omrežje na območju 7. in 9. korpusa ter 4. operativne cone in pripadnike terenskih kurirskih postaj, ugotovimo, da se je v zadnjih dveh letih vojne z zvezami ukvarjalo okoli 5800 ljudi. To pa pomeni, da je bil vezist vsak sedmi partizanski borec, vsa NOV in POS so namreč spomladi 1945 šteli okoli 41.000 pripadnikov.

RADIOTELEGRAFSKA ŠOLA IX. KORPUSA NOV IN POJ

I. oddaja za *Radiozveze* 1944 in 1945
(Podobniški del)

IZKAZ

Ime: *Simončič Darko*

roj. 3. aprila 1928 *Rakek*

zadev: *študent*

Je član v Radiotelegrafski šoli IX. Korpusa NOV in POJ naslednji udelež:

Udeležba: *Zelo marljiv*

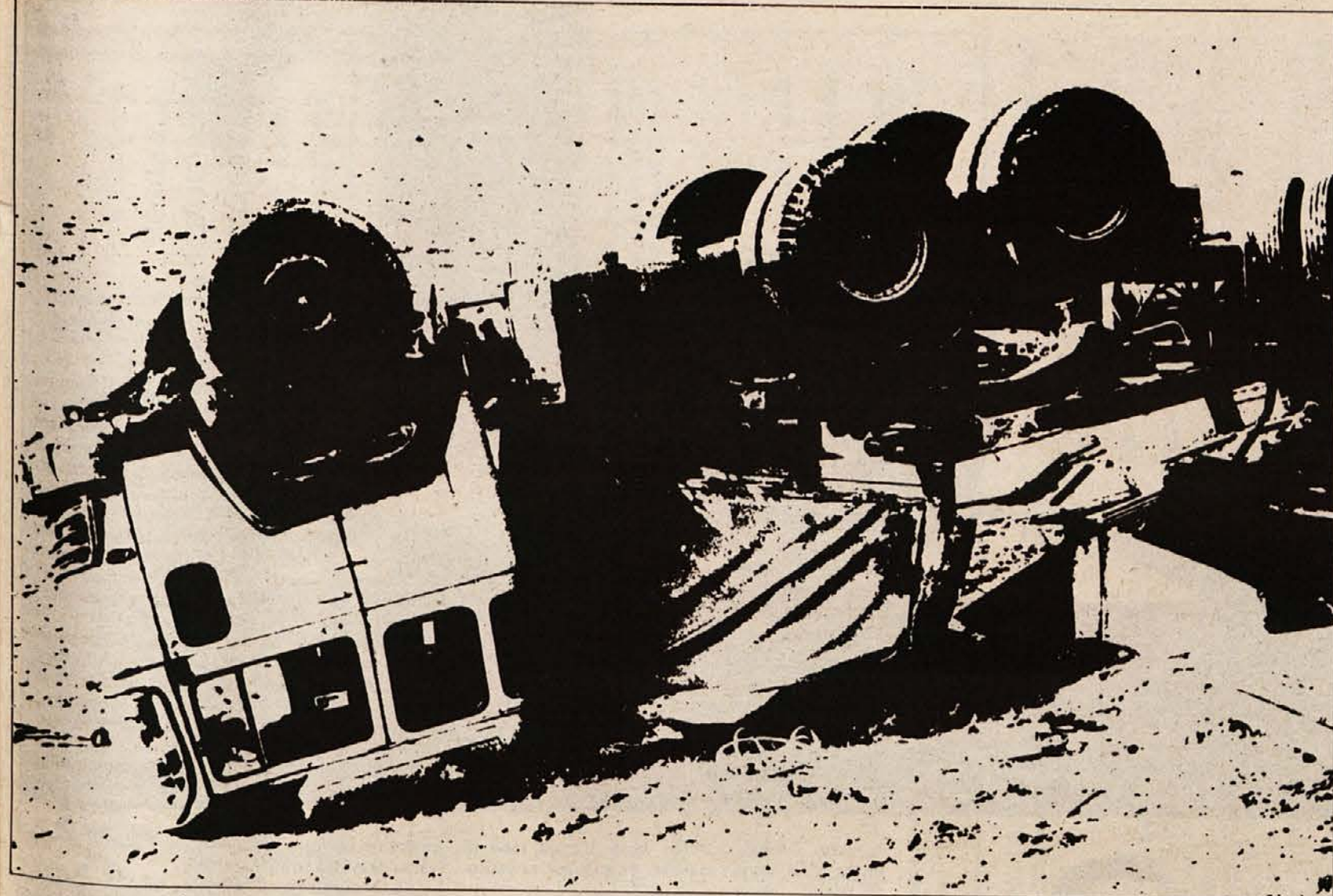
zadev: *Pravdobro*

Na postajo 3. februarja 1945

Prejeto: *Simončič Darko*

Komandant: *Kiki Faj*

Prejeto: *Simončič Darko*

je Turek. Nemočno in teatralno maha z rokami. Miličnikom, ki zapisujejo prijavnico, ponuja zapestno uro, srajco, kaže fotografijo svojih štirih otrok, žene samo da se ga usmilijo, da ne bi plačal kazni. Seve brez uspeha. Njegova igra je očitna.

Drug za drugim potem pripeljeta na parkirišče voznika Antigona transa iz Makedonije in Geofizike iz Zagreba. Oba sta nemalo začudena. Kaže, da govorita resnico. Oba zagotavljata, da ne veta za zaporo, da ju v podjetju o tem niso obvestili, pač pa so jima naložili, da tovor čimprej pripeljeta do cilja. Če je tako, bosta njuni kazni davek neurejenih in slabih razmer v podjetju, še posebej slabih odnosov do voznikov.

Slavko, Ljubo, Martin in Bernard v en glas povedo, da so z vozniki iz drugih republik še posebno velike težave zaradi njihove „nevednosti“. Tovrstne zapore za tovornjake, kot je pri nas, drugje ne poznajo. Vzemimo sosednjo Hrvaško: tam velja prepoved vožnje za tovornjake le v sezonskih mesecih (petki, nedelje, dnevi pred prazniki in po njih) od 15. do 20. ure. Pa še tu prihaja do razlik. Medtem ko v Sloveniji zapora velja ob nekaterih dneh do 22. ure, je na Hrvaškem do 20. Kolone, ki se takrat usujejo iz zagrebške smeri, morajo novomeški miličniki ponovno „spraviti“ na pičivališče. Zakonska zmeda.

Parkirišče na Otočcu se polni, novi „grešniki“ pa še vedno prihajajo. Vozniki osebnih avtomobilov vidno olajšani nadaljujejo pot brez „spremljanja“. Nastopilo je nekajminutno zatišje. S komandirjem novomeške prometne milice Nikom Prišlom izkoristimo za ogled prikoličarja, ki se je dan, dva pred tem zvrnil po karteljevskem klanecu. Zalostna podoba večdesetonskega orjaka. Sledi zadnjih metrov vožnje po cestišču, preden je zgrmel po pobočju, so dobro vidne. Zasplost ali, kot trdi šofer, vožnja nasproti vozečega tovornjaka po levi strani? Končnega odgovora verjetno ne bo. Ostaja le dejstvo, da naši vozniki kaj malo dajo na počitek ali okrepčilo. Tudi pravih okrepčevalnic med potjo ni ali pa so predrage za šoferski žep. To velja tudi za Otočec, Grosuplje. Denar je pač denar. Doma ga potrebujejo žena in otroci. Mnogi vozniki zato spijo kar v tovornjakih, tudi pozimi, le da takrat pustijo motor prižgan, da jih greje. Je takšen počitek dovolj? Je cena tistih nekaj tisočakov, ki jih bo več v družinskem proračunu, enaka življenju ali ogromni materialni škodi?

Ko se vracamo proti Otočcu, je že trda tema. Tudi cesta je prazna. Šoferji na Otočcu so se zbrali v skupino in se pogovarjajo. Tema: osebni dohodki, „krivice“ po podjetjih. Najglasnejši je voznik Antigona transa. Maha s plačilno listo. Ugotavlja, da so ga kot novopečenega voznika oškodovali, saj je njegov osebni dohodek natanko 1.600 din. To je razvidno tudi iz papirja. K temu še doda:

„V našem podjetju je tako, da moramo vozniki vse kazni sami plačevati. Zdi se mi, da tudi tiste, ki jih naložijo odgovorni osebi v podjetju. Če bi tudi v mojem primeru tako, potem bom ostal brez mesečne plače. Kazni so namreč velike...“

Še je nekaj časa glasno razmišljal, sam, kajti ostali so šli k vozilom, bližal se je namreč konec zapore. Ura je 22. Ponovno so na cesti. Z izkušnjo več. Jo bodo obdržali do nedelje, ko jih ponovno čaka zapora? Težko, kajti takrat se jim bo mudilo domov.

BOJAN BUDJA

ZA TOVORNJAKE PREPOVEDANO

Nebogljeno in mrko stojijo po parkiriščih. V petkih od 15. ure do 20. ure, v nedeljo celo dve uri dalj, podobna pa je slika tudi ob dnevih pred prazniki in po njih, le da se vsem tem dnevem v sezonskih mesecih pridruži še sobota. Zapora: od 6. do 20. ure.

Uniformiranim možem Slavku Črničju, Martinu Remihu, Ljubu Rataju, Bernardu Božičju in ostalim novomeškim prometnim miličnikom gredo zasluge, da je otoško parkirišče ob teh

dneh vselej nabito s tovornjaki. Sicer pa je, ne samo na novomeškem delu avtoceste od Biča do Bregane, verjetno edino in najprimernejše za izločevanje tudi štiridesetonskih kolosov. Pa vse le ni tako enostavno, kot se zdi in sliši, že zaradi tovornjakov, šoferjev in odredb ne.

Možje v „strahospoštovanje“, zbujujočih modrih vozilih to najbolj vedo. Potek je in bliža se zapora. Šoferji tovornjakov skušajo izkoristiti še zadnje minute, da se ognejo prisilnemu počiva-

lišču na Otočcu, pedale za plin stiskajo do konca. Le od kje jih je toliko? Vsako tretje, če ne celo vsako drugo vozilo je tovornjak, v koloni jih je tudi po deset, petnajst. Čas zapore je tu. Vsaka dvignjena roka miličnika – nov kolos na parkirišču, nova zgodba. Včasih izmišljena in smešna, mnogokrat pa tudi resna in zaskrbljujoča.

Vozniku, ki se je pol ure predolgo mudil na avtocesti, je takoj, ko je stopil iz vozila, videti, da

KMALU KMEČKA DOMAČIJA - MUZEJ?

V času številnih sprememb visokošolskega študija med drugim večkrat poudarjamo potrebo po vključevanju študentov v konkretne raziskovalne naloge in nujnost povezovanja izobraževalnega procesa s prakso. V ta prizadevanja se je že pred leti vključila tudi pedagoško-znanstvena enota (v nadaljnjem besedilu PZD) za etnologijo filozofske fakultete v Ljubljani. Z uvedbo obvezne prakse za študente vseh štirih letnikov se je pričelo sistematično seznanjanje z delovnimi okolji, nalogami in problemi, s katerimi se bodo bodoči diplomanti srečevali na svojih delovnih mestih v muzejih, inštitutih, zavodih za spomeniško varstvo, arhivih in morda še kje drugje. Zadnji dve leti je zažvela zlasti oblika prakse, ko PZE kot izvajalec s študentskimi ekipami opravlja konkretne raziskave za „naročnike“. Razen tega so študentje PZE za etnologijo tudi sicer vključeni v najrazličnejše raziskovalne naloge Raziskovalne skupnosti Slovenije, in sicer kot sodelavci (npr. Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja, Etnološka monografija o Vitanju, Galjevici ipd.).

Izvajanje konkretnih raziskav je do sedaj najbolj zažvelo prav na območju Dolenjskega in Posavja. Že pred tremi leti so začeli študentje

PZE za etnologijo pod strokovnim vodstvom s terensko raziskovalno nalogo za Dolenjski muzej v Novem mestu. Naloga z naslovom „Kultura in način življenja mlinarjev in žagarjev na Dolenjskem“ je v svoji fazi zbiranja in urejanja gradiva končana. Dokumentirani so bili mlinci in žage na vseh dolenjskih rekah in potokih, Dolenjski muzej v Novem mestu pa je tako edini slovenski muzej, ki ima v svojem etnološkem arhivu najpopolnejšo dokumentacijo o tej pomembni obrtni dejavnosti. Prav mlinci in žage so dolenjski pokrajini dajali specifičen značaj, mlinarji in žagarji pa so s svojim načinom življenja tako v preteklosti kot sedanjosti določena obrtniška, poklicna skupnost, ki z drugimi socialnimi plastmi prebivalstva dopolnjuje raznoliko podobo življenjskega načina Dolenjcev.

V letu 1977 so tri ekipe študentov PZE za etnologijo opravile obsežno in v neki meri tudi pionirsko delo za Posavski muzej v Brežicah. Območje, ki ga s svojo dejavnostjo pokriva Posavski muzej doživlja v zadnjih letih naglo spremembo, kar se seveda najbolj kaže v spremenjenem načinu življenja prebivalcev tega območja. Ker se pozitivne in negativne spremembe osebne ali družinskega standarda

kažejo med drugim tudi na področju bivalne kulture, prihaja prav na tem področju do številnih premikov in novosti. Komunikacijske povezave bolj oddaljenih bizeljskih naselij, dnevna migracija v večja, industrijska središča, uporaba osebnih in javnih prometnih sredstev, tesnejši stiki med ljudmi in izmenjava informacij so samo nekateri elementi dinamike tega spreminjanja. Prav zato so študentske ekipe PZE za etnologijo „prečesale“ teren Posavskega muzeja in poskušale kar se da popolno dokumentirati še ohranjene in specifične primere starejše kmečke arhitekture. Pri tem delu jih ni vodilo „romantično“ iskanje t. im. lepih, starih hiš, ampak strogo strokovno izhodišče: temeljito (na osnovi terenskega gradiva) prezentiranje posameznih stavb in prostorov, v katerih se je v določenih obdobjih odvijalo življenje določenih socialnih, določene, družbenih skupnosti. Prebivalci krajev, kjer so delale študentske ekipe, so z velikim zanimanjem sledili njihovem delu. Vsako izbrano hišo so najprej podrobno fotografirali in narisali njen tloris. Nato je sledilo zbiranje podatkov o načinu življenja v posameznih hišah. Tako so zbrali vse temeljne podatke, ki lahko koristijo raziskovalcu načina bivanja. In ker je bila akcija tudi muzejskega značaja in za

muzejske potrebe, so študentje vedno povprašali tudi po najrazličnejših predmetih notranje opreme in orodju, ki ga hranijo ljudje na podstrešjih ali pa so ga zavrgli. Ti predmeti so tako dobili svoj novi dom v Posavskem muzeju, seveda primerno restavrirani, preparirani in opremljeni z vsemi potrebnimi podatki. Tudi dokumentacija, ki so jo zbrali na terenu, je že primerno urejena v etnološkem arhivu Posavskega muzeja. Urejanje dokumentacije, inventariziranje predmetov in njihovo usladičenje v depozju je včasih še bolj zahtevno delo kot pa samo zbiranje podatkov na terenu. Vsaka etnološka raziskava brez urejene in tučne dokumentacije je nekaj podobnega, kot če bi hišo pričeli graditi pri strehi.

Primeri načina bivanja v preteklosti so prav gotovo tudi del naše kulturne dediščine, ki bi jo morali razen v muzejskih depozjih in razstavnih panojih varovati še na druge načine. Ob tem se odpirajo velike možnosti v sodelovanju s posameznimi krajevnimi skupnostmi, ki bi lahko na svojem terenu poskrbele za ohranitev najbolj tipičnega primera starejše ljudske arhitekture. Tako bi nastal manjši krajevni muzej na prostem. Menda je popolnoma odveč poudarjati prednosti take odločitve. Če samo pomislimo, kakšno korist bi imela taka postojanka za potrebe pouka, šole v naravi ipd., seveda ustrezno opremljena s strokovnimi komentarji in urejena kot domačija v celoti (stanovanjski in gospodarski objekti z vsem inventarjem). Osnovo za take odločitve je dala tudi akcija, ki so jo izvedli študentje PZE za etnologijo. Pregled objektov je narejen; sedaj je potrebno začeti v drugi smeri, z veliko volje in tudi sredstev.

Posavski muzej s svojo akcijo dokazuje, da se je nekoliko drugače lotil vprašanj, povezanih s kulturno dediščino. Dokazal je, da se muzej ne začne in konča za muzejskimi vrati, ampak je njegova dejavnost živo prisotna na celotnem območju, ki ga pokriva. S povezovanjem z univerzo pa je Posavski muzej (in tudi Dolenjski, ki smo ga omenili na začetku) pokazal, kako je treba vzgajati svoj bodoči strokovni naraščaj.

JANEZ BOGATAJ

OD PEŠKE DO JABOLKA

Piše se Prelog, pravijo pa mu Grmski Jože. Dopoldne je uslužbenec v IMV, popoldne sadjar na Adamičevi v Novem mestu. Čeprav je na Dolenjskem že tri debela desetletja, je ostal (vsaj po govorici) zaprisežen Prlek.

„Moji predniki in tudi jaz smo se rodili v Dobrovi pri Ljutomeru,“ pravi sadjar Jože Predlog. „V 200 letih je naši rodovini uspelo povečati posestvo z dveh na štirinajst hektarjev. Se danes je vse v enem kosu, tudi obdelovalna zemlja, ki jo je deset hektarjev. Dediči smo se zmenili, da ne bomo delili. Drobiti zemljo je greh.“

Te besede morda najbolje označijo Grmskega Jožeta, človeka, ki je dosedanji kos življenja, srečal je Abrahama, posvetil sadjarstvu. V Novo mesto je prišel Jože takoj po vojni, ministrstvo za kmetijstvo ga je kot izučenega sadjarja in vinarja dodelilo kmetijski šoli na Grmu. Odtod tudi tisti nadimek Grmski. Jože je ostal zvest

Jože Prelog

Grmu do leta 1969, ko zanj niso več imeli kruha in dela. Ukinili so drevnico in trsnico.

Zaposil se je pri IMV, izredno končal srednjo ekonomsko šolo, sadjarstvo pa mu ni dalo miru. Vzel je popoldansko obrt, kot se temu reče.

„Na pomlad in v jeseni sem eden najbolj iskanih Novomeščanov,“ se pošali Jože. „Vsako leto je več ljudi, ki bi hoteli imeti doma, na svojem vrtu, vsaj jablano ali dve. Pa vrsto hrušk, za otroke češnja, breskev ali marelico. Živimo v mestu in se vsaj simbolično, s svojimi rokami posajeno korenino vračamo zemlji. To je ena vrsta mojih kupcev. Rekel bi jim vrtničkarji. To ni žaljiv izraz. Na drugi strani pa prihajajo k meni ljudje, ki se s sadjem ukvarjajo poklicno, od sadja žive; pridelek sadja je del njihovega dohodka.“

Jože Prelog ima na voljo sadike desetih sort jabolk, osmih sort hrušk, tu so tudi tri sorte

breskev, češnja, domača sliva. Vzgaja rane in pozne sorte, visoke in nizke. Po pravilu: za vsakogar nekaj.

„Neverjetno je, kako zelo si ljudje žele posaditi češnja,“ glasno modruje Jože. „Morda zato, ker jih v njihovi mladosti ni bilo dovolj, ali pa so jih gledali samo čez dobro čuvan sosedov plot. Češnja mi je letos zmanjkalo, čeprav sem prodal samo po eno. Češnja tako bogato zraste, da je več kot ena na eno družino preveč. Naj jedo češnje ljudje in ne škorci.“

Zdaj bo nekdo vprašal, zakaj sadjar Jože Prelog pač ne vzgoji več češnje. Če že za druge ne, je to dobro za njegov žep. Vidite, tu pa se začne zgodba, zakaj ni vsak sadjar.

„Za češnje je težko vzgojiti podlago, na katero cepimo,“ zavzeto pripoveduje Prelog. „Češnja je postala modno drevo pred kratkim. V enem ali dveh letih ne moreš vzgojiti toliko podlag, kot bi že cepljenih češenj hoteli s seboj odnesti kupci. Družbene drevnice ne dajo zasebnikom podlag niti za suho zlato. Prav tako ne družbenim drevnicam. Češnja je konjunktorno drevo.“

Vse to pripovedujem zaradi tega, ker bom na primeru jablane opisal, kako vzgojimo to drevo. Mi, sadjarji. Vzgoja je namreč kasneje nadaljuje. Kupcu damo samo krepkega novorojenčka.“

Takole je povedal Jože Prelog: „Laiki, to je samo bolj obziren izraz za nevedneže, mislijo, da zraste jablana iz malo lepše odvrženega ogrizka. V začetku je res tako. Pečke jabolk (divjih) odstranimo iz tropin, ki so ostale po prešljanju. Iz plodov izločeno seme očistimo, ga posušimo v senčnem in zravnem prostoru in nato do setve shranimo. Mora pozoreti, doživeti razne biokemične spremembe, sicer ne bo skalilo. Te spremembe pa so možne samo v okolju, kjer so

podobne razmere kot v naravi. Takemu shranjevanju pravimo stratificiranje.“

Spomladi pečke posejemo v sejališče. Dobimo bilko, ki se imenuje sejanec. To je tako imenovani divjak, podlaga za cepljenje. Sejanec je zrel za cepljenje po letu rasti, bolj šibki po dveh letih.

Podlago, dobimo jo lahko tudi z različnimi načini vegetativnega razmnoževanja, cepimo po navadi na oko. To počnemo sadjarji od 10. avgusta naprej. V očesu so vse zasnove plemenitega jabolka te ali one sorte. Drugače povedano: s cepljenjem prenašamo del žlahtnega drevesa na divjak ali podlago in tako združimo dve rastlini — podlago, ki je odporna in čvrsta ter primerna za našo zemljo, in žlahtno sorto, ki smo si jo izbrali, da nam bo rodila sad, kakršnega si želimo.

Končni „izdelek“ sadjarja je enoletni ali dveletni okulant, debelece jablane, ki gre v prodajo. Postopek vzreje sem opisal v najbolj grobih črtah, vmes je škropljenje, plevel je treba odstranjevati itd. Sto in sto drobnih, vendar pomembnih opravil.

Pečka torej le ne zraste tako hitro, kot je videti na prvi pogled. In pečka je komaj začeta. Do jablane je še dolga pot. Kakšna bo jablana, je odvisno od lastnika. Od rezanja, od pravilne nega, škropljenja, skratka: od „dobre roke“, kot se reče. „Novorojenčki“ so namreč vsi zdravi in krepki, vsakega sadjarja nadzoruje republiška in občinska inšpekcija. Slabega blaga si ne smemo privoščiti.“

Tako Prelog, ki je vzgojil že blizu 210.000 sadnih dreves. Velika večina jih raste na Dolenjskem, njegovi drugi domovini. Če računamo, da rodi povprečna jablana okoli 25 kg jabolk na leto, ni težko potegniti črto in zmnožiti za koliko tisoč in tisoč ton žlahtnega sadja je posredno zaslužen dolenjski Prlek — Jože Prelog.

Stanko Kramar

IZ KAMNA MLEKO

Ko se pomenkuješ s prijaznimi vaščani iz Gornjih Kamenj pri Novem mestu, kaj radi povedo, da se je Kramarjeve kmetije, tiste, ki leži za plan pod častitljivim Hmeljnikom, že pred desetletjem dotaknil pozdrav iz sodobnejšega

sveta. Stanko, sedmi in najmlajši otrok v Kramarjevi družini, je namreč sklenil, da bo na očetovi kmetiji naredil konec skoraj dvestopetdesetletni tradiciji. Kruh, ki je bil za njegove prednike in ostale Kamenjčane bridka stvar,

prigran iz hribovite, s kamenjem, potom, kletvami, pa tudi ljubeznijo posejane zemlje, bi naj bil zanj in za njegove potomce „lažji“. Prisluzili naj bi ga z načrtno prirajo mleka.

Danes tridesetletni kmet Stanko je takrat vedel, da so mladeniške želje eno, uresničitev načrtov pa povsem nekaj drugega. Zato je bilo veliko težkih dni. Stanka v tistem domačnostnem pogovoru, ko smo sedeli za mizo je skoz okno neusmiljeno tolklo že pomladansko sonce, ni bilo srām priznati, dasiravno sta zraven sedeli tudi ženski, da so bile nekajkrat tudi trmaste fantovske solze, da se je oziral po ustrezni službi v mestu. Vendar sta zmagali sinova vztrajnost in očetova močna želja, da bi na kmetiji, ki jim je nudila razen garanja tudi veliko sončnih dni, ostal „pravi“ potomec — Kramar. Zakaj ostalih šest otrok so pogoltnile šole.

In vse se je uredilo, da je bilo prav. Za Stanka je bilo posej več sonca kot sivih senc, in streljaj od hiše, na sredi domačije, ki stoji na zelo kamnitem svetu pod Kamensko goro, je iz tal pognal — hlev. Zagrabili so vsi: stara Kramarja, Jože, Janez, štiri sestre, vsak po svojih močeh. Tudi sosedje niso stali ob strani. Vendar so se nekateri čudili, starejši možakarji napovedovali slab konec. Ni jim bilo jasno, kaj bo s tako velikim hlevom, ki je povrhu vsega veljal precej denarja in zahteval od Kramarjev veliko moči.

Pa se mladi Stanko, ki je kar raste s hlevom, ni uštel. Veliko podpore je občutil pri vseh, zlasti pri materi Ančki. Iz dneva v dan je dokazoval, da je njihov, za kmetovanje neprimerni svet že dolgo časa klical po usmerjenem delu. In tako danes, ko stopiš na dvorišče njegove, pravzaprav očetove kmetije hitro vidiš, da je dodobra zaznamovana z napredkom in da je za domačije nad prijaznima dolinama Temenice in Radulje edina rešitev usmerjeno in načrtno delo. Najlepši dokaz za to je prav Kramarjeva domačija.

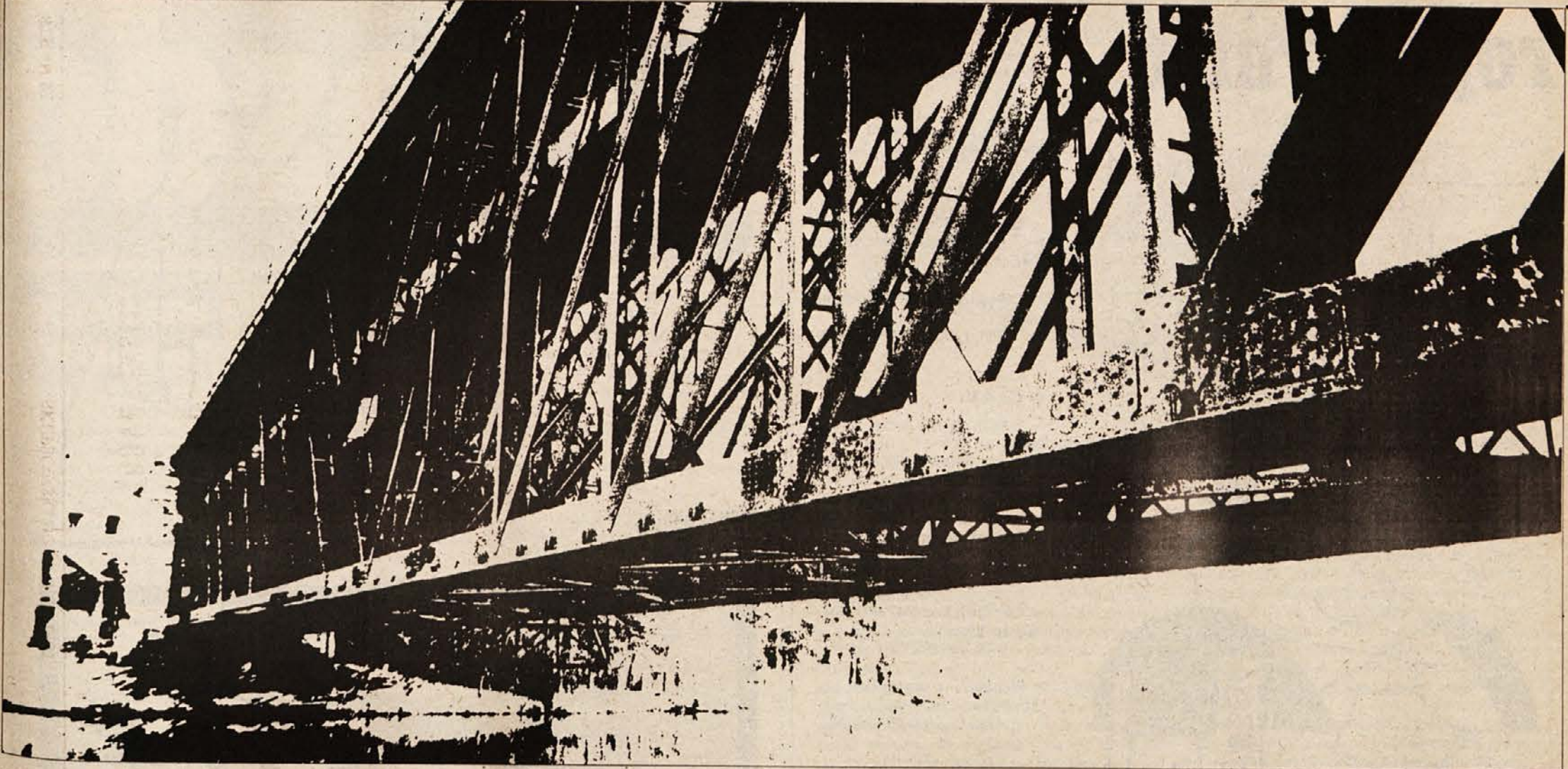
„Kot otrok sem iz dneva v dan lahko gledal,“ je povedal Kramarjev Stanko, „kako se starši mučijo na kamniti zemlji. Zdelo se mi je, da smo vedno vložili več truda, kot nam je potem za delo vrnila zemlja. In sem razmišljal, čemu bi dal

prednost. Takoj sem se odločil za proizvodnjo mleka. V to me je konec koncev prisilil tudi zelo skop svet in spoznanje, da je krava hvaležna žival. Je pametna, lahko se sama pase, ob sodobnih strojih pa je delo z njo skoraj igračkkanje.“

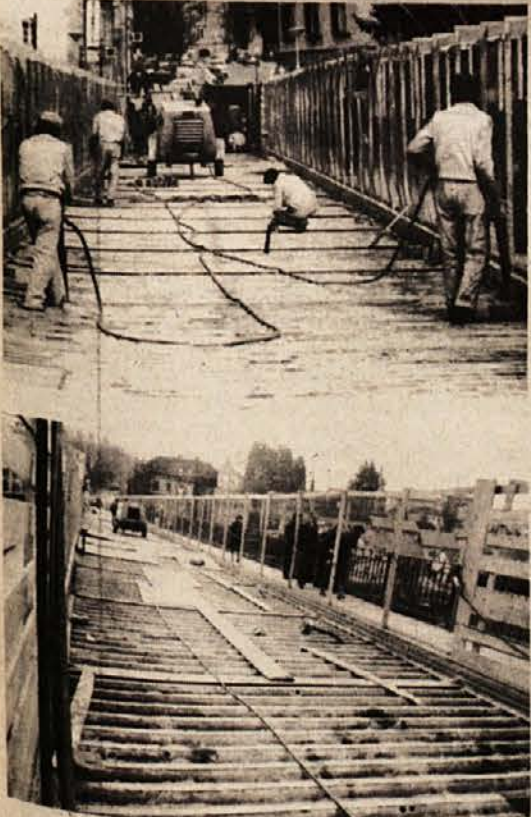
In potem je na domačiji kmalu zapel sodoben traktor, v soncu je nase opozarjal nov plus brane, gospodarstvo je dobilo še tri nove prikolice, trosilnik za gnoj, traktorski sejalnik itd. Pred hlevom so postavili dva petinsedemdesetkubična silosa, v sodobno opremljenem hlevu je našlo nov dom vse več živine. Danes ima Stanko sedemnajst glav živine, do njih pa je prišel domačo prirajo.

„Ko smo začeli — bilo je pred desetimi leti — je nadaljeval Stanko, „smo kmetijski združili, katero sem pogodbeno vezan, prodal komu 5.000 litrov mleka. Letos pa jim ga bom ponudil — vsi smo prepričani, da ga ne bo manj — okoli štirikrat več. Od kod takšen uspeh? V hlevu nimam štirikrat več krav kot pred desetletjem, zato pa si pomagam z boljšo krmo. Kmalu sem ugotovil, da brez silosov ni kmetovanja. Precej je odvisno tudi od košnje. Včasih smo klepali 10. junija, sedaj dober mesec prej že pospravimo in krma je tudi neprimerno boljša. Seveda pa danes ne gre brez električnega pastirja; pomagajo nam od začetka aprila pa skoraj do konca novembra. Tudi v hlevu imamo sodobno deklamozni stroj, brez katerega si danes ne morem zamisliti našega hleva. S takimi sodobnimi „hlapci“ in „deklamami“ pa je delo tudi na skopem svetu človeku v veselje. Kaj naj še rečem? Mati vedno pravi, da je bilo hudo, težko, a danes smo z voljo, z ljubeznijo vse premagali.“

Hribovec se vedno, kadarkoli pride v dolino, trenutek ustavi in z očmi poboža ravnico. Koliko načrtov se takrat porodi v njegovi glavi! In zdi se, da se na njegov obraz naseli spokojnost. Tako nekako je tudi s tridesetletnim Stankom. Tako sedmi Kramarjev otrok sedaj ne bi zamenjal. Navadil se je na svojo skopo zemljo, na kamenj iz katerega že deseto leto „dela mleko“.

POMLAJENI STAREC

1. marca so začeli obnavljati stari novomeški cestni most v Kandiji. Izvajalci obljublajo, da bo most spet „kot iz škatice“ do 15. junija, seveda letos. Celo od najsodobnejše tehnike pa je odveč pričakovati, da bo most spet tako trden, kot je bil ob rojstvu. Kljub temu bo pomlajeni starček, če mu tako lahko rečemo, še naprej služil novomeškim pešcem, mestnim avtobusom, dostavnim vozilom in prometu z osebnimi avtomobili. Vsa druga vozila in tovore bo morala prevzeti mlajša generacija, zaenkrat je to le novi most v Ločni.

Stari novomeški most bo 23. novembra letos star natanko 80 let. Poglejmo torej, kaj se je v tem času dogajalo z njim in tako (posredno) tudi z nami ali našimi predniki.

Eno od prvih novic o novem mostu čez Krko lahko preberete v „Dolenjskih novicah“ iz januarja 1897. Med domačimi vestmi je zabeleženo, da je bilo „zidanje mostu pretečeni pondeljek na javni dražbi ter je oddano zidarskemu mojstru Zupančiču v Ljubljani. Pričela se bodoje dela začetkom marca.“

OBLJUBE PREHITEVAJO DEJANJA

Vse kaže, da so obljube tudi v tistih časih rade prehitevale izpolnitve. Prvo naslednjo vest o graditvi mostu zasledimo 15. aprila, ko v rubriki „Piše se nam“ lahko preberete vest, da se „zidanje

bolnišnice Usmiljenih bratov prav pridno vrši, ter se očitno vzdiguje iz zemlje; če vreme ne bo zadrževalo, bodo v enem mesecu že pokrivati začeli. — Zidanje mostu in sodnijske palače se še ni začelo; to so namreč kaj velike naprave, in potrebujejo dolgo pot po uradih in tehtnega preudaraka.

Kandijski most se je očitno prvič spopadel z biorokracijo. Boj je bil hud in težak, o tem priča kratka vest v Dolenjskih novicah, ki so izšle 15. septembra 1897. Takole pišejo: „Most čez Krko so pričeli delati v toliko, da na mestni strani hiše podirajo in drugo potrebno pripravljajo“.

Očitno mostovi v tistih časih niso polnili naslovnih strani pokrajinskih časnikov. Kronist je namreč 15. decembra med Domačimi vestmi skromno poročal, da so „most čez Krko sedaj zaradi zime prenehali graditi. Podirajo pa hiše na kandijski strani, namreč Brulc-ovo in Windischer-jevo. Pri podiranju Windischer-jeve hiše padel je nek delavec iz zida proti vodi, kakih šest do sedem metrov globoko, pa tako srečno, da je po malém presledku zopet začel delati. Iz mestnega trga je sedaj prost razgled v Kandijo in bo most pravi kras“

Poročilce se konča, kot ste lahko opazili, brez pike. Trditev, „da bo most pravi kras“ je nerazumna. Kronist je najbrž hotel reči, da bo most „pravi krasotec“, pa mu jo je zagodel tiskarski škrat in izpustil zadnje štiri črke.

KOKOŠI PRED MOSTOM

„Dolenjske novice“ so se 1. maja 1978, ko zasledimo naslednjo novico o graditvi mostu, na široko razpisale o kokoši nadlogi, češ da bo kmalu uničila mestne vrtove, mostu pa so posvetile naslednjih nekaj vrstic: „Gradnje novega mostu čez Krko pri Novem mestu se sedaj zopet nadaljuje z precej obilnimi močmi. Na mestni strani bo temelj skoraj že iz vode. Prehod čez vožno pot na Ragovo in k sv. Ani je že precej visoko zidan z lepimi kvadri, in bodo kmalu jeli obokati. Kamne vozijo od brega irške hoste po Krki v velikih čolnih“.

Med „Domačimi vestmi“ lahko v našem zvestem viru „Dolenjskih novicah“ 1. oktobra 1898 preberemo prvo konkretnije poročilo o novem mostu. Takole so pisali takrat: „Most čez Krko bo skorej gotov, le malo stvari je še treba napraviti, kar bo do srede oktobra gotovo. Ali se bo odprtje slovesno vršilo in kedaj, ne vemo povedati. Nekaj podatkov o mostu navedemo tukaj, kateri utegnejo bralce „Dol. Novic“ zanimati. Most sam, brez dozidanja, tedaj samo železni del, je dolg 75 metrov, širok 7 metrov, od tega srednji tir za vozove 4 m 60 cm, ob obeh straneh pa za pešce po 1 m 20 cm. Vsa železnina tehta 341.230 in pol kilogramov, to je nad 6000 starih centov ter stane 79.932 gl. 46 kr. Visočina nad vodo znaša 12 metrov. S tem mostom spolnil se je načrt, katerega so že Francozje pred skoro 100 leti nameravali izvesti. Tudi pokojni nadinženir Leinmueller je pri preložitvi karlovške ceste se na to oziral, ter z novo cesto krenil od Zegatove hiše proti Vindiščarju, to je na isto točko, kjer danes novi most stoji. Z odprtjem novega mosta bo tudi stara in velika nepravilnost odpravljena, in to je mitnica, ktera bo na Slatnik prestavljena.“

ITALIJSKI ANARHIST IN AVSTRIJSKA CESARICA

Poleg podatkov — teža mostu (železja) je zračunana na pol kilograma natanko (!!!) — zveni iz navedenega poročila skrb, če se bo „odprtje slovesno vršilo“. Za purgarijo vedno navdušene Novomeščane je namreč presenetil nepredviden dogodek. Avstrijsko cesarico Elizabeto je v „Genevi na Švicarskem“ umoril italijanski anarhist. Razglasili so splošno žalost. Zanimivo je, da je po pisanju „Dolenjskih novic“ za cesarico žaloval ves omikani svet, nekaj deset dni prej, ko je umrl Avstrijcem sovražni nemški knez Bismark, pa so „Novice“ kar nekam škodoželjno poročale „da je Bog že sodil njegovo dušo“. Politika očitno ni od večraj. Tudi časninarska ne.

„Most čez Krko je toliko kakor gotov,“ pišejo „Dolenjske novice“ 15. oktobra in nadaljujejo: „Vozni tir je s kamenjem posut, pešpot pa je ob obeh straneh s hrastovimi plohi obložen. V torek 18. t. m. bo komisija most pregledala; takrat bodo za preskušnjo most obtovorili. Navozili bodo 150 kubičnih metrov stročene šute, katera tehta do 2550 metrskih centov. Po tej preskušnji bo most menda takoj v javno uporabo prepuščen. Nameravano slovesno otvorjenje novega mostu zaradi cesaričine smrti seveda odpade; zaradi tega pa bi vsejedno lahko se vršilo blagoslovljenje, kar se bo tudi nedvomljivo zgodilo.“

Če analiziramo te, pred skoraj 80 leti napisane vrstice, se je v Novem mestu takrat že vedelo, da gostije in zdravic ob otvoritvi novega mostu ne bo. Zanimiva pa je še ena opomba. Prvič je omenjen pešpot „ob obeh straneh s hrastovimi plohi obložen“. Gotovo ste uganili, da gre za znameniti in vedno pošvedrani pločnik na novomeškem mostu. Vsi se ga spominjamo, eden od novomeških še živečih časnikarjev pa je na njegov račun zaslužil prenekateri dodatek k plači. Ob vsaki uri dneva, ob vsakem letnem času je lahko z največjo gotovostjo in brez prav vsakega preverjanja zapisal, da pločnik na kandijskem mostu „še naprej“, „znova“ ali „ponovno“ žanje najhujšo grajo občanov.

Tudi to je del novomeške zgodovine. Celo bolj kot cesarica Elizabeta.

Končno je nastopil, če se povrnemo v preteklo stoletje, znameniti dan. Kdaj in kako je bilo, „Dolenjske novice“ (15. novembra 1978) ne poročajo. „Novomeški most bil je po gospodu nadinženirju prezgodaj odprt, in je za sedaj zopet zaprt. Ni pa res, kakor mnogi, posebno okoličani mislijo, da je na stavbi kaj napačnega“.

„ČIN BREZ BLIŠČA IN ŠUMA“

Kaj se je takrat v resnici zgodilo, kronist ne poroča. Vsa stvar pa se je vsekakor morala preložiti za teden dni. Naš vir namreč v naslednji številki piše: „Most čez Krko bil je 23. novembra blagoslovljen in odprt. Ta čin vršil se je brez blišča in šuma, vendar prav lepo in imenitnej stvari primerno. Na licu mesta zbrali so se veleblag. gospod okrajni glavar z gospodom nadinženirjem in drugimi uradniki, mestni zastop novomeški z županom in tako tudi zastop občine Šmihel Stopiče s svojim županom. Navzočega je bilo mnogo občinstva. Mil. gosp. prošt z asistenco domačih preč. gospodov in šmihelskega gosp. duh. svetnika in župnika je blagoslovil most. Po minulem svetem obredu se je veleblag. gosp. okr. glavar v primernem govoru zahvalil mil. gosp. proštu za blagoslovljenje, ter izročil most varstvu obeh županstev, spomnivši se pri tem presvetlega cesarja, kot pospeševalca prometnih črt. Gospod župan novomeški se je zahvalil vis. vladi in oblastvom za naklonjenost, posebno še presvitlему cesarju, ter je veleblag. gosp. okr. glavarja prosil, da uradnim potom naznani globoko udanost in zahvalo do najvišjega prestola“.

Zanimiv je časnikarski slog, o mostu ne piše skoraj nič, kar mrgoli pa raznih skrajšav za pomembne posvetne in neposvetne položaje in dolžnosti. Prvič se srečamo tudi s praobliko pozdravnih brzojavk.

No, novomeškega mostu v Kandiji časnikarski slog ne v teh niti v onih časih ni niti rušil niti podpiral. Most pa je kar dobro služil „svojemu namenu“. Kočije, vozovi, prašiči, govedo, avtobusi, tovornjaki, topovi, tanki — vse, kar leze in gre, se je valilo po njegovih plečih. Vse je zdržal, tudi ljudi.

PRVIČ IN DRUGIČ OGRŹEN

Življenjsko pa je bil ogrožen 8. maja 1945, ko so ga Nemci nameravali razstreliti v koččke. Novomeško mirovno odposlanstvo je doseglo, da so se Nemci premislili in vrgli v Krko dva zaboja ekrazita. V zameno za obljubo, da partizani do 17. ure ne bodo napadli mesta. Besedo so držali eni in drugi. Med 17. in 18. uro so čez most s kandijske strani prikorakale črnogorske partizanske brigade.

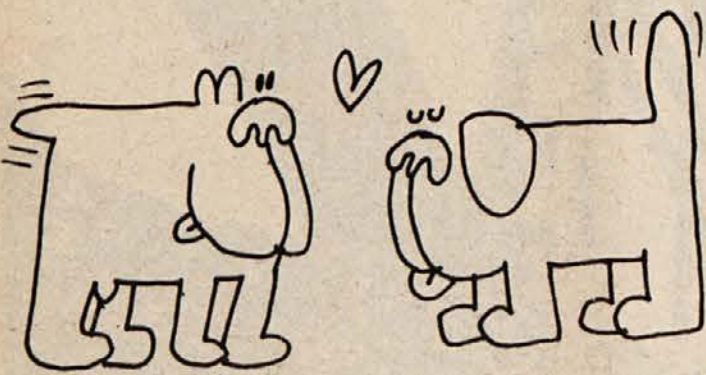
Stari, dobri most kasneje ni doživljal hujših pretresov, če odštejemo starost in prometno zmedo. To dvoje bi ga skoraj pokopalo, vendar so strokovnjaki izračunali, da je pomladitev cenejša od novogradnje.

In tako so 1. marca letos zastavili opravilo, ki se uradno imenuje nujna rekonstrukcija. Pomlajeni most bo po 15. juniju skoraj spet tak kot v rosnih letih. Vozičca ne morejo razširiti, še naprej bo široko 4,60 metra, za 30 centimetrov pa bodo širši pločniki za pešce. Hrastovih desk ne bo več. Prenekateri del jeklene konstrukcije bodo morali zamenjati ali okrepiti. Ograja bo stara, vendar okrepljena. Tako zahteva Zavod za spomeniško varstvo, in prav je tako. Most bodo tudi pobarvali, zaščitili bodo prednovljeno jekleno konstrukcijo, ki je to čast zadnjič doživela leta 1953.

Pešci bodo še naprej hodili po levi, most bo še naprej stal, Krka bo tekla pod njim. Kako malo je pravzaprav potrebno za življenje enega mostu!

M. BAUER

ropotarnica

O LEPOTI

— Pes je psu najlepši; prav tako človek človeku. *EPIHARM*

— Lepo je to, kar nam ugaja, ne da bi imeli pri tem kakšen interes. *KANT*

— Lepota Fudžijame lačnemu nič ne pomeni. *JAPONSKI PREGOVOR*

— Lepota bolj vleče kot deset volov. *ANGLEŠKI PREGOVOR*

O GLAVI

— Nimam glave samo zaradi kape. *RUSKI PREGOVOR*

— Nekatere glave me spominjajo na mojo hranilno knjižico: težko se polnijo in lahko prazniijo. *HABIČ*

— Kar misli kamela, ni v glavi njenega lastnika. *ARABSKI PREGOVOR*

— Prepozno je skloniti se, potem ko je glava že padla. *ANGLEŠKA MODROST*

O HRANI

— Ni je iskrenejše ljubezni, kot je ljubezen do jedi. *SHAW*

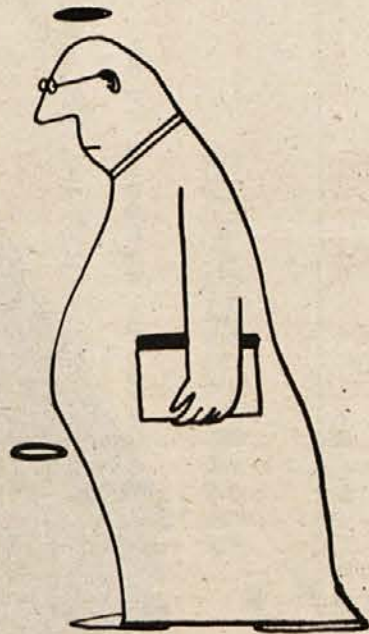
— Lakota je najboljša začimba. *CERVANTES*

— Odkritje nove jedi pomeni za ljudi več kot odkritje nove zvezde. *BRILLAT-SAVARIN*

— S kruhom so vse žalosti manjše. *CERVANTES*

brez besed

DIMITRIJE ŽIVADINOVIČ
JUGOSLAVIJA

A. M.

MARJAN MANČEK
JUGOSLAVIJA

v prvem hipu čudno

Nova oblika hlač, kot tudi siceršnja moda oblačil, ki jih bomo letos nosile v prostem času, nam v prvem hipu ne bo všeč. Posebno ne zato, ker se pač težko navadimo povsem novih oblik. Medtem ko smo se navadile na spodaj široke hlačnice in nato malo ožjih oblik, že se nam obeta povsem nova silhueta žene v hlačah.

Prej smo bile v pasu in čez boke tesno stisnjene, okrog členkov pa vajene plahutanja,

zdaj bo obratno. Okrog pasu imajo hlače gubice, vse do kolen se sploh ne prilegajo telesu, potem so čedalje bolj ozke, tako da je spodnji rob z zavihkom le toliko širok, da gre skozenj noga. Včasih pa ob členku dolge hlače tudi s paščkom ali trakcem stisnemo.

Tudi tesnih blazerjev in puloverjev ne bomo več nosile k hlačam, marveč bluzone, brezrokavnike, široke jakne — vse široko. Še vedno je v čistih

lani proglašeno modno pravilo: oblačimo eno na drugo: puli, srajco, bolero, jopo, šal. Potem vremenu primerno odvržemo najprej eno, potem drugo, dokler nam ne bo ravno prav toplo.

Kajpak je vse to šele na pohodu, vsaj pri nas, in bo spet trajalo nekaj časa, preden bomo kaj takega sploh videli in se mu privadili. Po večjih mestih pa lahko že zdaj vsak dan vidite na ulicah mlade, oblečene v tem stilu. *R. BAČER*

domaća lekarna

vijolica

Dišečo vijolico poznamo večinoma le kot okrasno rastlino, katere šopki so navsezgodaj spomladi lepo vonjavi, ampak tudi dragi. Vijolice je zdravilna zel, ker vsebuje saponine, hlapno olje, alkaloid itd.

Vijolice je trajna rastlina; cvete v marcu in aprilu po vrtovih, pa tudi po živih mejah in na obronkih gozdov. Zdravilna je vsa rastlina, vendar nabiramo posebej kore-

niko, posebej cvetove brez pecljev in posebej liste. Pač pa je čas nabiranja različen: cvetove poberejo najkasneje aprila, liste v maju, koreniko pa izpulimo jeseni.

Za zdravlilo proti vnetju dihalnih organov, pri močni zasluženosti, pri močnem kašlju in bronhialnem katarju je dober čaj. Pripravimo ga tako, da poparimo ščep cvetov. Če gre za hujši primer, namakamo čez noč v enakih delih vse rastlinske dele, zju-

traj pa odcedimo in ostanek ponovno prekuhamo v decilitru vode. Ko se ohladi, zlijemo obe količini skupaj in pijemo. Odrasli pijejo tak čaj trikrat na dan, otrokom pa dajemo vsake pol ure po 2 žlici čaja. Čaj iz vijolice pa priporočajo tudi pri krčih, razburjenosti srca in nespečnosti. Takim bolnikom pripravimo poparek iz ščepa mešanih delov vijolice. Pustimo ohladiti in nato pijemo. Sladkamo z medom.

Danica Vešligaj

mesni štruklji

Namesto sirovih lahko za spremembo pripravite mesne štruklje, za katere nam je recept povedala Danica Vešligaj, kvalificirana kuharica iz Novega mesta, zaposlena v Gostišču na trgu:

Za 4 do 5 oseb potrebujemo 60 dkg moke, malo soli, 0,5 dcl olja, mlačno vodo. Za nadev: 40 dkg mletega mesa (mešano), čebulo, sol, poper, peteršilj malo majarona in 3 jajca.

Iz moke, soli, olja in mlačne vode vnetemo testo, ga pustimo malo počivati, medtem pa pripravimo nadev.

Na maščobi prepražimo čebulo, dodamo meso z začimbami, nekaj časa pražimo. Potem odstavimo in malce počakamo, preden dodamo cela jajca. Maso dobro premešamo.

Testo razvaljamo oziroma razvlečemo, ga namažemo z

oljem in potrosimo z dobtinami, nato razmažemo nadev.

Štrukelj zvijemo v klobaso in ga položimo na prtček, potrosen z drobtinami. Zaviti štrukelj še z vrvico prevezemo in ga 40 minut v slan krop.

Štruklje odvijemo in takoj razrežemo ter zabelimo z drobtinami, zraven pa spomladi ponudimo solato iz regrata. *R. B.*

obzorja

prebrali smo sedem poglavij

V zadnjih nekaj letih najbrž nobena jugoslovanska leposlovna knjiga ni doživela tolikšne odmevnosti kot „Grobica za Borisa Davidoviča“ srbskega pisatelja Danila Kiša. Ob „sedmih poglavijh skupne pri-povedi“ so se pred letom ali kaj na straneh časnikov in revij mesece dolgo lomila kopja „za“ in „proti“. Povzetke polemike, ki je pretresala literarne kroge drugih republik, je tedaj prinašala tudi sobotna priloga Dela.

Ostalo nam je v spominu, da so se besede kresale v glavnem okoli dveh temeljnih vprašanj. Najprej: ali je knjiga literarna kraja, kajti v središču pripovedi so mestoma celo navedeni izvlečki iz bolj ali manj znanih življenjskih zapisov o ljudeh, ki jih je usodno ožigosal stalinizem? Nato: ali gre sploh za literaturo, ki zmore s svojimi vnanjimi in notranjimi plastmi postreči z umetniško polnim sporočilom?

Manjšina razgretih je Kiševi knjigi (zanjo je dobil ugledno Goranovo nagrado) očitala plagiat in ji hkrati odrekla tudi vsakršno umetniškost. Dokazi za oboje so bili na precej majavih nogah, zato je (kljub nepisanemu, a večno veljavnemu pravilu, da o nobenem literarnem delu ni moč izreči zadnje sodbe) prevladovalo prepričanje, da knjiga „pisana briljantno in modro“ (Politika), pomeni „nevsakdanji trenutek naše proze“ (Borba), saj prinaša veliko „z estetskega in pesniškega gledišča“ (NIN), sploh pa, da je „himna človeškemu dostojanstvu in vztrajnosti“ (Slobodna Dalmacija).

„Grobico za Borisa Davidoviča“ zdaj lahko beremo tudi v slovenskem prevodu Ferdinanda Miklavca (v zbirki „Krog“ jo je izdala Mladinska knjiga). Gre za knjigo, ki se dokaj loči od naše običajne predstave o tem, kaj je ali naj bi bila literatura. Ob branju se bo morebiti komu zazdelo, da ima v roki časopisno stran, kjer teče poročevalska, kronološko zastavljena beseda o življenjski tragiki ljudi, ki jih je usoda

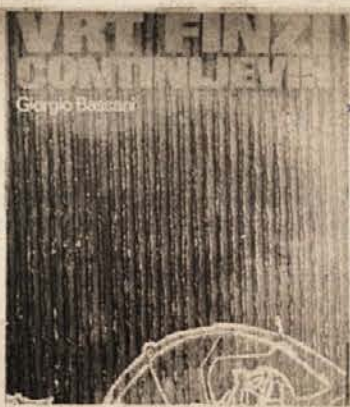
pahnila v porevolucionarni čas, jim v krogotoku idejnih izčiščevanj odvzela svobodo odločanja in jih na koncu vsiljenih poti ali stranpoti največkrat zapisala nenaravni smrti. Toda skozi faktografsko natančnost pripovedovanja nenehno pronica dognana literarna osmišljenost pobud, dejanj, nravi in še česa, kar označuje ljudi, ki se vrtinčijo sredi nečistega časa. Za prepričljivost izpovedovanja o pehanju in nehanju zaznamovanih in trpečih ima Kišlovih „sedem poglavijh skupne pripovedi“ odločilen dejavnik: jezik. Zgoščen, nedvoumen, nič pesniški, a vseeno prevzemajoč. Tudi slovenski prevajalec mu je bil kos.

D. RUSTJA

knjige

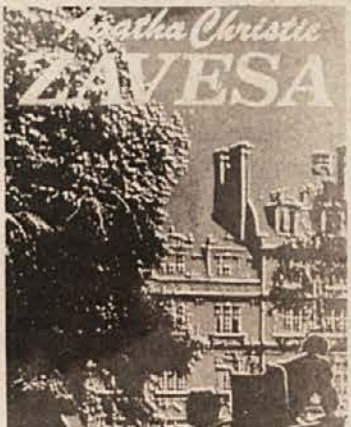
VRT FINZI-CONTINIJEVIH

Odeč je povzemati zgodbo romana „Vrt Finzi-Continijevih“, ki ga je italijanski pisatelj Giorgio Bassani napisal v začetku šestdesetih let (v slovenskem prevodu Jožeta Stabeja pa nedavno tega izdala Državna založba Slovenije). Odeč zato, ker smo pred nekaj meseci tudi po televiziji gledali film, ki ga je po romanu posnel režiser Vittorio de Sica in zanj leta 1970 dobil berlinskega „zlatega medveda“, leto kasneje pa še „oskarja“. Tako film kot roman s svojimi izraznimi sredstvi

umetniško dovršeno in prepričljivo govorita o času, kateremu vladata popolno malodušje in razčlovečenost, o času, ki je z vso ostrino naperjen ne le zoper judovstvo, ampak človeštvo na

sploh. Bassanijev roman je pripoved o usodi stare ferrarske patricijske rodbine, ki se je tik pred zadnjo vojno znašla v vrtincu fašističnih pogromov in v vojnem viharju izgubila domala vse: premoženje in cela pokolenja. Brez pretirane čustvenosti je pisatelj podal psihološke in družbene odtenke stvarnosti, ki je pokončevala z ognjem in smrtjo.

Značilnosti pripovednih del pokojne angleške pisateljice Agathe Christie najbrž ni treba posebej predstavljati. Da sodijo v sam vrh detektivskih zgodb, pričajo prevodi in milijonske naklade po celem svetu, pa tudi literarne žlahtnosti jim nihče ne oporeka. Detektiva Poirot je pisateljica vpeljala v svet svojih knjig že leta 1920 („Skrivnostni primer v Stylesu“), skrivnostno ozdaje umora pa je Poirot zadnjič razkril v knjigi „Zavesa“ (1975). Nesramno bi bilo na temle mestu zapisati ime morilca, kajti potem knjiga (v prevodu Vladke Žener je izšla v zbirki „Krog“ pri Mladinski knjigi) morebiti za bralce ne bo zanimiva. Pa je!

VELIKI TEDEN

V prevodu Bruna Hartmana je založba Obzorja pred nedavnim izdala „Veliki teden“, krajši roman sodobnega poljskega pisatelja Jerzja Andrzejewskega o mračnih dogajanjih med zadnjo vojno. Čeprav je roman umetniško dovršeno delo, še zdaleč ne dosega pisateljevega najbolj uspelega romana „Pepel in diamant“. Slovenski prevod slednjega, ki je pripoved o prvih dneh socialistične Poljske, o nasprotjih in ljudeh, ki se nenadoma znajdejo sredi prelomnih družbenih razmer, je pred leti

PREDSTAVUJAMO VAM

V zbirki „Tokovi“ so pri Mladinski knjigi izšla „Izbrana poglavja iz psihoterapije“, ki jih je klinični psiholog Stanislav Bras pripravil za tisk tako rekoč tik pred smrtjo (komaj 37 let star je umrl pred dvema letoma in v slabem desetletju poklicnega delovanja objavil kar 7 monografij, 9 strokovnih člankov in študij ter vrsto podobnega gradiva s področja psihoterapije).

Četudi naslov pričujoče knjige ni tak, da bi vzbudil pozornost širšega kroga beročih, gre za izredno zanimivo delo, ki je na Slovenskem domala brez primerca. Za uvodnim poglavjem („Osnovna izhodišča“), v katerem je natanko obdelal teorijo učenja in psihoanalitično teorijo, je Bras v knjigo uvrstil poglavji, ki utegneta zaradi obravnanih predmetov zanimati veliko ljudi.

„Psihologija sanj“: prikazano je pojmovanje sanj v zadnjih štiri tisoč letih, podan je seznam najbolj znanih knjig o sanjah,

očrtane so osnovne značilnosti, delovanje in vrste sanj, razčlenjeno je znanstveno razlaganje ter nakazana uporaba sanj in fantazij v analitično usmerjeni psihoterapiji.

„Hipnoterapija“: uvodoma je podan oris zgodovine in teoretičnih razlag hipnoze, nato je označen pomen hipnoze v analitični psihoterapiji, razložena je tehnika hipnotiziranja in hipnoterapevtskih metod, za zaključek pa so na kratko opisane značilnosti t. i. skupinske hipnoze ter predstavljene razsežnosti hipnoze za porod brez bolečin in razširjenost hipnoze v zobozdravniški praksi.

Torej gre res za poglavji o stvarih, ki običajno ostajajo na robu stvarnosti in zaradi nepoučenosti burijo domišljijo ljudi. Toda psihologija se je tako sanj kot hipnoze že pred desetletji lotila s strokovnega konca in izsledke uporablja pri zdravljenju. Da z dokajšnjim uspehom — o tem zgovorno priča knjiga pokojnega Brasa.

izšel v zbirki „Sto romanov“.

„Veliki teden“ je Andrzejewski napisal že leta 1943, torej neposredno po popolnem razdejnanju varšavskega geta. To dejanje služi pisatelju samo za okvir dogajanja; nacistično nasilje ostaja bolj na robu pripovedi, v ospredju pa je prikaz odzivanja prebivalcev Varšave na to strahotno razdejnanje.

Četudi se zgodba odvija le v ožjem krogu ljudi, je zastavljena tolikanj široko, da pisatelj ni bil v zadregi pri očitovanju značajev ljudi. In junaki „Velikega tedna“ se v času, ko nenehno grozi smrt, ne skrivajo za krinkami, ampak so bodisi prepirljivi in sovražni sebi enakim, največkrat pa pogumni, nesebični, razdajajoči se sotrpinom. Eni so pred obličjem groze izgubili razsodnost, celo dostojanstvo, druge pa so življenjske stiske oplemenitile z zvrhano mero človečnosti, ki bi brez preteče bližine smrti težka prišla do tako polnega izraza.

MERCI, KAMERAD

Roman „Merci, kamerad“ vzhodnonemškega pisatelja Guenterja Hofeja ne prinaša v literaturo z vojno tematiko čisto nič novega, saj sledi

preskušnemu pripovednemu vzorcu (romani Kirsta in Še koga). V kolikor le mogoče dokumentirana stvarna dogajanja ob koncu druge svetovne vojne so vtakane (kajpak izmišljene) usode nemških vojakov in častnikov ter pripadnikov francoskega odporiškega gibanja. Ob dokaj nepovezani fabuli se izgublja pisateljska prepričljivost, kadar gre za očitovanje značajev in sploh vsakršnih odnosov med ljudmi, ki so dejavne priče vojnega časa. Glavnega junaka roman ne premore, zato preskakovanje zgodbe od tega do onega posameznika potiska v neres-

ničnost zgodovinske dogodke (strateški pomen Francije v okviru t. i. druge fronte, razvoj vojnega stanja v Sredozemlju, odločilne ofenzive Rdeče armade in podobno je domala nepomembno). Toda: kot iz vsakega vsaj solidno napisanega vojnega romana tudi iz pričujočega veje obtoževanje nesmiselnih vojnih grozot. „Merci, kamerad“ je v zbirki „Krog“ izdala Mladinska knjiga, prevajalcu Francetu Steletu pa najbrž lahko očitamo popolnoma neslovenski naslov romana in celo to, da pod črto ni slovenil francoskih stavkov, ki jih na petsto enainšestdesetih straneh ni malo.

verizna reakcija

V prevodu Katarine Bogataj-Gradišnikove je založba Borec izdala knjigo „Verizna reakcija“ Josta Herbiga. Gre za podroben „življenjski“ atomske bombe, ki so ji z odkritji nehot: botrovali veliki fiziki (Einstein, Bohr, Heisenberg), svetovna tekma za strašno orožje pa se je začela s prvim cepljenjem atomskega jedra, kar je opravil že Otto Hahn. Podnaslov („drama atomskih fizikov“) knjige nakazuje izhodišče opisovanja: v ospredju so prizadevanja in usode znanstvenikov, ki so v navzkrižju političnega in vojaškega pritiska včasih tudi zoper lastno voljo odkrivali in

izdelovali bombo, ki danes kot Damoklov meč visi nad človeštvom. Herbig je ob znanstvenih prizadevanjih prikazal tudi razvoj političnih razmer v luči atomske bombe. Dandanes, ko nespametno ravnanje z atomsko energijo lahko zdrobi svet v atome, ima veliko težo Einsteinova izjava iz leta 1954: „Napravi sem veliko napako...“, ko sem podpisal pismo za predsednika Roosevelta, s katerim sem priporočil izdelavo atomske bombe.“

D. R.

PROSTORU IN ČASU USTREZNO

S prispevki v šolskih glasilih gotovo ne sodelujejo učenci, ki jim je celo obvezno branje trn v peti, zahtevnejše pisanje pa najmanj španska vas. „Nekoliko pisateljske žilice je pač treba

imeti,“ pravi Iztok Gradecki, učencem četrtega razreda novo-meške gimnazije. Njegovi spisi so bili vzorni že na grmski osnovni šoli. „H glasilu „Mladi ob Krki“ me je pritegnila

učiteljica Mestnikova, ki je v mladih znala vzbuditi zanimanje za leposlovje. Sprva se mi ni zdelo, da se moji spisi po kakovosti ločijo od drugih, čeprav sem vanje vlagal veliko truda. Nisem bil zadovoljen z vsem, kar je nastajalo pod peresom, pozorno opazovanje dogajanj in stvari okoli sebe sem hotel čim prepričljiveje preliti v besede. Črtice so bile dovolj raznovrstne, bodisi vsebinsko ali oblikovno, da so bralce glasila silile k razmišljanju o zastavljenih vprašanjih iz vsakdanjika. Včasih sem bil deležen tudi kakšne pohvale, z eno črtico pa sem sodeloval tudi na literarnem večeru v Dolenjskih Toplicah.“

Da o literaturi ne ve veliko, se je Gradecki zavedel že pri prvih urah slovenščine na gimnaziji. „Tudi v pisanju sem se začutil precej nebogljenega. Pri pouku se mi je odstiral literarni svet, o katerem še slutil nisem, da obstaja. Veliko sem bral, k pisanju se pa zlepa nisem spravil. Najprej sem ugotovil to, da je na primer za pesnjenje potrebno veliko več jezikovnega in še kakšnega znanja, predvsem pa globokega podživljanja sveta, kot sem ga

zmogel sam. Tako sem še naprej lahko ostajal samo pri kratki prozi. Nisem hitel z objavami v „Stezičah“, dodeloval sem spise in jih dal od sebe šele v drugem razredu, ko sem začutil, da sem prerasel osmošolsko literarnost. Naslednje leto sem za natečaj glasila napisal tri črtice pod skupnim naslovom „Zvezde“ in zanje dobil drugo nagrado. Šlo je za pripovedi o beganju in iskanju mladih sredi potrošniškega sveta.“

Se več samozavesti pri literarnem ustvarjanju mu je v tistem času vtila nagrada OK ZSMS za črtico „Sledi“, ki je bila prebrana tudi ob neki razstavi v Domu JLA. Bral je (Joycea, Faulknerja, Hesseja, Cankarja, Šeliga, Dolenc) in se učil. Čedalje bolj sproščene se je čutil ob dotikanju z literarnim svetom, ki ga je bogatil. Napisal je novelo „Meja neskončnosti“, za katero je letos dobil drugo nagrado (prva ni bila podeljena) gimnazijskega kulturno-umetniškega društva. „Malce pod vplivom sodobne slovenske proze, o kateri pa, vsaj zdaj se tako, ne bomo veliko zvedeli pri pouku slovenščine, sem nekolikanj spremenil slog pisanja; celo v tolikšni meri, da

